

ŮSTAV	STĀTU
A	PRĀVA

Ůstav stĀtu a prĀva
AV ŇR, v. v. i.
NĀrodní 18, 116 00 Praha 1

+420 221 990 711

ilaw@ilaw.cas.cz

www.ilaw.cas.cz

ZADAVATEL: Ministerstvo pro mĀstnĀ rozvoj
Staroměstskě nĀměstĀ 6
110 15 Praha 1
odp. osoba Ing. arch. Karel Wirth

ZPRACOVATEL: Ůstav stĀtu a prĀva Akademie věd ŇR, v. v. i.
NĀrodní 117/18, 110 00 Nově Město
VědeĉtĀ pracovníci:
JUDr. Tereza SnopkovĀ, Ph.D.
JUDr. Adam NovĀk, Ph.D.
Mgr. et Mgr. Kamila BalounovĀ

DATUM: 15. 8. 2023

POĀET STRAN: 47, dĀle pĀrĀlohy

Analŷza a nĀvrh řešenĀ prĀvnĀho ukotvenĀ a podpory obnovitelnĀch zdrojŮ energie v oblasti ūzemnĀho plĀnovĀnĀ (objednacĀ list Ā. 212/2023-81, Ā. ūkolu: 3635/5166/2/81)

ŮvodnĀ prohlĀšenĀ

Zadavatel, Ministerstvo pro mĀstnĀ rozvoj, poŷĀdal na zĀkladě objednacĀho listu Ā. 212/2023-81 o zpracovĀnĀ materiĀlu Analŷza a nĀvrh řešenĀ prĀvnĀho ukotvenĀ a podpory obnovitelnĀch zdrojŮ energie v oblasti ūzemnĀho plĀnovĀnĀ. DŮvodem objednĀvky byla potĚeba Ministerstva pro mĀstnĀ rozvoj zĀskat koncepĉnĀ podklad pĚehledně shrnujĀcĀ definice, povinnosti a omezenĀ vztahujĀcĀ se k plĀnovĀnĀ a umĀstŮovĀnĀ obnovitelnĀch zdrojŮ energie (OZE) a systěmŮ pro uklĀdĀnĀ energie, a navrhujĀcĀ pĚĀpadně legislativnĀ kroky na podporu OZE v ūzemnĀm plĀnovĀnĀ (ūplně zněnĀ objednĀvky - zadĀnĀ je uvedeno v pĚĀloze).

Obsahem tohoto dokumentu je zpracovĀnĀ poŷĀdovaněho materiĀlu ze strany Ůstavu stĀtu a prĀva Akademie věd ŇR, v. v. i.

PĚedklĀdanĀ materiĀl byl v souladu s podmĀnkami objednĀvky pĚuběŷně konzultovĀn se zadavatelem. PĚĀpomĀnky zadavatele jsou zapracovĀny dle vĚsledkŮ ūstnĀho projednĀnĀ mezi zadavatelem a zpracovatelem, kterě proběhlo dne 8. 8. 2023.

IĀO 68378122
DIĀ CZ68378122
zapsĀn v RejstĚĀku
veřejnĀch vĚzkumnĀch
institucĀ

Obsah

1	Obecný úvod.....	4
1.1	Struktura analýzy	4
2	Výzkumná otázka č. 1	4
2.1	Zadání.....	4
2.2	Obecně k vymezení zdrojů	5
2.3	Obnovitelné zdroje podle Eurostatu.....	6
2.4	Cíle EU na úseku OZE.....	6
2.5	Definice	7
2.5.1	Výroba elektřiny, výroba z OZE.....	8
2.5.2	Energie z obnovitelných zdrojů	9
2.5.3	Větrné elektrárny	10
2.5.4	Fotovoltaické elektrárny	10
2.5.5	Geotermální elektrárny.....	12
2.5.6	Spalování	13
2.5.7	Spalování pevných biopaliv (např. dříví, dřevěné pelety a brikety).....	13
2.5.8	Spalování plyných biopaliv (např. vodík, biometan, bioplynové stanice)	16
2.5.9	Tepelná čerpadla.....	16
2.5.10	Jaderné elektrárny	17
2.5.11	Systémy pro ukládání energie	18
2.6	Souhrnný závěr.....	20
3	Výzkumná otázka č. 2.....	21
3.1	Zadání.....	21
3.2	Obecná východiska k limitům	21
3.2.1	Studie RES simplify.....	21
3.2.2	Strategie REPower.....	23
3.2.3	REDII - stávající znění.....	24
3.2.4	Revize REDII a akcelerace využití OZE.....	25
3.2.5	Kaskádové využívání biomasy a zvláštní ochrana půdy	27
3.2.6	Nařízení Rady (EU) 2022/2577 ze dne 22. prosince 2022, kterým se stanoví rámec pro urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů	28
3.3	Analyzované právní úpravy.....	30
3.3.1	Německo	30
3.3.2	Rakousko	32
3.3.3	Francie	33
3.3.4	Slovensko.....	37
3.3.5	Česká republika.....	38

3.4	Souhrnný závěr	42
4	Výzkumná otázka č. 3	42
4.1	Zadání	42
4.2	Souhrnný závěr - podpora dle zdrojů	42
4.1	Souhrnný závěr - doporučení z hlediska územního plánování	44
4.1.1	Nastavení povinností	44
4.1.2	Teze – principy pro podporu OZE v územním plánování	44
5	Závěrečné prohlášení	47
6	Příloha: Zadání objednávky	48
7	Příloha: Přehled opatření podle studie RES simplify	51
8	Příloha: Navrhovaný čl. 15b-16e revize směrnice REDII	53
9	Příloha: Přehled k výzkumné otázce č. 1	62
10	Příloha: Přehled k výzkumné otázce č. 2	62

1 Obecný úvod

Objednatel v zadání vymezil následující důvod objednávky: Důvodem objednávky je potřeba MMR získat koncepční podklad přehledně shrnující definice, povinnosti a omezení vztahující se k plánování a umístování obnovitelných zdrojů energie (dále jen „OZE“) a systémů pro ukládání energie, a navrhuje případné legislativní kroky na podporu OZE v územním plánování.

Očekává se využití výstupu pro následné koncepční úpravy stavebního zákona, popř. dalších právních předpisů, a to zejména v souvislosti s očekávaným přijetím *směrnice EP a Rady, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti*. Rovněž je možné využití výstupu jako podkladu pro argumentaci, proč naopak některé úpravy právních předpisů provedeny být nemají. Výstupy lze využít i při další průběžné činnosti MMR na úseku územního plánování, např. při přípravě metodik.

S následujícími dílčími pokyny:

Legislativní návrhy v oblasti výstavby mají přednostně cílit na nový stavební zákon (zákon č. 283/2021 Sb.) a jeho prováděcí právní předpisy.

Dodavatel nebude navrhopvat úpravy národních předpisů, které by byly v rozporu s právem EU.

Dodavatel zváží rovněž legislativní návrhy uvedené v materiálech specifikovaných v kapitole *Podklady* a dle svého odborného názoru je stručně okomentuje.

1.1 Struktura analýzy

Zpracovatel postupoval primárně podle zadaných výzkumných otázek.

Za tímto účelem zpracoval přehledové tabulky pro výzkumné otázky č. 1 a 2, tj. pro definice vybraných zdrojů a dále pro povinnosti, resp. omezení vztahující se k umístování zdrojů (obecně či speciálně) do území, a to na úrovni EU, resp. vybraných členských zemí včetně ČR.

S ohledem na specifikaci v zadání je bližší zaměření věnováno legislativě ČR podle přehledu v zadání.

V rámci 3. výzkumné otázky navrhl zpracovatel v návaznosti na zodpovězení předešlých výzkumných otázek teze případné právní úpravy a legislativních opatření pro podporu OZE, a to se zaměřením na územní plánování.

Pozn.: Překlady zahraničních právních úprav využitých v této studii nejsou oficiálními překlady. Zpracovatelé výslovně uvádějí, že jejich využitím se nejedná o potvrzení úplnosti využitých znění. Předložená zahraniční řešení slouží pouze pro pracovní účely této studie a nelze z nich dovozovat závaznost vnitrostátního výkladu právní úpravy příslušného státu.

2 Výzkumná otázka č. 1

2.1 Zadání

Výzkumná otázka č. 1 – dodavatel uvede svůj expertní odhad pro OZE obecně a dále samostatně pro každý typ zdroje: **Existuje v současných právních předpisech ČR, Evropské unie a vybraných zemí EU definice daného zdroje?** (Pokud ano, uveďte právní předpis a obsah jeho příslušného ustanovení. Zaměřte se na všechny relevantní předpisy, v odůvodněných případech včetně připravovaných).

Do řešení výzkumných otázek budou zahrnuty národní právní předpisy alespoň těchto států:

- Česká republika
- Slovensko
- Německo (minimálně v rozsahu úpravy ve spolkových zemích Sasko a Bavorsko)

- Rakousko (minimálně v rozsahu úpravy ve spolkových zemích Dolní Rakousy a Horní Rakousy)
- Francie
- In eventum: Nizozemí

2.2 Obecně k vymezení zdrojů

Analýza má být zaměřena na právní ukotvení a podporu obnovitelných zdrojů energie v oblasti územního plánování. Zahrnuty mají být zdroje, resp. činnosti:

- Spalování pevných biopaliv (např. dříví, dřevěné pelety a brikety)
- Spalování plyných biopaliv (např. vodík, biometan, bioplynové stanice)
- Fotovoltaické elektrárny – solární parky
- Fotovoltaické elektrárny – agrovoltaika
- Fotovoltaické instalace na střeších budov
- Větrné elektrárny
- Geotermální elektrárny
- Tepelná čerpadla
- Jaderné elektrárny – klasické s tlakovodním popř. varným reaktorem
- Jaderné elektrárny – malé modulární reaktory (SMR)
- Systémy pro ukládání energie – bateriové
- Systémy pro ukládání energie – vodíkové

K uvedenému je třeba provést základní rozdělení zvažovaných zdrojů. Podle unijního práva (směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, REDII) je

„energií z obnovitelných zdrojů“ energie z obnovitelných nefosilních zdrojů, totiž energie větrná, energie slunečního záření (termální a fotovoltaická), geotermální, energie okolního prostředí, energie z přílivu nebo vln a jiná energie z oceánů, energie vody, energie biomasy, energie skládkového plynu, energie kalového plynu z čistíren odpadních vod a energie bioplynu;

Článek 1 Předmět REDII Tato směrnice stanoví společný rámec pro podporu energie z obnovitelných zdrojů. Stanoví závazný cíl Unie pro celkový podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie Unie v roce 2030. Směrnice rovněž stanoví pravidla finanční podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů, samospotřeby této elektřiny a využívání energie z obnovitelných zdrojů v odvětví vytápění a chlazení a v odvětví dopravy, regionální spolupráce mezi členskými státy a mezi členskými státy a třetími zeměmi, záruk původu, správních postupů, informování a odborné přípravy. Stanoví rovněž kritéria udržitelnosti a úspor emisí skleníkových plynů pro biopaliva, biokapaliny a paliva z biomasy.

Jaderná energie je proti tomu zahrnuta v doplňkovém delegovaném aktu k taxonomii EU (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088).¹ Ve spojení s nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/1214 ze dne 9. března 2022, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2021/2139, pokud jde o hospodářské činnosti v některých odvětvích energetiky, a nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2021/2178, pokud jde o specifické zveřejňování informací v souvislosti s těmito hospodářskými činnostmi, jsou tedy do taxonomie EU zahrnuty ekonomické činnosti spojené s jadernou energií a zemním plynem a stanovena kritéria, při jejichž splnění budou tyto aktivity považovány za environmentálně udržitelné. Jádro má tedy, pouze však jako přechodová aktivita a za splnění lhůt pro

¹ Čl. 3 Pro účely stanovení míry, do jaké je investice environmentálně udržitelná, se hospodářská činnost kvalifikuje jako environmentálně udržitelná, pokud tato hospodářská činnost: a) významně přispívá k jednomu nebo více environmentálním cílům stanoveným v článku 9 v souladu s články 10 až 16; b) významně nepoškozuje žádný z environmentálních cílů stanovených v článku 9 v souladu s článkem 17; c) je vykonávána v souladu s minimálními zárukami stanovenými v článku 18; d) splňuje technická screeningová kritéria, která Komise stanovila v souladu s čl. 10 odst. 3, čl. 11 odst. 3, čl. 12 odst. 2, čl. 13 odst. 2, čl. 14 odst. 2 nebo čl. 15 odst. 2.

stávající a nové jaderné zdroje, označení environmentálně udržitelného zdroje energie. Jaderná energie je nízkoemisní, ale nejde o čistý (obnovitelný) zdroj - nesplňuje kritérium (dopad na životní prostředí).²

Uvedená taxonomie dále podrobněji nerozlišuje malé modulární reaktory. Tyto zdroje se prozatím objevují na úrovni pracovních materiálů, např. Euratom Research and Training Programme Euratom Work Programme 2023-2025 for nuclear research and training³: HORIZON-EURATOM-2023-NRT-01-02: Safety of light water small modular reactors (LW-SMRs), kde se uvádí, že v některých členských státech EU roste zájem o využití malých modulárních reaktorů (SMR) pro flexibilní výrobu energie. Malé modulární reaktory jsou definovány jako reaktory s výkonem do 300 MW, jejichž součástí lze vyrobit v továrně a přepravovat je jako moduly k instalaci. Mezinárodní odborná veřejnost se podle citovaného dokumentu shoduje na tom, že reaktory SMR ve srovnání s velkými elektrárnami nabízejí potenciální výhody, pokud jde o zjednodušení konstrukce a inherentní bezpečnostní prvky, a zároveň představují některé nové výzvy, pokud jde o bezpečnost, zabezpečení a záruky. Výzkumné návrhy by se podle dokumentu měly zabývat bezpečnostními aspekty integrace LW-SMR do hybridního energetického systému, včetně hodnocení optimálního řízení elektrické sítě a bezpečnosti již od návrhu.

2.3 Obnovitelné zdroje podle Eurostatu⁴

Výroba energie v EU je podle Eurostatu rozdělena mezi různé zdroje energie: pevná paliva, zemní plyn, ropu, jadernou energii a obnovitelné zdroje energie. Obnovitelné zdroje energie, nazývané také obnovitelné zdroje, jsou zdroje energie, které se přirozeně doplňují (nebo obnovují). Patří mezi ně větrná energie, solární energie (tepelná, fotovoltaická a koncentrovaná), vodní energie, energie přílivu a odlivu, geotermální energie, teplo z okolního prostředí zachycené tepelnými čerpadly, biopaliva a obnovitelná část komunálního odpadu.

Eurostat dále odlišuje energetické produkty primární a sekundární, popř. odvozené, tj. ty, které vznikají přeměnou primárních zdrojů energie. Sekundární energie pochází z přeměny primární energie (nebo z další přeměny sekundární energie). Jako příklad uvádí ropné produkty (sekundární) vyráběné z ropy (primární) nebo dřevěné uhlí (sekundární) z palivového dřeva (primární) atd. Primární elektřina se vyrábí např. přímo ze síly vodopádů ve vodních elektrárnách, zatímco sekundární elektřinu lze vyrábět např. spalováním fosilních paliv. Primární teplo se získává z přírodních zdrojů (např. prostřednictvím solárních panelů nebo z geotermálních zásobníků pod zemí), zatímco sekundární teplo se vyrábí spalováním spalitelných paliv (např. teplo vyrobené v teplárně spalující plyn).

2.4 Cíle EU na úseku OZE⁵

Podle strategických plánů EU musí mít energie z obnovitelných zdrojů při přechodu ke konkurenceschopnějšímu, bezpečnějšímu a udržitelnějšímu energetickému systému i nadále klíčovou úlohu.

Mezi výhody při využití OZE patří:

- Snížení obchodního deficitu EU v energetických komoditách.
- Snížení zranitelnosti EU vůči narušení dodávek a kolísání cen fosilních paliv.

² Bod 2 preambule delegovaného aktu: Činnosti související s jadernou energií jsou nízkouhlíkové činnosti, nepředstavují energii z obnovitelných zdrojů ve smyslu čl. 2 druhého pododstavce bodu 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 (4) a čl. 10 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) 2020/852 a nespádají do jiných kategorií hospodářských činností uvedených v písmenech b) až i) uvedeného ustanovení. Tyto hospodářské činnosti související s jadernou energií by měly být kvalifikovány podle čl. 10 odst. 2 nařízení (EU) 2020/852, pokud v dostatečném rozsahu neexistuje technologicky a ekonomicky dostupná nízkouhlíková alternativa, která by trvale a spolehlivě pokryla poptávku po energii. V závěrečné zprávě technické skupiny odborníků pro udržitelné finance z března 2020 bylo navíc uvedeno, že „výroba jaderné energie má téměř nulové emise skleníkových plynů ve fázi výroby energie“ a „důkazy o možném podstatném přínosu jaderné energie k cílům zmírňování změny klimatu jsou rozsáhlé a jasné“. Kromě toho řada plánů členských států zahrnuje jadernou energii spolu s obnovitelnou energií mezi zdroje energie, které mají být využity ke splnění cílů v oblasti klimatu, včetně cíle dekarbonizace do roku 2050 stanoveného v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119. A konečně jaderná energie tím, že zajišťuje stabilní základní dodávky energie, usnadňuje zavádění nestálých obnovitelných zdrojů a nebrání jejich rozvoji, jak požaduje čl. 10 odst. 2 písm. b) nařízení (EU) 2020/852. Činnosti související s jadernou energií by proto měly být považovány za činnosti v souladu s čl. 10 odst. 2 nařízením (EU) 2020/852.

³ Viz https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/euratom/wp-call/2023-2025/wp_euratom-2023-2025_en.PDF, s. 24-25.

⁴ Viz

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Beginners:Energy flows#Primary and secondary energy products](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Beginners:Energy_flows#Primary_and_secondary_energy_products).

⁵ Např. <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/clean-energy/>; https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/renewable-energy-directive-targets-and-rules/renewable-energy-directive_en.

- Potenciál růstu inovativních technologií.

Mezi nevýhody či rizika patří:

- Rychlý rozvoj energie z obnovitelných zdrojů - problém zejména pro přenosové soustavy, které se musí přizpůsobovat stále více decentralizované a různorodé výrobě (solární a větrné) energie.
- Vnitrostátní režimy podpory - na jedné straně mohou být snahou o řešení specifických národních a regionálních problémů, na druhé straně však mohou stát v cestě integraci trhu a snižovat efektivitu nákladů.
- Rychlý rozvoj energie z obnovitelných zdrojů má také vliv na konkurenceschopnost jiných zdrojů energie, jež mají pro energetický systém EU i nadále zásadní význam a snižuje investiční pobídky u výrobní kapacity, bez níž se neobejde přechod na konkurenceschopnější, bezpečnější a udržitelnější energetický systém (např. coby zálohy různorodosti energie z obnovitelných zdrojů).

Požadavky na vhodné řešení⁶:

- Požadavek využívat přínos energie z obnovitelných zdrojů pokud možno tržním způsobem. Využití propojení fungování systému obchodování s emisemi a příspěvek energie z obnovitelných zdrojů ke snižování emisí skleníkových plynů.
- Nové nastavení cílů OZE v EU a flexibilita čl. států: Komise nepovažuje za vhodné, aby se po roce 2020 vytyčovaly nové cíle týkající se energie z obnovitelných zdrojů či intenzity emisí skleníkových plynů u paliv používaných v dopravním odvětví či jiném odvětví. Z posouzení způsobu minimalizace emisí z nepřímých změn ve využívání půdy jasně vyplynulo, že biopaliva první generace mají při snižování emisí uhlíku v dopravním odvětví omezený účinek. Komise již například naznačila, že biopaliva z potravinářských plodin by po roce 2020 neměla dostávat žádnou podporu z veřejných prostředků.
- EU a členské státy musí své politické rámce zároveň dále rozvíjet, tak aby usnadnily transformaci energetické infrastruktury prostřednictvím většího počtu přeshraničních propojení, větší skladovací kapacity a chytrých sítí pro řízení poptávky s cílem zajistit bezpečnost dodávek energie v rámci systému, který se bude vyznačovat vyšším podílem dodávek energie z nejrůznějších obnovitelných zdrojů.

Uvedené změny jsou úzce spojeny se zásadní revizí směrnice o obnovitelných zdrojích energie pro období po roce 2020, aby EU měla v rukou nástroj zajišťující splnění cíle na úrovni EU pro rok 2030.

2.5 Definice

Úprava řady pojmů vychází z unijního práva, nicméně pojmy nejsou vždy definovány přímo. Jejich vymezení je třeba dovodit kombinací činností a pojmů.

Z hlediska unijního práva byly vzaty v potaz zejm. následující předpisy:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008 ze dne 22. října 2008 o energetické statistice
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU
- Nařízení Rady (EU) 2022/2577 ze dne 22. prosince 2022, kterým se stanoví rámec pro urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů
- Návrh změny RED II (Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652)

⁶ Viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014DC0015&from=EN>.

- Nařízení Komise (EU) 2016/2281 ze dne 30. listopadu 2016, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie, pokud jde o požadavky na ekodesign ohřivačů vzduchu, chladicích zařízení, vysokoteplotních procesních chladičů a ventilátorových konvektorů
- *Rozhodnutí Komise ze dne 9. listopadu 2007, kterým se stanoví ekologická kritéria pro udělení ekoznačky Společenství tepelným čerpadlům na elektrický nebo plynový pohon a tepelným čerpadlům absorbujícím plyn (zrušeno)*
- Prováděcí Rozhodnutí Komise (EU) 2021/2326 ze dne 30. listopadu 2021, kterým se stanoví závěry o nejlepších dostupných technikách (BAT) podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU pro velká spalovací zařízení
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/426 ze dne 9. března 2016 o spotřebičích plyných paliv a o zrušení směrnice 2009/142/ES
- Nařízení Komise (EU) 2015/1185 ze dne 24. dubna 2015, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign lokálních topidel na tuhá paliva
- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o bateriích a odpadních bateriích, kterým se zrušuje směrnice 2006/66/ES a mění nařízení (EU) č. 2019/1020
- Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech pro vnitřní trhy s obnovitelnými a zemními plyny a vodíkem
- Směrnice Rady 2009/71/EURATOM ze dne 25. června 2009, kterou se stanoví rámec Společenství pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení

2.5.1 Výroba elektřiny, výroba z OZE

Obecně je vymezen pojem „výroba elektřiny“ jako zařízení, které přeměňuje primární energii na energii elektrickou a sestává z jednoho nebo více výrobních modulů připojených k síti (viz nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou).

V právní úpravě ČR je obecná definice výroby elektřiny odvozena obdobně od přeměny různých forem energie na elektřinu, vybrané výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů právní úprava nedefinuje, ale spojuje je s veřejným zájmem (energetický zákon).

Definován je nepalivový zdroj elektřiny: zdroj elektřiny využívající k výrobě elektřiny energii větru, energii slunečního záření, geotermální energii nebo energii vody (zákon o podporovaných zdrojích energie). Výroba z obnovitelných zdrojů je v ČR pojem používaný ve stavebním zákoně z roku 2021, resp. v pozměňovacích návrzích v roce 2023 v PSP, není však blíže definován. Z pohledu výčtu OZE stavební zákon zahrnuje mezi vyhrazené stavby v příloze č. 3 výroby z obnovitelných zdrojů energie s výjimkou vodních děl, a to 1.výroba elektřiny využívající energii slunečního záření s celkovým instalovaným elektrickým výkonem výroby elektřiny nad 5 MW, 2.výroba elektřiny s celkovým instalovaným elektrickým výkonem nad 1 MW, nejde-li o výrobu elektřiny podle bodu 1, 3.výroba plynu z obnovitelných zdrojů energie s celkovým instalovaným výkonem nad 1 MW ekvivalentu elektrického výkonu, 4.výroba tepla z obnovitelných zdrojů energie s celkovým instalovaným tepelným příkonem výroby tepla nad 10 MW, 5. zařízení na energetické využívání odpadů.

S pojmem výroby z obnovitelných zdrojů, staveb nízkouhlíkových výroben energie a záměrů těžby surovin nezbytných pro zajištění dekarbonizace hospodářství včetně jejich zpracování pracují, aniž je dále definují, teze speciálního klimatického zákona (zákon o podpoře výstavby výroben energie z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových výroben energie a podpoře dalších záměrů podporujících dekarbonizaci hospodářství): „V úvodu zákonná úprava vymezí záměry, na něž zákon dopadá. Bude se jednat o výroby energie z obnovitelných zdrojů (např. solárních energetických systémů, větrné elektrárny, malé vodní elektrárny, přečerpávací elektrárny), nízkouhlíkové výroby energie (jaderné zdroje energie včetně SMR) a dále o těžbu a úpravu surovin nezbytných k zajištění dekarbonizace (např. těžba a zpracování lithia).“

Německá právní úprava obecně hovoří o výrobním zařízení – zařízení k výrobě el. energie (zákon o energetickém hospodaření).

Rakousko vymezuje v zákoně o výstavbě obnovitelných zdrojů výrobní zařízení: elektrárna nebo elektrárenský park. Elektrárna je zařízení určené k výrobě elektrické energie přeměnou energie. Může se skládat z několika výrobních jednotek a zahrnuje také všechny související pomocné provozy a pomocná zařízení.

Francie: Francouzská právní úprava obecně pracuje s pojmem „installations de production d'électricité“ (zařízení výroby elektrické energie) nebo pouze se zkráceným výrazem „installation“ (zařízení). S tímto pojmem pracuje např. energetický zákoník nebo zákoník životního prostředí.

Slovenský zákon o podpoře OZE definuje zařízení výrobce elektřiny jako jedno zařízení nebo skupinu zařízení, která jsou připojena ve společném bodě přímo nebo prostřednictvím transformátoru k přímému vedení, k distribuční soustavě nebo k přenosové soustavě a slouží k výrobě elektřiny z obnovitelných zdrojů energie nebo k výrobě elektřiny kombinovanou výrobou elektřiny a tepla. Místním zdrojem pak je zařízení na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů, které vyrábí elektřinu pro pokrytí spotřeby odběrného místa totožného s předávacím místem tohoto zařízení na výrobu elektřiny a jehož celkový instalovaný výkon nepřesahuje maximální rezervovanou kapacitu tohoto odběrného místa. V energetickém zákoně je definováno (pro oblast elektroenergetiky) zařízení na výrobu elektřiny jako zařízení sloužící k přeměně různých primárních nebo sekundárních zdrojů energie na elektřinu; zahrnuje stavební část a technologické zařízení.

Samotné obecné definice výroben elektřiny nejsou vázány na území z hlediska konkrétního umístění ani z hlediska dopadu na místní (životní) prostředí.

2.5.2 Energie z obnovitelných zdrojů

Energie z obnovitelných zdrojů je primárně definována v čl. 2 bod 1 směrnice **Evropského parlamentu a Rady** č. 2018/2001 jako energie z obnovitelných nefosilních zdrojů, totiž energie větrná, energie slunečního záření (termální a fotovoltaická), geotermální, energie okolního prostředí, energie z přílivu nebo vln a jiná energie z oceánů, energie vody, energie biomasy, energie skládkového plynu, energie kalového plynu z čistíren odpadních vod a energie bioplynu.

Jedná se o zdrojové ustanovení, z něhož vycházejí národní přístupy:

V **ČR** jsou jako obnovitelné zdroje označeny obnovitelné nefosilní zdroje energie, jimiž jsou energie větru, energie slunečního záření (termální a fotovoltaická), geotermální energie, energie okolního prostředí, energie z přílivu nebo vln a jiná energie z oceánů, energie vody, energie biomasy a paliv z ní vyráběných, energie skládkového plynu, energie kalového plynu z čistíren odpadních vod a energie bioplynu.“ (§ 2 odst. 1 bod a) zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie)

Německo zahrnuje: vodní energie včetně energie vln, přílivu a odlivu, energie slaneého gradientu a energie proudění, větrná energie, energie slunečního záření, geotermální energie, energie z biomasy včetně bioplynu, biometanu, skládkového plynu a kalového plynu a z biologicky rozložitelné části odpadu z domácností a průmyslu. (§ 3 bod 21 EEG)

Rakousko považuje za obnovitelné zdroje energie ty, které jsou obnovitelné a z nefosilních zdrojů. Zároveň vyjmenovává, že se jedná o vodu, slunce, teplo země, vlny a příliv, vodu, biomasu, bioplyn a skládkový plyn. (§ 7 bod 16 EIWOG).

Ve **Francii:** Energie z obnovitelných zdrojů nebo „obnovitelná energie“ je energie vyrobená z obnovitelných nefosilních zdrojů, konkrétně z větrné energie, solární tepelné nebo fotovoltaické energie, geotermální energie, energie z okolního prostředí, energie přílivu a odlivu, energie vln nebo osmotické energie a jiné mořské energie, vodní energie, biomasy, skládkového plynu, plynu z čistíren odpadních vod a bioplynu (L211-2 energetického zákoníku)

Slovenská právní úprava označuje za obnovitelný zdroje energie nefosilní zdroje energie, konkrétně sem spadá vodní energie, větrná energie, sluneční energie, geotermální energie, energie z okolního prostředí, biomasa, bioplyn, skládkový plyn, plyn z čistíren odpadních vod a energie přílivu a odlivu, vln a jiná energie oceánů. Elektřinou z obnovitelných zdrojů energie elektřina vyrobená v zařízení na výrobu elektřiny využívajícím pouze obnovitelné zdroje energie nebo elektřina odpovídající podílu obnovitel-

ných zdrojů energie v zařízení na výrobu elektřiny; za elektřinu z obnovitelných zdrojů energie se nepovažuje elektřina vyrobená v přečerpávací vodní elektrárně (Zákon č. 309/2009 Z. z. o podpoře obnovitelných zdrojů energie a vysoko účinné kombinované výroby a o změně a doplnění některých zákonů).

2.5.3 Větrné elektrárny

Unijní právo používá pojem „větrná energie“ (kinetická energie větru využitá pro výrobu elektřiny ve větrných turbínách, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008 ze dne 22. října 2008 o energetické statistice)

V **českém právu** najdeme výrobu elektřiny využívající větrnou energii (bez bližší definice) a to v přílohách vyhlášky č. 72/2022 Sb., o zajištění přiměřenosti poskytované provozní podpory zdrojů energie, tj. jde primárně o rozdělení zdrojů elektřiny do sektorů a dále podle kapacity a roku uvedení do provozu.⁷

Podobně **Slovensko a Rakousko** pojem používají, ale dále nedefinují.

Německo definuje a odlišuje

- větrnou elektrárnu na pevnině (každé zařízení pro výrobu elektrické energie z větru, které není větrnou elektrárnou na moři, zákon o obnovitelných zdrojích energie)
- větrnou elektrárnu na moři (každé zařízení k výrobě elektřiny z větrné energie, které je ve vzdálenosti alespoň 3 námořních mil měřené směrem k moři od linie pobřeží Německa; za linii pobřeží se považuje ta v mapě č. 2920 „Německé pobřeží severního moře a sousedících vod“ vydání 1994, XII, a také v mapě č. 2921 „Německé pobřeží baltského moře a sousedících vod“ vydání 1994, XII, spolkového úřadu pro mořskou plavbu a hydrografii v měřítku 1:375 0001 zobrazené linie pobřeží, zákon o větrné energii z moře).

Francie v energetickém zákoně hovoří o instalaci výroby elektrické energie využívající mechanickou energii větru, které jsou umístěny na pevnině nebo na veřejném mořském pozemku nebo v hospodářské výlučné zóně, v zákoníku o životním prostředí upravuje klasifikované instalace výroby elektrické energie využívající mechanickou energii větru, v dalším předpisu upravuje pozemní instalace výroby elektrické energie z mechanické energie větru.

2.5.4 Fotovoltaické elektrárny

Nařízení Rady (**EU**) 2022/2577 ze dne 22. prosince 2022, kterým se stanoví rámec pro urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů přineslo definici solárního energetického zařízení (zařízení, které přeměňuje energii ze slunce na tepelnou nebo elektrickou energii, včetně solárních termálních a solárních fotovoltaických zařízení).

Mimo to je solární fotovoltaická energie (Sluneční světlo přeměněné na elektřinu použitím solárních článků vyrobených většinou z polovodičových materiálů, které při vystavení světlu generují elektřinu)

⁷ K provedení zákona o podporovaných zdrojích energie, § 53 odst. 1

t) rozdělení zdrojů elektřiny do sektorů podle období jejich uvedení do provozu a použitého primárního zdroje pro sektorové šetření, vzory výkazů pro zjištění rozsahu technických a ekonomických údajů o výrobě elektřiny a jejím provozu,

u) způsob výpočtu snížení výše podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů, podpory elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla, podpory elektřiny z druhotných zdrojů, podpory tepla z obnovitelných zdrojů a podpory biometanu o částku odpovídající výši čerpané investiční podpory,

v) způsob zohlednění investiční podpory ve výši provozní podpory nebo délce poskytování provozní podpory,

w) způsob zohlednění investiční podpory ve výši provozní podpory nebo délce poskytování provozní podpory a způsob výpočtu množství elektřiny, za které se hradí odvod,

x) způsob výpočtu snížení výše podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů u zdrojů elektřiny uvedených do provozu v období od 1. ledna 2013 do 31. prosince 2015 se souběhem podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů s investiční podporou nad 20 % z celkových investičních nákladů.

Jde o Sektory zdrojů využívajících energii slunečního záření, Sektory zdrojů využívajících energii větru, Sektory zdrojů využívajících energii vody, Sektory zdrojů využívajících geotermální energii, Sektory zdrojů využívajících energii biomasy, Sektory zdrojů využívajících energii bioplynu, Sektory zdrojů využívajících energii skládkového plynu, Sektory zdrojů využívajících energii kalového plynu, Sektory zdrojů využívajících energii důlního plynu; Sektory zdrojů využívajících neobnovitelné nebo druhotné zdroje energie při vysokoúčinné kombinované výrobě elektřiny a tepla; Sektory zdrojů využívajících obnovitelné zdroje energie při vysokoúčinné kombinované výrobě elektřiny a tepla.

uvedena v příloze nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008 ze dne 22. října 2008 o energetické statistice.

Nicméně unijní právo dále nepracuje s pojmy solární park, agrovoltaika nebo instalace na budovách (s pojmem „zařízení na výrobu solární energie na budovách“ pracuje návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti).

V ČR se blíže fotovoltaikou, resp. agrovoltaikou zabývá návrh změny zákona o zemědělském půdním fondu. V důvodové zprávě je odlišena agrovoltaika a (konvenční) fotovoltaika. Návrh zákona pracuje s pojmem plocha pro záměry energetického zařízení pro přeměnu energie slunečního záření na elektřinu, z nichž vyjímá záměry podle § 8a, tj. agrovoltaické výroby elektřiny, kterými se rozumí energetické zařízení pro přeměnu energie slunečního záření na elektřinu, které splňuje podmínky stanovené prováděcím právním předpisem a které je umístěno na zemědělské půdě odpovídající dílu půdního bloku podle zákona o zemědělství s druhem zemědělské kultury stanovené prováděcím právním předpisem, pokud je zemědělská půda současně zemědělsky obhospodařována podle zákona o zemědělství.

V aktuálně platném znění zákona č. 283/2021 Sb. jsou mezi drobnými stavbami v příloze č. 1 zařazeny „stavební úpravy pro instalaci využívající obnovitelný zdroj energie s celkovým instalovaným výkonem do 50 kW, pokud se jimi nezasahuje do nosných konstrukcí stavby, nemění se způsob užívání stavby, nevyžaduje posouzení vlivů na životní prostředí, jsou splněny podmínky zejména požární bezpečnosti podle právního předpisu upravujícího požadavky na bezpečnou instalaci výroben elektřiny, a nejde o stavební úpravy stavby, která je kulturní památkou.“

Německá právní úprava vymezuje v zákoně o obnovitelných zdrojích energie

- solární zařízení (každé zařízení pro výrobu elektřiny z energie slunečních paprsků - zákon o obnovitelných zdrojích energie)
- zařízení ve volné ploše: každé solární zařízení, které není na nebo v budově či napojené na jiném stavebním zařízení, které bylo především zbudováno pro jiné účely než výroby elektřiny ze slunečního záření
- solární zařízení prvního segmentu: každé zařízení ve volné ploše a každé solární zařízení na stavebním zařízení, které není budovou nebo protihlukovou zdí
- solárními zařízeními druhého segmentu: každé solární zařízení na budově, v budově nebo na protihlukové stěně.

Rakouská právní úpravu pracuje s pojmy photovoltaikanlage a freiflacheanlage (fotovoltaické zařízení a zařízení na volné ploše), zákonem, kterým je regulováno hospodaření s elektřinou vymezuje „zemědělské PV-plochy“: Půda využívaná současně pro výrobu elektřiny pomocí fotovoltaiky a pro zemědělskou výrobu.

Francie má v právním řádu zahrnutý pojem:

„Fotovoltaické instalace“: je soubor skládající se z fotovoltaického systému a prvků zajišťujících přenos a transformaci elektrického proudu (kabeláže, měniče atd.) až k místu(ům) dodání (Nařízení ze dne 6. října 2021 stanovující podmínky nákupu elektrické energie vyrobené instalacemi umístěnými na budově, hangáru nebo stínítku využívající solární fotovoltaickou energii, s instalovaným vrcholovým výkonem nižším nebo rovným 500 kilowatty, jak je uvedeno v bodě 3° článku D. 314-15 zákoníku o energetice a nacházejícími se v kontinentální Francii).

Specificky je tamtéž upravena montáž na budovu: fotovoltaické zařízení je montováno na budovu, pokud je fotovoltaický systém nainstalován na pevné a trvalé konstrukci s nebo bez základů, vytvářející použitelný prostor a splňující obecná kritéria pro implantaci definovaná v příloze 2. Budova je zastřešená a obsahuje minimálně tři stěny zajišťující uzavřený prostor.

Zastíněné zařízení: fotovoltaické zařízení je zastíněné, pokud je fotovoltaický systém nainstalován na konstrukci, která pokrývá celou nebo část parkovací plochy, uměle vytvořený kanál, uměle vytvořenou vodní nádrž nebo jakoukoli jinou plochu určenou jako úkryt pro skladování zařízení, materiálů, surovin, odpadů, hotových výrobků nebo vozidel.

V zákoníku územního plánování jsou upraveny stavby pro výrobu elektrické energie získávané ze sluneční energie (stavby pro výrobu elektrické energie získávané ze sluneční energie, které jsou instalovány na zemi, a dále vymezeny dle výkonu).

V energetickém zákoníku je upravena agrovoltaická instalace (zařízení pro výrobu elektrické energie využívající sluneční záření, jejíž moduly jsou umístěny na zemědělské parcele, kde trvale přispívají k instalaci, udržení nebo rozvoji zemědělské produkce).

Ve **slovenské** právní úpravě nebyl výklad pojmu fotovoltaická elektrárna dohledán.

2.5.5 Geotermální elektrárny

Na úrovni **EU** je geotermální energie zmíněna v terminologii pro tepelná čerpadla (Tepelná čerpadla, která umožňují využití energie z okolního prostředí a geotermální energie na využitelné teplotní úrovni, nebo systémy poskytující chlazení potřebují k fungování elektřinu nebo jinou dodatečnou energii; Bod 33 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2018/2001).

Podle téže směrnice se geotermální energií rozumí energie uložená ve formě tepla pod zemským povrchem.

Podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (**ES**) č. 1099/2008 ze dne 22. října 2008 o energetické statistice je geotermální energie energie dostupná jako teplo vyzařované ze zemské kůry obvykle ve formě horké vody nebo páry. Produkce této energie je rozdílem mezi entalpií kapaliny produkované ve vrtu a entalpií kapaliny, se kterou se nakonec nakládá. Využívá se ve vhodných lokalitách: pro výrobu elektřiny využitím suché páry nebo vysoké entalpie solanky po odpaření, přímo jako teplo pro dálkové vytápění, zemědělství atd.

V **ČR** se používá pojem výrobní elektřiny využívající geotermální energii (vyhláška č. 72/2022 Sb.) a geotermální energií se rozumí energie uložená ve formě tepla pod zemským povrchem (zákon o podporovaných zdrojích energie).

V **Německu** je geotermální energie vyjmenována mezi zdroji obnovitelné energie, ale zařízení na výrobu elektřiny ve spojení s využitím geotermální energie není výslovně definováno. Je třeba využít obecný pojem zařízení k výrobě el. energie (zákon o energetickém hospodaření, zákon o obnovitelných zdrojích energie).

V **Rakousku** je třeba vyjít z kombinace pojmů

- výrobní zařízení: elektrárna nebo elektrárenský park;
- elektrárna: zařízení určené k výrobě elektrické energie přeměnou energie; může se skládat z několika výrobních jednotek a zahrnuje také všechny související pomocné provozy a pomocná zařízení (zákon, kterým je nově regulována organizace hospodaření s elektřinou);
- ve spojení s charakteristikou geotermální energie: energie, která je v podobě tepla uložena pod pevným zemským povrchem (zákon o výstavbě obnovitelných zdrojů).

Francouzská legislativa nedefinuje přímo geotermální elektrárnu, ale v předpisech na úseku hornictví (zákon o hornictví) definuje geotermální ložiska: Geotermální ložiska jsou ložiska obsažená v zemi, z nichž lze získávat nebo vyměňovat energii ve formě tepla, zejména vedením nebo prostřednictvím horké vody a podzemních par. Mezi geotermálními ložisky se za minimálně významné považují geotermální činnosti prováděné v rámci tohoto kodexu, které využívají výměny tepelné energie s podložím, které nepředstavují vážné nebezpečí nebo nepříjemnosti pro zájmy uvedené v článku L. 161-1 a které splňují podmínky stanovené dekretem Státní rady na základě charakteristik uvedených v posledním odstavci článku L. 112-1. Tyto činnosti se považují za geotermální činnosti prováděné v rámci tohoto kodexu.)

Dále je využíván pojem tepelné geostruktury: zakopané konstrukční prvky budovy, stavby nebo zařízení, které jsou ihned po svém vzniku vybaveny teplosměnnými trubkami. Cirkulace teplotně nosné kapaliny v trubkách umožňuje výměnu tepelné energie se zemí za účelem vytápění nebo chlazení budovy, konstrukce nebo zařízení nebo výroby teplé užitkové vody. (Vyhláška č. 78-498 ze dne 28. března 1978 o povoleních k výzkumu a využívání geotermální energie)

Obdobně na **Slovensku** je odděleně vymezena geotermální energie: energie uložená ve formě tepla pod pevným povrchem země (zákon o podpoře obnovitelných zdrojů energie a vysoko účinné kombinované výroby) a zařízení na výrobu elektřiny: zařízení sloužící k přeměně různých primárních nebo sekundárních zdrojů energie na elektřinu; zahrnuje stavební část a technologické zařízení v energetickém zákoně.

2.5.6 *Spalování*

Činnost spalování v **unijním** právu vychází primárně z terminologie na úseku právní regulace průmyslových emisí. Unijní právo upravuje pojem spalovací zařízení, jímž se rozumí

- technické zařízení, v němž se paliva oxidují za účelem využití takto vyrobeného tepla (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích)
- jakékoli technické zařízení, v němž se paliva oxidují za účelem využití takto vyrobeného tepla. Pro účely těchto závěrů o BAT se kombinace tvořená: — dvěma nebo více samostatnými spalovacími zařízeními, u kterých se spaliny odvádějí společným komínem, nebo samostatnými spalovacími zařízeními, jež obdržela první povolení 1. července 1987 nebo po tomto datu, nebo pro která provozovatelé podali úplnou žádost o povolení k tomuto datu nebo později, a která jsou postavena takovým způsobem, že s přihlédnutím k technickým a ekonomickým faktorům by podle úsudku příslušného orgánu jejich spaliny mohly být odváděny společným komínem, považuje za jedno spalovací zařízení. Pro výpočet celkového jmenovitého tepelného příkonu takové kombinace se sečtou kapacity všech dotčených jednotlivých spalovacích zařízení, která mají jmenovitý tepelný příkon nejméně 15 MW (závěry o nejlepších dostupných technikách (BAT) podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU pro velká spalovací zařízení).

Pojem „spalovací...“ používá také nařízení Komise (EU) 2015/1185 ze dne 24. dubna 2015, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES při odlišení různých typů lokálních topidel na tuhá paliva.

V **ČR** je spalovacím stacionárním zdrojem stacionární zdroj, ve kterém se oxidují paliva za účelem využití uvolněného tepla (zákon o ochraně ovzduší).

Dle **německého** nařízení (13. nařízení k provedení zákona o ochraně před emisemi - 13. BImSchV) se rozumí spalovacím zařízením každé zařízení, kde dochází k oxidaci paliva z účelem využití vzniklého tepla.

Rakousko považuje za spalovací zařízení jakékoliv technické zařízení, ve kterém dochází k oxidaci paliv za účelem využití takto vzniklého tepla nebo mechanické energie - mezi spalovací zařízení patří také motory a plynové turbíny, kouřovody, včetně případných systémů čištění spalin. (Viz nařízení ke spalovacím zařízením, 2019).

Francie upravuje pojem spalovací zařízení:

- jakékoliv jednotné technické zařízení čísla 2910 nebo 3110 nomenklatury klasifikovaných zařízení, ve kterém dochází k oxidaci paliv za účelem využití takto vzniklého tepla
- jakákoli skupina spalovacích zařízení provozovaných stejným provozovatelem a nacházejících se na stejném místě (areálu provozu), s výjimkou případu, kdy provozovatel prokáže, že zařízení nemohou být technicky a ekonomicky připojena k společnému komínovému systému (Nařízení ze dne 3. srpna 2018 o spalovacích zařízeních o celkovém jmenovitém tepelném příkonu nižším než 50 MW, která podléhají povolení podle položek 2910, 2931 nebo 3110).

Slovenský zákon o ochraně ovzduší účinný od 1. 7. 2023 definuje spalovací zařízení jako technické zařízení sloužící k oxidaci paliv za účelem využití takto vzniklého tepla; v případě spalování odpadu se jedná o klasifikaci uvedenou v odstavcích 8 nebo 9.

2.5.7 *Spalování pevných biopaliv (např. dříví, dřevěné pelety a brikety)*

Přímo spojení „spalování pevných biopaliv“ na úrovni **EU** definováno není, ale vyplývá ze spojení definic. Biomasa má unijní definici v nařízení Komise 2016/2281 a totožnou ve směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2018/2001: biologicky rozložitelná část produktů, odpadů a zbytků biologického původu ze zemědělství (včetně rostlinných a živočišných látek), lesnictví a souvisejících odvětví, včetně rybolovu a akvakultury, jakož i biologicky rozložitelná část průmyslového a komunálního odpadu.

V nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1099/2008 je biomasa vymezena jako organický, nefosilní materiál biologického původu, jenž může být použit jako palivo pro výrobu tepla nebo výrobu elektřiny. Zahnuje: dřevěné uhlí, dřevo, dřevěný odpad, ostatní tuhý odpad.

Ve směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2018/2001 je také pojem palivo z biomasy, lesní a zemědělská biomasa.

Podle téže směrnice:

- Biopalivy, biokapalinami a palivy z biomasy s nízkým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy se rozumí biopaliva, biokapaliny a paliva z biomasy, jejichž suroviny byly vyrobeny v režimech, které zamezují vytěšňovacím účinkům biopaliv, biokapalin a paliv z biomasy na bázi potravinářských a krmných plodin prostřednictvím zlepšených zemědělských postupů, jakož i pěstováním plodin v oblastech, jež se dříve pro pěstování plodin nevyužívaly, a které byly vyrobeny v souladu s kritérii udržitelnosti pro biopaliva, biokapaliny a paliva z biomasy stanovenými v článku 29.
- Kapalnými a plynými palivy z obnovitelných zdrojů nebiologického původu používanými v odvětví dopravy se rozumí kapalná či plynná paliva používaná v odvětví dopravy jiná než biopaliva nebo bioplyn, jejichž energetický obsah je získáván z jiných obnovitelných zdrojů než z biomasy.

Ve směrnici o průmyslových emisích je biomasa definována jako:

- a) produkty, které sestávají z rostlinného materiálu pocházejícího ze zemědělství nebo lesnictví a které lze použít jako palivo za účelem získání jeho energetického obsahu;
- b) následující odpad:
  - i) rostlinný odpad ze zemědělství nebo lesnictví;
  - ii) rostlinný odpad z potravinářského průmyslu, pokud se vniklé teplo opětovně použije;
  - iii) rostlinný odpad z výroby čerstvé vlákniny a z výroby papíru z buničiny, pokud se spoluspaluje v místě výroby a vzniklé teplo se využije;
  - iv) korkový odpad;
  - v) dřevní odpad s výjimkou dřevního odpadu, který může obsahovat halogenované organické sloučeniny nebo těžké kovy v důsledku ošetření látkami na ochranu dřeva nebo nátěrovými hmotami, včetně zejména dřevního odpadu ze stavebnictví a z demolic.

V **ČR** zákon o podporovaných zdrojích energie upravuje biomasu: biologicky rozložitelná část produktů, odpadů a zbytků biologického původu ze zemědělství, z lesnictví a souvisejících odvětví a z rybolovu a akvakultury, včetně rostlinných a živočišných látek, jakož i biologicky rozložitelná část odpadů, včetně průmyslových a komunálních odpadů biologického původu, přičemž zemědělská biomasa je biomasa vyrobená v zemědělství a lesní biomasa je biomasa vyrobená v lesnictví.

S pojmem biopalivo (pozitivně i negativně) pracuje legislativa na úseku ochrany ovzduší

- biopalivem kapalné palivo určené k použití v dopravě a vyráběné z biomasy,
- pokročilým biopalivem biopalivo vyrobené ze stanovených surovin, jejichž seznam je uveden v prováděcím právním předpise,
- biopalivem s nízkým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy biopalivo, jehož suroviny byly vyrobeny v režimech, které zamezují vytěšňovacím účinkům biopaliv vyrobených z potravinář-

ské biomasy za pomoci zlepšených zemědělských postupů, jakož i díky pěstování plodin v oblastech, které se dříve pro pěstování plodin nevyužívaly, a které byly vyrobeny v souladu s kritérii udržitelnosti pro biopaliva,

- recyklovaným palivem s obsahem uhlíku kapalné nebo plynné palivo vyrobené z kapalného nebo pevného odpadu neobnovitelného původu, které nejsou vhodné pro materiálové využití, nebo z plynů ze zpracování odpadu a výfukových plynů neobnovitelného původu, které vznikají jako nevyhnutelný a nezáměrný důsledek výrobního procesu v průmyslových zařízeních,
- kapalnými a plynnými palivy z obnovitelných zdrojů nebiologického původu jiná kapalná nebo plynná paliva než biopaliva nebo biometan podle jiného právního předpisu, jejichž energetický obsah je získáván z jiných obnovitelných zdrojů než z biomasy a která jsou používána v dopravě.

Německá právní úprava obsahuje pojem biopalivo: Biopalivy se pro účely této vyhlášky rozumí 1. produkty zemědělského nebo lesnického původu vyrobené z rostlinného materiálu nebo jeho částí, pokud se využívají k využití jejich energetického obsahu, a 2. následné odpady, pokud je vyrobené teplo využito : (a) rostlinný odpad ze zemědělství a lesnictví, b) rostlinný odpad z potravinářského průmyslu, c) přírodní, nezávadné dřevo z krajinného hospodářství, pokud je svým materiálovým složením srovnatelné se dřevem z lesnictví, d) vláknitý rostlinný odpad a odpadní louh z výroby přírodní celulózy a z výroby papíru z celulózy, pokud jsou spalovány v místě výroby, e) korkový odpad, f) dřevní odpad; za dřevěný odpad se nepovažuje odpad, který může obsahovat halogenované organické sloučeniny nebo těžké kovy v důsledku ošetření konzervačními prostředky na dřevo nebo nátěry, zejména dřevěný odpad ze stavebních a demoličních odpadů (nařízení k provedení spolkového zákona o ochraně proti emisím).

Zařízením na biomasu je pak každé zařízení k výrobě elektřiny z biomasy (zákon o obnovitelných zdrojích energie).

V **Rakousku** je biomasa biologicky rozložitelná část produktů, odpadů a zbytků biologického původu ze zemědělství, včetně rostlinných a živočišných látek, lesnictví a souvisejících průmyslových odvětví, včetně rybolovu a akvakultury, jakož i biologicky rozložitelná část odpadů, včetně průmyslových odpadů a odpadů z domácností biologického původu. (zákon o výstavbě obnovitelných zdrojů)

Palivo z biomasy zahrnuje plynná a pevná paliva vyráběná z biomasy (zákon o výstavbě obnovitelných zdrojů).

Francouzský energetický zákoník biomasou rozumí: biologicky rozložitelná část produktů, odpadů a zbytků biologického původu ze zemědělství, včetně rostlinných a živočišných látek, lesnictví a souvisejících průmyslových odvětví, včetně rybolovu a akvakultury, jakož i biologicky rozložitelná část odpadů, zejména průmyslových odpadů a odpadů z domácností a podobných odpadů, pokud jsou biologického původu.

Palivo z biomasy je pevné nebo plynné palivo vyrobené z biomasy.

Na úseku regulace spalovacích zařízení je také definice biomasy, zde dána výčtem „produktů“:

a) Produkty složené z rostlinného materiálu zemědělského nebo lesního původu, které lze použít jako palivo pro využití jejich energetického obsahu; b) Následující odpady:

(i) Rostlinné odpady zemědělského a lesního původu;

(ii) Rostlinné odpady z potravinářského průmyslu, pokud je využíváno teplo vyprodukované při jejich zpracování;

(iii) Vlákenné rostlinné odpady z výroby dřevěné buničiny a výroby papíru z buničiny, pokud jsou spalovány na místě výroby a teplo je využíváno;

(iv) Korkové odpady;

(v) Dřevěné odpady, s výjimkou dřevěných odpadů, které mohou obsahovat halogenované organické sloučeniny nebo těžké kovy v důsledku ošetření dřeva konzervačními látkami nebo pokrytím, jako jsou

odpady tohoto druhu pocházející z demolic nebo stavebních odpadů.) předpis ke spalovacím zařízením

Slovensko definuje biomasu: biologicky rozložitelné části produktů, odpady a zbytky biologického původu ze zemědělství, včetně rostlinné a živočišné hmoty, lesnictví a souvisejících průmyslových odvětví, včetně rybolovu a akvakultury, a biologicky rozložitelné části odpadů, včetně průmyslových a komunálních odpadů biologického původu.

Palivo z biomasy je plynné palivo a tuhé palivo vyrobené z biomasy (oboje zákon podpore obnovitelných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby).

Na úseku ochrany ovzduší (vyhláška 410/2012, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší) pro účely uplatňování zvláštních požadavků na spalovací zařízení se biomasou rozumí produkty sestávající z rostlinné hmoty nebo části rostlinné hmoty pocházející ze zemědělství nebo lesnictví, které lze použít jako palivo za účelem získání jejich energetického obsahu, a takový odpad:

1. rostlinný odpad ze zemědělství a lesnictví
2. rostlinný odpad z potravinářského průmyslu, kde se spalné teplo využívá k výrobě energie
3. vláknitý dřevní odpad z primární výroby buničiny a výroby papíru, pokud je spoluspalován na místě a teplo ze spalování je využito k výrobě energie
4. korkový odpad
5. dřevní odpad jiný než dřevní odpad, který v důsledku ošetření konzervačními látkami nebo ochrannými nátěry může obsahovat halogenované organické sloučeniny nebo těžké kovy, zejména dřevní odpad ze stavebních a demoličních prací)

2.5.8 Spalování plyných biopaliv (např. vodík, biometan, bioplynové stanice)

V **unijním** právu je definován bioplyn: plynná paliva vyrobená z biomasy (směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2018/2001); Plyn složený převážně z methanu a oxidu uhličitého produkovaného anaerobní digescí biomasy (Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1099/2008).

Biometan definován není.

V **ČR** je bioplynem plynné palivo vyráběné z biomasy používané pro výrobu elektřiny, tepla nebo pro výrobu biometanu; za bioplyn se považuje také kalový a skládkový plyn.

Biometanem je upravený bioplyn, jehož kvalita a čistota splňuje kvalitativní parametry zemního plynu.

Výrobnou biometanu je zařízení k výrobě bioplynu a jeho úpravě na biometan nebo zařízení k úpravě bioplynu na biometan (vše zákon o podporovaných zdrojích energie).

V **německé** právní úpravě je bioplyn: biometan, plyn z biomasy, skládkový plyn, plyn z čistíren odpadních vod a důlní plyn, jakož i vodík vyrobený elektrolýzou vody a synteticky vyrobený metan, pokud jsou elektřina použita k elektrolýze a metan použitý k metanizaci z obnovitelných zdrojů (zákon o energetickém hospodaření).

Bioplyn je každý plyn, který vzniká anaerobní fermentací biomasy; biometan je každý bioplyn nebo ostatní plynná biomasa, která byla upravena a vtlačena do potrubí pro zemní plyn (oboje zákon o obnovitelných zdrojích energie).

V **Rakousku** je definován bioplyn jako plynná paliva vyráběná fermentací biomasy (zákon o výstavbě obnovitelných zdrojů).

Francouzský energetický zákoník rozumí bioplynem plynná paliva vyráběná z biomasy; biometanem se rozumí bioplyn, jehož vlastnosti umožňují jeho vtlačení do sítě zemního plynu.

Slovensko upravuje bioplyn: plynné palivo vyrobené z biomasy; biometanem se rozumí upravený bioplyn, který má technické parametry srovnatelné se zemním plynem (zákon o podpore obnovitelných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby).

2.5.9 Tepelná čerpadla

V **unijním právu** směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2018/2001 používá pojem tepelná čerpadla, která umožňují využití energie z okolního prostředí a geotermální energie na využitelné teplotní úrovni, nebo systémy poskytující chlazení potřebují k fungování elektřinu nebo jinou dodatečnou energii.

Samotnou definici tepelného čerpadla obsahuje nařízení Komise č. 2016/2281, které se týká určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie. Tepelným čerpadlem se rozumí ohřívač vzduchu:

- a) jehož venkovní tepelný výměník (výparník) odebírá teplo z okolního vzduchu, odváděného vzduchu z ventilace, vody nebo zemních zdrojů tepelných zisků;
- b) vybavený zdrojem tepla využívajícím parní kompresní cyklus nebo sorpční cyklus;
- c) jehož vnitřní tepelný výměník (kondenzátor) uvolňuje toto teplo do teplovzdušného systému vytápění;
- d) jenž může být vybaven přídatným ohřívačem;
- e) jenž může pracovat i v obráceném režimu, přičemž v takovém případě funguje jako klimatizátor vzduchu.

Uvedené nařízení dále rozlišuje tepelné čerpadlo vzduch-vzduch/ voda/solanka-vzduch/ střešní tepelné čerpadlo/ tepelné čerpadlo se sorpčním cyklem/ vícenásobné dělené tepelné čerpadlo.

V **ČR** lze odkázat na technické normy ČSN EN 14511 – Klimatizátory vzduchu, jednotky pro chlazení kapalin a tepelná čerpadla s elektricky poháněnými kompresory pro ohřívání a chlazení prostoru; ČSN EN 15316-4-2 Tepelné soustavy v budovách – Výpočtová metoda pro stanovení energetických potřeb a účinností soustavy – Část 4-2: Výroba tepla na vytápění, tepelná čerpadla.

V právní úpravě je např. v energetickém zákoně zařízení včetně nezbytných pomocných zařízení a stavebních částí, v němž se využíváním paliv nebo jiné formy energie získává tepelná energie, která se předává teplotně nosné látce. V zákoně o hospodaření energií je tepelné čerpadlo definováno jako zařízení, které přenáší teplo ze vzduchu, vody nebo půdy do budov nebo průmyslových zařízení nebo z budov nebo průmyslových zařízení do okolního prostředí tak, že odebírá teplo z prostředí s nižší teplotou a předává jej do prostředí s vyšší teplotou proti směru jeho přirozeného sdílení. Ve vodním zákoně jsou uvedeny stavby k využití vodní energie a energetického potenciálu (jde-li o tepelné čerpadlo využívající energetický potenciál podzemní vody z vrtu, ze kterého se odebírá nebo čerpá podzemní voda).

Další zkoumané **národní úpravy** s pojmem pracují („pompe à chaleur“, „warmepumpe“), ale výslovnou definici neupravují. Lze dále vycházet z propojení definic na úseku energetiky/OZE.

2.5.10 Jaderné elektrárny

Pokud jde o odlišení jaderné elektrárny klasické s tlakovodním, popř. varným reaktorem a jaderné elektrárny – malé modulární reaktory (SMR), právní úprava v rámci EU (vč. národních úprav) je striktně neodlišuje. Základní definice vychází z funkčnosti jaderného zařízení, resp. využitého materiálu.

Na úrovni **EU** je jaderným zařízením jaderná elektrárna, obohacovací závod, závod na výrobu jaderného paliva, závod na přepracování, výzkumný reaktor, sklad vyhořelého paliva (směrnice Rady 2009/71/EU-RATOM ze dne 25.června 2009, kterou se stanoví rámec Společenství pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení).

SMRs jsou využity pouze v pracovních materiálech (př. Euratom Research and Training Programme Euratom Work Programme 2023-2025 for nuclear research and training).

V **ČR** se pro účely atomového zákona jaderným zařízením rozumí stavba nebo provozní celek, jehož součástí je jaderný reaktor využívající štěpnou řetězovou reakci nebo jinou řetězovou jadernou reakci. Od roku 2021 je definována také nízkouhlíková výroba: výroba elektřiny na území České republiky s jaderným reaktorem s instalovanou kapacitou o minimálním elektrickém výkonu 100 MW připojená po roce 2030 do elektrizační soustavy, jejíž výstavba a údržba není přímo či nepřímou závislá na technologiích od dodavatele, který je státním příslušníkem státu, který nepřistoupil k Dohodě Světové obchodní organizace o vládních zakázkách, nebo od osob takového dodavatele ovládajících nebo jím ovládaných (zákon o opatřeních k přechodu České republiky k nízkouhlíkové energetice).

SMR nemají zvláštní definici. Pojem však využívá materiál Teze pro změnu liniového zákona za účelem podpory klimatu a energetické bezpečnosti ČR (pro podporu výstavby nízkouhlíkových výroben energie a dalších záměrů podporujících dekarbonizaci hospodářství).

Německý atomový zákon rozumí jaderným zařízením stacionární zařízení k výrobě, zpracování nebo štěpení jaderného paliva nebo k přepracování ozářeného jaderného paliva ...

Rakousko zákonem (Bundesverfassungsgesetz für ein atomfreies Österreich) zakazuje výstavbu případných jaderných zdrojů energie, pro SMR platí stejná pravidla.

Francouzský zákoník o životním prostředí uvádí, že základní jaderné zařízení jsou: Jaderné reaktory; Zařízení, která splňují charakteristiky definované nařízením Conseil d'Etat, pro přípravu, obohacování, výrobu, zpracování nebo skladování jaderného paliva nebo pro zpracování, skladování nebo ukládání radioaktivního odpadu; Zařízení obsahující radioaktivní nebo štěpitelné látky a splňující charakteristiky definované nařízením Conseil d'Etat; Zrychlovače částic splňující charakteristiky definované nařízením Conseil d'Etat; Centra pro ukládání radioaktivního odpadu do hlubokých geologických vrstev uvedená v článku L. 542-10-1.

Francouzský právní rámec pro jaderná zařízení se vztahuje na všechny technologie jaderných reaktorů. a výkon. Článek L593-2 zákoníku o životním prostředí totiž stanoví, že každý druh a každý jaderný reaktor je základním jaderným zařízením, které musí splňovat požadavky definované v zákoně o životním prostředí, viz kniha 5 - hlava 9 - kapitola 3 a 6. Tyto požadavky se vztahují na potenciální projekty SMR.

Podle **slovenského** atomového zákona je jaderné zařízení soubor stavebních objektů a nezbytného technologického vybavení v konfiguraci stanovené projektem, určené pro

1. výrobu elektřiny nebo výzkum v oblasti jaderné energie zahrnující jaderný reaktor nebo jaderné reaktory, které budou využívat, využívají nebo využívaly řízené štěpné řetězové reakce
2. nakládání s jadernými materiály v množství větším než jeden efektivní kilogram, s výjimkou skladů kontejnerů a krytů, kde se jaderný materiál používá jako stínící materiál pro radioaktivní zdroje, zařízení na zpracování uranové rudy a skladů uranového koncentráту
3. nakládání s vyhořelým jaderným palivem
4. nakládání s radioaktivním odpadem nebo
5. obohacování uranu nebo výroba jaderného paliva.

2.5.11 Systémy pro ukládání energie

Na úrovni **EU** se používá pojem zařízení pro ukládání energie v elektrizační soustavě - zařízení, v němž probíhá ukládání energie; ukládáním energie v elektrizační soustavě pak je odložení spotřeby elektřiny na pozdější okamžik, než byla vyrobena nebo přeměna elektřiny na takovou formu energie, kterou lze ukládat, ukládání takové energie, a následná zpětná přeměna takové energie na elektřinu nebo použití jako jiný nosič energie (směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou).

V návrhu nařízení o bateriích a odpadních bateriích se

- stacionárním bateriovým systémem pro ukládání energie rozumí nabíjitelná průmyslová baterie s vnitřní akumulací specificky určená k ukládání elektrické energie a dodávání energie do elektrické rozvodné sítě, bez ohledu na to, kde a kým je tato baterie používána;
- průmyslovou baterií jakákoli baterie určená pro průmyslové použití a jakákoli jiná baterie, kromě přenosných baterií, baterií elektrických vozidel a automobilových baterií.

V návrhu (viz návrh směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem) je také definice

- zařízení pro skladování vodíku jako zařízení pro skladování vodíku vysokého stupně čistoty;

- včetně části vodíkového terminálu používaného pro skladování, avšak s výjimkou části používané pro výrobní činnosti a s výjimkou zařízení vyhrazeného výhradně pro provozovatele přepravní soustavy při plnění jejich úkolů;
- včetně velkých, především podzemních, zařízení pro skladování vodíku, ale s výjimkou menších, snadno replikovatelných menších zařízení pro skladování vodíku;
- vodíkový podnik - fyzická nebo právnická osoba, která vykonává alespoň jednu z těchto funkcí: výroba vodíku, doprava vodíku, dodávky, nákup nebo skladování vodíku nebo provoz vodíkového terminálu, a která odpovídá za obchodní, technické nebo údržbářské úkoly související s těmito funkcemi, s výjimkou konečných zákazníků.

V **ČR** bylo zavedení terminologie navrhováno v pozměňovacím návrh č. 8493 ke sněmovnímu tisku č. 799/0 – novela energetického zákona (2020):

- ukládáním elektřiny v elektrizační soustavě přeměna elektřiny na formu energie, kterou lze ukládat, ukládání a následná zpětná přeměna takové energie na elektřinu;
- akumulačním zařízením zařízení v elektrizační soustavě, v němž probíhá ukládání elektřiny.

V **německé** právní úpravě je definováno

- zařízení pro ukládání energie: zařízení, která spotřebovávají elektrickou energii za účelem jejího elektrického, chemického, mechanického nebo fyzikálního meziskladu a vyrábějí ji jako elektrickou energii nebo ji uvolňují v jiné formě energie (zákon o energetickém hospodaření)
- stacionární bateriové uložení: dobíjecí zařízení pro ukládání elektrické energie na bázi elektrochemie, které během provozu zůstává výhradně na svém zeměpisném místě, je trvale připojeno k napájecí síti a není součástí vozidla (zákon o zdanění proudu)

Upraveno je také ukládání vodíku (navazuje na definici zařízení pro ukládání energie): vodíkové zařízení pro ukládání energie - zařízení pro skladování vodíku, které vlastní nebo provozuje podnik zásobující energií, s výjimkou zařízení vyhrazených výhradně pro provozovatele vodíkových sítí při plnění jejich úkolů (zákon o energetickém hospodaření).

Jako zelený vodík právní úprava označuje vodík vyrobený elektrochemicky spotřebou elektřiny z obnovitelných zdrojů energie v souladu s vyhláškou podle § 93, přičemž vodík může být rovněž skladován chemicky nebo fyzikálně v jiných energetických nosičích pro účely skladování nebo přepravy (zákon o obnovitelných zdrojích energie).

V **Rakousku** předpisy pracují s pojmem zařízení pro ukládání energie, ale tento pojem je definován pouze v zákonech některých spolkových zemí např. Tyrolsko. Tyrolský zákon (Elektrizitätsgesetz 2012 – TEG 2012) pak uvádí, že ukládáním energie v elektrické síti je posunutí konečné spotřeby elektrické energie na pozdější dobu než její výroba nebo přeměna elektrické energie do ukládatelné podoby, samotné uložení takové energie a následné zpětné převedení na elektrickou energii nebo její použití jako jiného nositele energie. V případě zařízení pro ukládání energie používá jednoduchou definici, podle které se za takové zařízení považuje zařízení, kde je ukládána energie.

Pojem obnovitelného/zeleného vodíku je používán, ale není definován.

Francie v zákoníku o životním prostředí uvádí pojem

- sada baterií - jakákoli řada článků nebo akumulátorů, které jsou vzájemně propojeny nebo uzavřeny v pouzdře a tvoří jeden celek, u něhož se nepředpokládá, že by jej konečný uživatel rozpečetil nebo otevřel
- přenosná baterie nebo akumulátor je jakákoli baterie, knoflíková baterie, sada baterií nebo akumulátor, která je zapečetěná a může být přenášena v ruce a není jinak průmyslovou baterií nebo akumulátorem nebo automobilovou baterií nebo akumulátorem.

Terminologii kolem vodíku řeší energetický zákoník:

- obnovitelným vodíkem se rozumí vodík vyrobený buď elektrolýzou za použití elektřiny z obnovitelných zdrojů energie definovaných v článku L. 211-2, nebo jakoukoli jinou technologií využívající výhradně jeden nebo více stejných obnovitelných zdrojů energie, která není v rozporu s jinými způsoby využití umožňujícími jejich přímé použití
- nízkouhlíkový vodík je vodík, jehož výrobní proces vytváří emise rovné nebo nižší než prahová hodnota pro kvalifikaci jako vodík z obnovitelných zdrojů, aniž by mohl být kvalifikován jako vodík z obnovitelných zdrojů, protože nesplňuje ostatní kritéria
- uhlíkový vodík je vodík, který není obnovitelný ani nízkouhlíkový. Vodík, který je spolu-vyprodukovaný v průmyslovém procesu, jehož cílem není získání tohoto vodíku, a je spotřebováván ve stejném procesu v rámci pojmu definovaného v článku L. 813-2, není považován za nízkouhlíkový vodík ve smyslu tohoto zákoníku. Nezapočítává se do cíle dekarbonizace stanoveného v čl. L. 100-4 bodu 10° I.

Francouzský energetický zákoník dále uvádí, že systém veřejné podpory stanovený v této kapitole je vyhrazen výhradně pro výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů nebo nízkouhlíkového vodíku elektrolýzou vody, jak je definováno v článku L. 811-1.

Slovenský zákon o energetice uvádí, že v odvětví elektřiny je elektrické zařízení takové zařízení, které se používá k výrobě, skladování, připojení, přenosu, distribuci nebo dodávce elektřiny nebo k zajištění flexibility.

V zákoně o podpoře obnovitelných zdrojů energie a vysoko účinné kombinované výroby zahrnuje obnovitelný vodík mezi obnovitelné plyny, přičemž obnovitelný vodík definuje jako vodík, jehož energetický obsah pochází z obnovitelných zdrojů energie.

2.6 Souhrnný závěr

Pokud jde o první výzkumnou otázku a řešenou terminologii, lze konstatovat následující.

Primárním zdrojem základní terminologie je unijní právo, nicméně národní úpravy v některých případech jsou různě podrobné (např. řeší více zdrojů, resp. činností; např. na úseku vodíku). V řadě případů je unijní právo v rovině přímo závazného nařízení, tj. požadavky jsou aplikovatelné přímo.

Národní úpravy jsou z hlediska terminologie v různé úrovni rozpracovanosti, např. země, které začaly OZE dříve věnovat pozornost, již mají terminologii bohatší. Specifika řeší také přímořské státy s ohledem na možnost využití větrné energie na moři.

Z hlediska vazby na územní plánování, což je hlavní téma řešeného projektu, lze konstatovat, že definice se tohoto aspektu příliš nedotýkají, což je typické např. pro oblast spalovacích zařízení, pojmu biomasa apod. Nicméně definice samy o sobě nevypovídají o dalších limitech umístění zařízení, které budou zkoumány v další části studie.

Na tomto místě lze zdůraznit např. přístup Německa, které odlišuje jak výše uvedené využití větrné energie na moři, tak první, resp. druhý segment pro solární zařízení, kde odlišuje solární zařízení ve volné ploše, resp. solární zařízení na budově.

Z rakouské úpravy lze zdůraznit postoj k jaderné energetice (zakazuje výstavbu případných jaderných zdrojů energie) a dále fotovoltaické zařízení a zařízení na volné ploše a zemědělské PV-plochy (půda využívaná současně pro výrobu elektřiny pomocí fotovoltaiky a pro zemědělskou výrobu).

Z francouzské úpravy lze zmínit instalaci výroby elektrické energie využívající mechanickou energii větru, které jsou umístěny na pevnině nebo na veřejném mořském pozemku, tj. odlišeni obdobně jako v Německu. Francie má přímo v zákoníku územního plánování stavby pro výrobu elektrické energie získávané ze sluneční energie (stavby pro výrobu elektrické energie získávané ze sluneční energie, které jsou instalovány na zemi a dále dle kapacity).

Ve Francii je upravena také agrovoltaická instalace (zařízení pro výrobu elektrické energie využívající sluneční záření, jejíž moduly jsou umístěny na zemědělské parcele, kde trvale přispívají k instalaci, udržení nebo rozvoji zemědělské produkce (energetický zákon).

V české právní úpravě se územní regulace OZE objevuje v návrhu novely zemědělského půdního fondu (kde se umožňuje propojení zemědělské činnosti a fotovoltaiky) a dále v tezích pro změnu liniového zákona pro nízkouhlíková zařízení.

Konkrétní limity umístění a instalací OZE a jádra jsou předmětem další části studie.

3 Výzkumná otázka č. 2

3.1 Zadání

Výzkumná otázka č. 2 – odpověď na otázku není nutné rozlišovat pro každý typ zdroje zvlášť, ale musí být zřejmé, ke kterým typům zdroje se daná část odpovědi vztahuje:

Které nejdůležitější povinnosti či omezení existují v současných právních předpisech ČR, Evropské unie a vybraných zemí EU pro plánování a umístování OZE a systémů pro ukládání energie? (Uveďte právní předpis a obsah jeho příslušného ustanovení; příklad omezení: § 67 vodního zákona; příklad povinnosti: například povinnost vymezit v určitém území kapacity pro výrobu elektřiny z OZE alespoň v určitém stanoveném rozsahu, pokud v některém analyzovaném státě taková povinnost existuje; zaměřte se na všechny relevantní předpisy, v odůvodněných případech včetně připravovaných; zaměřte se především na povinnosti).

3.2 Obecná východiska k limitům

3.2.1 Studie RES simplify

Překážky rozvoje OZE v členských státech byly sledovány studií RES simplify,⁸ která mapuje situaci v EU do roku 2021. Relativně malý rozvoj OZE je spojován s politickými a administrativními bariérami, jakož i s překážkami spojenými s nedostatečnými schématy podpor a také s vlastními tržními mechanismy.

Dále uvádíme hlavní závěry studie, v podrobnostech odkazujeme přímo na citovanou studii.

Jako první lze zmínit politické limity (nízká politická váha a podpora OZE, nedostatek vzorových a inspirativních řešení v podnikatelské sféře pro podporu politického rozhodování). Tyto limity nicméně nejsou překážkou zásadní.

Jako nejvíce problematické se z celounijního hlediska ukazují administrativní bariéry, tj. nedostatky v administrativních procesech samotných, ale také ve spojení s navazujícím účastenstvím apod.

Mezi hlavní překážky patří:

- Překážky spojené s procesní právní úpravou pro povolování (umístování) OZE. V některých zemích je závažným problémem **nedostatek odpovídajících územně plánovacích mechanismů**. Územní plány např. nevymezují pozemky pro projekty OZE a investoři musí podstoupit časově náročné změny plánů. Stává se také to, že úřady používají územní plánování k zákazu zavádění určitých technologií, typickým příkladem je větrná energie. Překážkou jsou také limity dané jako povinné vzdálenosti od určitých objektů, což v některých regionech téměř znemožňuje nasazení větrné energie. Problematické je také to, že pokud jsou územní plány nedostatečné (chybné), zainteresované strany mohou jejich napadením zabránit plánovaným projektům.
- Další široce rozšířenou překážkou je **nedostatek zkušených pracovníků**. Problém spočívá buď v tom, že není dostatek úředníků veřejné správy, kteří by zpracovávali žádosti, a/nebo v

⁸ European Commission, Directorate-General for Energy, Tallat-Kelpšaitė, J., Brückmann, R., Banasiak, J., et al., *Technical support for RES policy development and implementation : simplification of permission and administrative procedures for RES installations (RES simplify) : interim report*, Publications Office of the European Union, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>.

tom, že dotyční zaměstnanci nemají potřebné zkušenosti nebo technické dovednosti k provedení těchto úkonů. Druhý jmenovaný problém je větší v regionech, které realizovaly méně projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie.

- Dalším problémem je, že většina zemí EU neprovedla digitalizaci povolování, proto žádosti stále vyžadují mnoho **papírování**.
- **Konflikty veřejných zájmů:** Zde dochází ke konfliktům mezi zájmy v oblasti ochrany životního prostředí (biologická rozmanitost a ochrana ohrožených druhů a ochrana vodních útvarů), využívání půdy, ale také na úseku vojenské/protivzdušné obrany (jedná se o omezení zejm. pro projekty větrné energie, a to především v oblasti severovýchodní Evropy). Pokud jde o vodní a geotermální energii, problémy jsou přičítány konfliktům s požadavky rámcové směrnice o vodách. Navíc zde mohou vznikat konflikty s aktéry hájícími vybrané zájmy (ekologické organizace, ale také různé orgány veřejné správy).
- **Konflikty spojené s postoji, popř. účastenstvím třetích subjektů:** Zde je uváděna nedostatečná podpora ze strany politických činitelů nebo setrvalý odpor ze strany veřejných či soukromých subjektů nebo veřejnosti jako celku. Může se jednat o individuální odpor (sousedské vztahy, NGO) proti výstavbě, resp. výstavbě OZE (generálně/v daném místě/aj.), odpor komerčně zainteresované odpůrcí skupiny (jejich zájem bývá spojen s finančním ziskem), odpor organizované skupiny protestujících, které se staví proti určitým technologiím nebo obnovitelným zdrojům energie obecně.
- **Problémy s připojením/se sítí:** Tento problém může mít v některých státech závažný dopad a znemožňuje zavádění obnovitelných zdrojů energie. Hlavní problémy s připojením k síti velmi často vyplývají z nedostatečné kapacity sítě a z konfliktů s provozovateli distribučních a přenosových sítí ohledně výkladu technických předpisů, přístupu k údajům nebo rozdělení nákladů na připojení. Odvětví solárních termických elektráren se potýká s překážkami, pokud jde o připojení k sítím dálkového vytápění. Problematické jsou také limity přepravy produkovaného tepla, pokud jde o vzdálenost přepravy.

Studie RES simplify se věnovala následujícím zdrojům: větrné energii na pevnině a na moři, fotovoltaice na zemi a na střechách, vodní energii, geotermální energii a solární energii.

Pro větrnou energii platí limity uvedené výše. Zajímavá je zejména určitá rezistence, pokud jde o odpor veřejnosti, pokud jde o nové zdroje. Dále je tu konflikt s jinými veřejnými zájmy. Současně se jeví jako prosperující instalace na moři, což je spojováno s ambiciózními národními cíli v ochraně klimatu (národními příspěvky).

Pro fotovoltaiku na půdě lze zdůraznit nedostatky v územním plánování (a poté v podstatě všechny již uvedené překážky: zejm. procesní, nedostatek odbornosti, konflikty s jinými zájmy a subjekty, připojení). U střešní fotovoltaiky existují specifické problémy, nicméně v některých zemích už jsou řešeny zjednodušenými procesy (zavedenými podle kapacity zdrojů).

U vodní energie je dále zdůrazněn problém se získáváním koncese, schvalovací řízení pro projekty malých vodních elektráren je časově náročné a složité, což je dáno mimo jiné zapojením velkého počtu orgánů a v některých případech i nedostatečná koordinace mezi zúčastněnými, požadavky na doplňující podklady, nedostatečná digitalizace.

Geotermální energie jako vcelku nová nebo nově využívaná možnost naráží na nejistoty ohledně potenciálních rizik, nedostatek informací (a také povědomí veřejnosti), jakož i nedostatek metodických pokynů a odborných kapacit úředníků a prakticky na komplikovaný (a současně omezený) výběr lokality, složité schvalovací procesy, limity dané územními plány.

Pro solární energii platí překážky politické (např. neexistence závazných cílů EU a členských států v oblasti vytápění z obnovitelných zdrojů), provozní nebo z hlediska obchodního modelu. Jako velmi významné jsou uváděny limity v území - neexistence vymezených zón pro dané projekty v územních plánech a obecně tedy přístup k půdě (konflikt s jiným využíváním půdy) a také odpor místních nevládních ekologických organizací z důvodu ochrany životního prostředí. Další problémy jsou spojeny s připojením do sítě a s uchováváním energie.

Pokud jde o možná řešení, tato přehledně shrnují tabulky obsažené ve studii RES simplify. Jedná se zejména o zlepšení administrativních a komunikačních procesů (one stop shop, digitalizace aj.), zavedení zásad dobré praxe včetně metodik, centralizace informací, opatření na úrovni účastenství, zjednodušení procesů, prioritizace povolovacích procesů pro OZE, vhodná IT infrastruktura. Specificky se v obecné rovině navrhuje adaptace rámcové směrnice o vodách pro zlepšení využití vodní energie nebo vyjasnění konfliktů ve vzdušném prostoru pro větší flexibilitu využití větrné energie.

Některá z uvedených opatření tedy směřují přímo do právní úpravy, jiná jsou více organizačního a manažerského charakteru. Současně se jedná pouze o teze obecnějšího charakteru.

Z pohledu rozsahu RES simplify je třeba uvést, že nepokrývá všechny sledované oblasti, tj. zejména neřeší baterie, jádro, biomasu; viz sledované zdroje v této studii.⁹ Kromě toho se studie týká širšího záběru, než je územní plánování. Na druhé straně platí, že územní plánování tvoří jednu z bariér, ale také příležitostí pro řešení akcelerace OZE.

3.2.2 Strategie REPower¹⁰

V rámci strategie REPower požaduje EU zvýšení své kapacity v oblasti obnovitelných zdrojů energie.¹¹ Ambicí EU je zvýšení podílu na 45 %, což by v EU téměř zdvojnásobilo stávající podíl energie z obnovitelných zdrojů. EU zároveň požaduje podporu ekologické transformace rozvojem vlastních průmyslových odvětví (včetně vodíku).¹²

EU dále požaduje snížit spotřebu energie/zvýšit energetickou účinnost o dalších 13 % do roku 2030 v porovnání se spotřebou referenčního scénáře EK pro rok 2030. Členské země EU si stanovují své vlastní cíle v rámci Vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu (National Energy and Climate Plan, NECP).

REPower předpokládá rozvoj obnovitelných zdrojů energie, konkrétně navýšení podílu OZE v sektorech výroby elektřiny, vytápění a dopravy: rozvoj solární a větrné energie (včetně komunitní energetiky), tepelných čerpadel, ukládání energie, posílení role vodíku¹³ a biometanu¹⁴.

Podle Strategie EU pro solární energii¹⁵ je třeba čelit výzvám konkurenčního využití půdy a přijetí u veřejnosti. Členské státy by měly přistoupit k mapování a identifikaci vhodných lokalit pro zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů potřebných pro společně dosažení revidovaného cíle EU v oblasti energie z obnovitelných zdrojů pro rok 2030. Měly by také určit preferenční oblasti, kde bude povolování jednodušší a rychlejší než jinde, při současném omezení dopadu na další způsoby využití půdy a při zachování ochrany životního prostředí. Dále pak by měla být délka postupu udělování povolení k instalaci solárních zařízení na střechy a dalších struktur vytvořených za jiným účelem, než je výroba solární energie, omezena na tři měsíce.

⁹ Spalování plyných biopaliv (např. vodík, biometan, bioplynové stanice); Fotovoltaické elektrárny – solární parky; Fotovoltaické elektrárny – agrovoltaika; Fotovoltaické instalace na střechách budov; Větrné elektrárny; Geotermální elektrárny; Tepelná čerpadla; Jaderné elektrárny – klasické s tlakovodním popř. varným reaktorem; Jaderné elektrárny – malé modulární reaktory (SMR); Systémy pro ukládání energie – bateriové; Systémy pro ukládání energie – vodíkové.

¹⁰ Dále čerpáno z: Rozvoj obnovitelné energie v Česku do roku 2030 pro posílení bezpečnosti a plnění klimatických cílů EU, Frank Bold a Fakta o klimatu, březen 2023, s. 7, dostupné z: <https://frankbold.org/sites/default/files/zpravodaj/2023-rozvoj-obnovitelne-energie-v-cesku-do-2030.pdf>.

¹¹ Strategie pracuje s oblastí: úspory energie, diverzifikaci dodávek, rychlého nahrazení fosilních paliv urychlením přechodu Evropy na čistou energii, inteligentního kombinování investic a reformem.

¹² K tomu navrhuje Průmyslový plán Zelené dohody pro Evropu (únor 2023): https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/green-deal-industrial-plan_cs.

¹³ Urychlení rozvoje vodíkové infrastruktury:

Vodík z obnovitelných zdrojů bude mít klíčový význam pro nahrazení zemního plynu, uhlí a ropy v odvětvích, která lze obtížně dekarbonizovat, a rovněž v dopravě. Plán REPowerEU stanovuje jako cíl 10 milionů tun domácí výroby vodíku z obnovitelných zdrojů a 10 milionů tun vodíku z obnovitelných zdrojů do roku 2030. Viz Plán REPowerEU <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022DC0230>.

¹⁴ Důraz by měl být kladen na udržitelnou produkci, která zajistí, aby se biometan vyráběl z organického odpadu a zbytků z lesního hospodářství a zemědělství s cílem zabránit dopadům na využívání půdy a potravinové zabezpečení. Bioenergie tvoří v EU 60 % energie z obnovitelných zdrojů. Jedná se o vnitrostátně dostupný a stabilní zdroj energie, klíčové je však udržitelné zajišťování zdrojů. Současné odhady ukazují mírný, avšak trvalý růst využívání biomasy do roku 2030. Upřednostnění nerecyklovatelného odpadu z biomasy a zbytků ze zemědělství a lesního hospodářství zajistí udržitelnou výrobu energie, která může přispět k cílům plánu REPowerEU. Viz Plán REPowerEU: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022DC0230>.

¹⁵ Viz Strategie EU pro solární energii <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022DC0221>.

Důraz je kladen na střešní fotovoltaiku (viz Evropská iniciativa pro solární střechy a požadavky na umístění fotovoltaiky na vybrané kategorie budov). Střešní fotovoltaická zařízení na střechách obytných, veřejných, komerčních a průmyslových budov mohou ochránit spotřebitele před vysokými cenami energií a přispět k přijetí obnovitelné energie u veřejnosti. Lze je zapojit velmi rychle, neboť využívají stávajících struktur a nevytvářejí střety ve vztahu k dalším veřejným statkům, např. životnímu prostředí (pozn. konflikty mohou být samozřejmě i jiného rázu, typicky pokud jde o památkovou péči).

Příležitostí pro zavádění solární energie má být změna účelu někdejších průmyslových či těžebních pozemků. Očekává se také víceúčelové využití prostoru, které může přispět ke zmírnění územních omezení, která jsou spojena s konkurenčními zájmy o prostor, včetně zájmů spojených s ochranou životního prostředí, zemědělstvím a potravinovým zabezpečením (kombinované využití zemědělské využití půdy s výrobou solární energie). Další vize se ubírají směrem k řešením v podobě plovoucí fotovoltaiky. Významný potenciál představují solární zařízení na moři, která tvoří součást strategie EU pro obnovitelné zdroje energie na moři, nebo dopravní infrastruktura, jako jsou dálnice či železniční koleje, kde jsou solární panely instalovány na protihlukových stěnách.

3.2.3 REDII - stávající znění¹⁶

Z hlediska analyzovaných postupů na úrovni EU je klíčový čl. 15 REDII, který upravuje správní postupy. Platné znění čl. 15 stanoví, že členské státy zajistí, aby vnitrostátní pravidla týkající se postupů schvalování, vydávání osvědčení a povolení, která se uplatňují na zařízení a související přenosové a distribuční sítě na výrobu a přenos elektřiny, tepla nebo chladu z obnovitelných zdrojů, a na proces přeměny biomasy na biopaliva, biokapaliny, paliva z biomasy nebo jiné energetické výrobky a na kapalná a plynná paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu používaná v odvětví dopravy, byla přiměřená a nezbytná a aby přispěla k provádění zásady „energetická účinnost v první řadě“. Zejména mají učinit příslušné kroky zajišťující, aby:

- správní postupy probíhaly rychle a byly vyřizovány na příslušné správní úrovni,
- a aby byly stanoveny předvídatelné časové rámce;
- pravidla schvalování, vydávání osvědčení a povolení byla objektivní, transparentní a přiměřená, nediskriminovala žadatele a plně zohledňovala zvláštní rysy jednotlivých technologií pro energii z obnovitelných zdrojů;
- pro decentralizovaná zařízení a pro výrobu a skladování energie z obnovitelných zdrojů byly zavedeny zjednodušené schvalovací postupy představující menší zátěž, včetně postupu na základě prostého oznámení.

Čl. 15 poukazuje také na roli územního plánování: Členské státy zajistí, aby jejich příslušné orgány na celostátní, regionální a místní úrovni při plánování, včetně územního plánování v rané fázi, projektování, výstavbě a renovaci městské infrastruktury, průmyslových, obchodních nebo obytných oblastí a energetické infrastruktury, včetně sítí pro elektřinu, dálkové vytápění a chlazení, zemní plyn a alternativní paliva, zahrnuly ustanovení v zájmu začleňování a zavádění energie z obnovitelných zdrojů, a to i pro samospotřebu elektřiny z obnovitelných zdrojů a společenství pro obnovitelné zdroje, a využití nevyhnutelně vznikajícího odpadního tepla a chladu. Členské státy zejména doporučí místním a regionálním správním orgánům, aby do plánování městské infrastruktury zahrnuly ve vhodných případech i vytápění a chlazení využívající obnovitelné zdroje a konzultovali s provozovateli sítě zohlednění dopadu programů energetické účinnosti a reakce na poptávku, jakož i zvláštních předpisů o samospotřebě elektřiny z obnovitelných zdrojů a společenstvích pro obnovitelné zdroje, na plány rozvoje infrastruktury provozatelů.

Stávající čl. 16 se věnuje organizaci a trvání povolovacího řízení. Směřuje ke sjednocení povolovacích procesů v jednom místě/u jednoho úřadu. Řeší také lhůty pro vydání povolení a pro modernizaci zařízení.

¹⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů. V oblasti podílu OZE na konečné spotřebě energie v roce 2030 navrhuje REPowerEU cíl 45 %. Směrnice RED II z roku 2018 obsahuje cíl ve výši 32 %. Směrnice RED III (součást balíčku Fit for 55) navrhuje 40 %. REPower tedy předpokládá další navýšení.

3.2.4 Revize REDII a akcelerace využití OZE

Pozn. Revize zatím stále probíhá, navrhovaná ustanovení mohou být zejména inspirací, jak nastavit procesy v ČR, probíhající revize ve spojení s REPower již prakticky významně ovlivňuje legislativu členských zemí.

V rámci návrhu revize REDII se klade důraz na akceleraci využití OZE. V rámci výčtu klíčových opatření v revizi REDII se vyžaduje zefektivnění správních postupů a postupů pro udělování povolení za účelem odstranění zbytečné administrativní zátěže pro projekty v oblasti obnovitelných zdrojů energie i pro související projekty síťové infrastruktury.

Důraz na akceleraci OZE dokazuje výrazně upravená a doplněná preambule, která bude využita jako významné výkladové měřítko pro aktivity členských států.

Preambule zahrnuje následující teze či opatření (ta se dále promítají do návrhu konkrétních ustanovení (zejm. navrhované čl. 15b až 16e), která jsou dále využitelná pro přípravu na národní úrovni:

- V zájmu urychlení tempa zavádění projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie je nutné přijmout pravidla, která by zjednodušila a zkrátila procesy udělování povolení, přičemž by se zohlednila společenská přijatelnost zavádění obnovitelných zdrojů energie.
- Koncept řešení navazuje na směrnici (EU) 2018/2001 (k podpoře OZE), která zefektivňuje požadavky na zjednodušení správních postupů pro povolování zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů zavedením pravidel pro organizaci a maximální dobu trvání správní části procesu udělování povolení pro projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, která se vztahují na všechna příslušná povolení pro výstavbu, změnu výkonu a provoz zařízení a pro jejich připojení k síti.
- Zavedení kratších a jasných lhůt pro rozhodování orgánů příslušných k vydávání povolení pro zařízení na výrobu energie z OZE na základě úplné žádosti urychlí zavádění projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Je však vhodné rozlišovat mezi projekty v oblastech zvláště vhodných pro zavádění projektů obnovitelných zdrojů energie, pro které lze lhůty zvláště zjednodušit (oblasti urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie), a projekty nacházejícími se mimo tyto oblasti. Při stanovování lhůt by měly být zohledněny zvláštnosti projektů obnovitelné energie na moři.
- Je vhodné zjednodušit některé environmentální aspekty postupů a procesů udělování povolení pro projekty v oblasti obnovitelné energie (cílem je řešení problému složitých a zdlouhavých administrativních postupů, postupů pro vydávání povolení a připojení k síti a nedostatečného personálního obsazení a technických znalostí povolovacích orgánů pro posouzení dopadů navrhovaných projektů na životní prostředí).
- Podporuje se koordinované mapování (v koordinaci s místními a regionálními orgány) zavádění obnovitelných zdrojů energie a související infrastruktury na území členského státu.
- Členské státy by měly určit pozemky, povrchové, podpovrchové a mořské nebo vnitrozemské vodní plochy nezbytné pro instalaci zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů a jejich související infrastruktury, aby splnily alespoň své vnitrostátní příspěvky k revidovanému cíli pro energii z obnovitelných zdrojů a podpořily dosažení cíle klimatické neutrality nejpozději do roku 2050 v souladu s evropským právem v oblasti klimatu [nařízení (EU) 2021/1119].
- Členské státy by měly mít možnost využít pro účely určení těchto oblastí stávající dokumenty územního plánování.
- Je třeba zohlednit regionální specifika, dostupnost příslušné energetické infrastruktury, skladování a dalších nástrojů flexibility s ohledem na kapacitu potřebnou pro pokrytí rostoucího množství energie z obnovitelných zdrojů, jakož i citlivost na životní prostředí v souladu s přílohou III směrnice 2011/92/ES (EIA).
- Je třeba vymezit zvláštní oblasti jako zvláště vhodné pro rozvoj projektů obnovitelné energie, přičemž je třeba rozlišovat mezi technologiemi, tj. oblastmi se vymezují pro konkrétní zdroje (jeden nebo více typů); nepředpokládá se, že by zavádění konkrétního druhu obnovitelné energie mělo významný dopad na životní prostředí.

- Při vymezování oblastí pro urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie by se členské státy měly vyhnout chráněným oblastem a měly by zvážit plány obnovy a vhodná zmírňující opatření.
- Podporuje se vícenásobné využití prostoru pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů a jiné využití půdy, vnitrozemských vod a moře (jako je produkce potravin nebo ochrana či obnova přírody). V této souvislosti je územní plánování základním nástrojem pro včasné určení a řízení synergií pro využívání půdy, vnitrozemských vod a moře. Členské státy by měly zkoumat, umožňovat a upřednostňovat mnohostranné využívání oblastí, které byly identifikovány jako výsledek přijatých opatření územního plánování. Za tímto účelem by členské státy měly v případě potřeby usnadnit změny ve využívání půdy a moře za předpokladu, že různá využití a činnosti jsou slučitelné a mohou koexistovat.
- Vyžaduje se tvorba a propojení plánů zahrnujících určení oblastí a platná pravidla a opatření ke zmírnění dopadů pro projekty umístěné v každé oblasti urychlení obnovitelných zdrojů energie se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES (SEA), posuzování vlivů na životní prostředí slouží jako důležitý nástroj pro začlenění environmentálních hledisek do přípravy a přijímání plánů a programů. Za účelem vymezení oblastí urychlení obnovitelných zdrojů energie by členské státy měly připravit plán nebo plány.
- Ve vymezených oblastech urychlení obnovitelných zdrojů energie by se na projekty v oblasti obnovitelných zdrojů energie, které splňují pravidla a opatření stanovená v plánu nebo plánech připravených členskými státy, měla vztahovat domněnka, že nemají významný vliv na životní prostředí.
- Dále je třeba reflektovat povinnosti ve vztahu k vodní útvarům podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES (rámcová směrnice o vodách).
- Vymezení oblastí pro urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie by nemělo bránit instalaci projektů obnovitelných zdrojů energie ve všech oblastech, které jsou pro tento účel k dispozici. Na tyto projekty by se měla i nadále vztahovat povinnost provést zvláštní posouzení vlivů na životní prostředí.
- Výstavba a provoz zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů může mít za následek příležitostné usmrcování nebo vyrušování ptáků a dalších chráněných druhů podle směrnice 92/43/EHS nebo směrnice 2009/147/ES. Takové usmrcování nebo vyrušování by však nebylo považováno za úmyslné ve smyslu těchto směrnic, pokud projekt během své výstavby a provozu přijme vhodná zmírňující opatření, aby se předešlo kolizím nebo zabránilo vyrušování, a pokud provede řádné monitorování za účelem posouzení účinnosti těchto opatření a na základě získaných informací přijme další potřebná opatření, aby se zajistilo, že nedojde k významnému negativnímu dopadu na populace dotčených druhů.
- Při změně napájení solárního zařízení lze dosáhnout zvýšení účinnosti a kapacity, aniž by se zvětšila zabraná plocha. Připojené zařízení tak nemá jiný dopad na životní prostředí než původní zařízení, pokud se při tom nezvětší zabraná plocha, a pokud jsou i nadále dodržována původně požadovaná opatření ke zmírnění dopadů na životní prostředí.
- Měla by být podpořena instalace zařízení pro výrobu solární energie spolu se souvisejícím souběžným skladováním a připojením k síti ve stávajících nebo budoucích stavbách vytvořených pro jiné účely než pro výrobu solární energie (střechy, parkovací plochy, silnice a železnice). Členské státy mohou zohlednit zvláštní okolnosti související s ochranou kulturního nebo historického dědictví, zájmy národní obrany nebo bezpečnostními důvody. Do určité kapacity by měla být nastavena možnost fikce kladného rozhodnutí. Členské státy by měly mít možnost použít nižší prahovou hodnotu než 100 kW z důvodu svých vnitřních omezení za předpokladu, že tato hodnota zůstane vyšší než 10,8 kW.
- Technologie tepelných čerpadel je klíčová pro výrobu obnovitelného tepla a chladu z okolní energie, včetně energie z čistíren odpadních vod a geotermální energie. V zájmu urychlení instalace a využívání tepelných čerpadel je vhodné zavést cílené zkrácení procesů udělování povolení pro tato zařízení a také zjednodušené postupy připojení do sítě.

Převažující veřejný zájem: Pro účely příslušných právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí se při nezbytných individuálních posouzeních zjišťuje, zda zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, jeho připojení k síti, samotná související síť nebo akumulční prostředky představují v konkrétním případě převažující veřejný zájem. Členské státy by měly předpokládat, že tato zařízení a související infrastruktura jsou v převažujícím veřejném zájmu a slouží veřejnému zdraví a bezpečnosti, s výjimkou případů, kdy existují jasné důkazy o tom, že tyto projekty mají závažné nepříznivé účinky na životní prostředí, které nelze zmírnit nebo kompenzovat, nebo kdy se členské státy rozhodnou omezit uplatnění tohoto předpokladu za řádně odůvodněných a specifických okolností, jako jsou důvody související s obranou státu. Považování takových zařízení za zařízení v převažujícím veřejném zájmu a sloužící veřejnému zdraví a bezpečnosti by umožnilo, aby se na tyto projekty vztahovalo zjednodušené posuzování.

Podpora budování energetické infrastruktury, která podpoří výrazné rozšíření výroby energie z obnovitelných zdrojů. Členské státy mohou vymezit vyhrazené oblasti infrastruktury, v nichž se neočekává, že by zavádění projektů sítě nebo skladování energie, které jsou nezbytné pro integraci energie z obnovitelných zdrojů do elektrizační soustavy, mělo významné dopady na životní prostředí, nebo lze tyto dopady náležitě zmírnit, a pokud to není možné, kompenzovat – v těchto oblastech by mělo dojít k uplatnění zjednodušených postupů.

Plány vyhrazených oblastí podléhající posouzení SEA: Projekty v těchto vyhrazených infrastrukturálních oblastech by se měly v co největší míře vyhýbat lokalitám Natura 2000 a oblastem určeným v rámci vnitrostátních systémů ochrany přírody a biologické rozmanitosti, ledaže by vzhledem ke specifčnosti projektů sítí neexistovaly přiměřené alternativy pro realizaci těchto projektů.

K podpoře OZE se váží nové definice:

'renewables acceleration area' means a specific location or area, whether on land, sea or inland waters, which has been designated by a Member State as particularly suitable for the installation of plants for the production of energy from renewable sources

'solar energy equipment' means equipment that converts energy from the sun into thermal or electrical energy, in particular solar thermal and solar photovoltaic equipment

Podle článku 15b by měly členské státy mít 18 měsíců na to, aby provedly koordinované mapování zavádění energie z obnovitelných zdrojů na svém území s cílem splnit alespoň své vnitrostátní příspěvky k cíli Unie pro rok 2030.

Podle článku 15c by měly členské státy mít 27 měsíců na to, aby zavedly vyhrazené "akcelerační oblasti" pro obnovitelné zdroje s obzvláště krátkými a zjednodušenými povolovacími procesy. Lhůty pro proces udělování povolení v těchto oblastech i mimo ně zůstávají v souladu se zněním obecného přístupu. Pokud jde o článek 16a, který se zabývá pravidly pro povolování v akceleračních oblastech, zavedení fikce souhlasu zůstává nepovinné. Článek 16d umožňuje uznat projekty obnovitelných zdrojů energie jako převažující veřejný zájem.

Z hlediska účasti veřejnosti mají členské státy zajistit účast veřejnosti na plánech vymezujících oblasti urychlení obnovitelných zdrojů energie v souladu s čl. 6 směrnice 2001/42/ES. Členské státy mají také podpořit přijetí projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie veřejností prostřednictvím přímé a nepřímé účasti místních komunit na těchto projektech.

3.2.5 Kaskádové využívání biomasy a zvláštní ochrana půdy

V rámci revize směrnice REDII je věnována pozornost také využití biomasy a ochraně půdy, což jsou aspekty, které je třeba vzít v potaz v rámci plánování OZE včetně potřebného využití zemědělské půdy.¹⁷

Využívání biomasy

¹⁷ Viz konkrétní navrhované změny REDII, upravený čl. 3/3, upravený čl. 29 kritéria udržitelnosti a úspor emisí skleníkových plynů pro biopaliva, biokapaliny a paliva z biomasy.

Pokud jde o využívání biomasy, poukazuje se na to, že stále více se uznává, že je třeba sladit politiky v oblasti bioenergie se zásadou kaskádového využívání biomasy. Při vývoji režimů podpory pro bioenergii by členské státy měly zohlednit dostupné udržitelné dodávky biomasy pro energetické a neenergetické účely a zachování vnitrostátních propadů uhlíku a ekosystémů v lesích, jakož i zásady oběhového hospodářství a kaskádového využívání biomasy a hierarchii způsobů nakládání s odpady. Za tímto účelem by neměly poskytovat žádnou podporu na výrobu energie z pilařského dřeva, dýhařského dřeva, pařezů a kořenů a neměly by podporovat – s výjimkou přesně vymezených okolností – využívání jakostní kulatiny k výrobě energie. V souladu se zásadou kaskádového využívání by dřevní biomasa měla být využívána podle své nejvyšší ekonomické a environmentální přidané hodnoty v tomto pořadí priorit: 1) výrobky na bázi dřeva, 2) prodloužení životnosti, 3) opětovné použití, 4) recyklace, 5) bioenergie a 6) likvidace. Není-li pro dřevní biomasu žádné jiné ekonomicky životaschopné nebo ekologicky vhodné použití, pomůže její energetické využití snížit výrobu energie z neobnovitelných zdrojů.

Členské státy by neměly vytvářet režimy podpory, které by byly v rozporu s cíli v oblasti nakládání s odpady a které by vedly k neúčinnému využívání recyklovatelného odpadu. Kromě toho by v zájmu zajištění účinnějšího využívání bioenergie neměly členské státy od roku 2026 poskytovat podporu zařízením vyrábějícím pouze elektřinu, pokud se zařízení nenacházejí v regionech se zvláštním statutem, pokud jde o jejich přechod od fosilních paliv, nebo pokud zařízení využívají zachycování a ukládání uhlíku.

Zvláštní ochrana půdy

Směrnice (EU) 2018/2001 posílila rámec pro udržitelnost bioenergie a úspory emisí skleníkových plynů tím, že stanovila kritéria pro všechna odvětví konečného užití. Stanovila zvláštní pravidla pro biopaliva, biokapaliny a paliva z biomasy vyrobená z lesní biomasy, která vyžadují udržitelnost těžby a započítávání emisí ze změn ve využívání půdy. V zájmu dosažení zvýšené ochrany biologicky zvláště rozmanitých stanovišť bohatých na uhlík, jako jsou původní lesy, vysoce biologicky rozmanité lesy, travinné porosty a rašelinisté, by měly být zavedeny výjimky a omezení zdrojové lesní biomasy z těchto oblastí v souladu s přístupem k biopalivům, biokapalinám a palivům z biomasy vyráběným ze zemědělské biomasy.

Půda, u níž by ztráta zásob uhlíku po přeměně nemohla být v rozumné době, s ohledem na naléhavou potřebu předejít změně klimatu, nahrazena úsporou emisí skleníkových plynů z výroby a použití biopaliv, biokapalin a paliv z biomasy, by se neměla přeměnit na půdu zamýšlenou pro výrobu zemědělských surovin pro biopaliva, biokapaliny a paliva z biomasy.

3.2.6 Nařízení Rady (EU) 2022/2577 ze dne 22. prosince 2022, kterým se stanoví rámec pro urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů

3.2.6.1 Účinek nařízení

Nařízení má přímý účinek, aplikuje se tedy přímo. Současně se jedná pouze o dočasnou právní úpravu s cílem urychlit povolovací postup vztahující se na výrobu energie z obnovitelných zdrojů se zvláštním zaměřením na konkrétní technologie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů nebo typy projektů, které jsou schopny v krátkodobém horizontu dosáhnout urychlení tempa zavádění obnovitelných zdrojů energie v Unii.

Nařízení se vztahuje na nové projekty, ale může být rozšířeno na již probíhající povolovací postupy, v nichž nebylo vydáno konečné rozhodnutí před 30. prosincem 2022.

Povolováním se rozumí postup, který zahrnuje všechna příslušná správní povolení k výstavbě, modernizaci a provozu zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, včetně tepelných čerpadel, společně umístěných zařízení pro skladování energie, jakož i zařízení nezbytných pro jejich připojení k soustavě, včetně povolení k připojení k soustavě a posouzení vlivů na životní prostředí, je-li to vyžadováno.

3.2.6.2 Převažující veřejný zájem

Jedno z dočasných opatření spočívá v zavedení vyvratitelné domněnky, že u projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů existuje převažující veřejný zájem a že tyto projekty slouží veřejnému zdraví a

bezpečnosti pro účely příslušných právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí, s výjimkou případů, kdy existují jasné důkazy o tom, že dané projekty mají významné nepříznivé účinky na životní prostředí, které nelze zmírnit nebo kompenzovat. Cílem je usnadnění výstavby OZE zejména ve vztahu k ochraně rostlinných a živočišných druhů a stanovišť dle unijní úpravy.¹⁸

Plánování, výstavba a provoz zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů a jejich připojení k soustavě a související soustava samotná a skladovací zařízení se považují za projekty **v převažujícím veřejném zájmu**, které slouží veřejnému zdraví a bezpečnosti.¹⁹

Členské státy mohou **zvážit uplatňování této domněnky ve svých relevantních vnitrostátních právních předpisech v oblasti územního plánování**.

Aby se odstranily překážky v povolovacím postupu a provozu zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, v postupu plánování a udělování povolení, měla by být při vyvažování právních zájmů v jednotlivých případech **upřednostněna výstavba a provoz zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů a rozvoj související síťové infrastruktury, a to alespoň u projektů, které jsou uznány za projekty veřejného zájmu**. Pokud jde o ochranu druhů, toto upřednostnění by se mělo uplatnit pouze tehdy, jsou-li přijata a v rozsahu, v němž jsou přijata vhodná opatření na ochranu druhů přispívající k zachování nebo obnově populací druhů v příznivém stavu z hlediska ochrany, a v případě, že jsou pro tento účel k dispozici dostatečné finanční zdroje a území.

3.2.6.3 Lhůty

Lhůty pro povolování a připojování **solárních zdrojů energie (FVE) umístěných na budovách** (střechy, fasády) se zkracují na 3 měsíce.

Pokud jde o instalace s kapacitou do 50 kW, nařízení zavádí tzv. fikci souhlasu, a to pokud příslušné orgány neodpoví do jednoho měsíce od podání žádosti. Členské státy mohou dále uplatnit prahovou hodnotu za předpokladu, že tato hodnota je vyšší než 10,8 kW.

Povolovací postup pro modernizaci projektů, včetně povolení souvisejících s modernizací zařízení nezbytných pro jejich připojení k síti, pokud modernizace vede ke zvýšení kapacity, nepřesáhne šest měsíců, včetně posouzení vlivů na životní prostředí.

Tepelná čerpadla o výkonu do 50 kW mají být povolena do 1 měsíce od podání žádosti a jejich připojení k přenosové nebo distribuční soustavě má být povoleno ihned po oznámení příslušnému subjektu za splnění stanovených podmínek.

3.2.6.4 Limity

Pokud jde o důvody zamítnutí žádostí o povolení OZE, nadále se uplatní další národní a jiné limity. Limitem může být nedostatečná kapacita distribuční sítě, památková ochrana nebo územně-plánovací dokumentace. Konflikt může být také např. s ochranou krajinného rázu, s plošnou ochranou zvláště chráněných územích, jako jsou národní parky, CHKO, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace apod. (vyjma oblastí NATURA 2000 a ptačích oblastí). Nařízení neřeší ani pravidla, pokud jde o odnímání půdy ze zemědělského půdního fondu nebo vyvlastňování.²⁰

¹⁸ Zakotvení vyvratitelné domněnky převažujícího veřejného zájmu na OZE neznamená automatické udělení výjimky nebo pozitivního závazného stanoviska. Pro udělení výjimky je nutné splnit i další podmínky, viz např. § 56 zákona o ochraně přírody: záměr OZE je v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti či v jiném převažujícím veřejném zájmu ve smyslu § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK (právě zde se uplatní vyvratitelná domněnka převažujícího veřejného zájmu podle dočasného nařízení EU); neexistuje jiné uspokojivé řešení; záměr FVE neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu ohroženého druhu z hlediska ochrany. Viz též Bouček, Vincenc, Veřejný zájem na obnovitelných zdrojích energie, dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/verejny-zajem-na-obnovitelných-zdrojích-energie-116511.html>.

¹⁹ Převažující veřejný zájem na OZE Nařízením zakotvuje ve vztahu ke třem směrnici, které regulují: ochranu evropsky významných lokalit a ochranu volně žijících živočichů a rostlin (směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin); ochranu ptáků (ptačí oblasti) (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků); ochranu povrchových a podzemních vod (směrnice EU 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky). Viz též Viz výklad MMR: Zákon č. 19/2023 Sb. a Nařízení Rady (EU) 2022/2577 Metodické sdělení Ministerstva pro místní rozvoj, odboru územního plánování (dále jen „ministerstvo“), k části zákona č. 19/2023 Sb., tzv. Lex OZE I, týkající se územního plánování, a k čl. 3 Nařízení Rady (EU) 2022/2577. Č. j. MMR-31948/2023-81. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/9f4064d1-a05f-4815-b721-e9bd7fb2d1f2/MMR_31948_2023_81-Zakon-19-2023-2023-04-26_1.pdf.aspx?ext=.pdf.

²⁰ Viz též Bouček, Vincenc, Veřejný zájem na obnovitelných zdrojích energie, dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/verejny-zajem-na-obnovitelných-zdrojích-energie-116511.html>.

3.2.6.5 *Vyhrazené oblasti nebo technologie či projekty*

Členské státy mohou použití ustanovení o převažujícím veřejném zájmu omezit na určité části svého území, jakož i na určité typy technologií nebo na projekty určitých technických vlastností, v souladu s prioritami stanovenými v jejich integrovaných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu.

3.2.6.6 *Urychlení povolovacího postupu pro projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a související síťové infrastruktury, která je nezbytná k integraci obnovitelných zdrojů do soustavy (čl. 6)*

Členské státy mohou z posouzení vlivů na životní prostředí podle čl. 2 odst. 1 směrnice 2011/92/EU a z posouzení ochrany druhů podle čl. 12 odst. 1 směrnice 92/43/EHS, jakož i z posouzení ochrany druhů podle článku 5 směrnice 2009/147/ES vyjmout projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a projekty skladování energie a projekty elektroenergetických soustav, které jsou nezbytné pro integraci energie z obnovitelných zdrojů do elektroenergetické soustavy, za předpokladu, že projekt je **realizován v oblasti vyhrazené pro obnovitelné zdroje energie nebo rozvodné sítě pro související infrastrukturu sítě, která je nezbytná pro integraci energie z obnovitelných zdrojů do elektroenergetické soustavy, pokud členské státy oblast vyhrazenou pro obnovitelné zdroje energie nebo rozvodné sítě stanovily, a za předpokladu, že oblast je předmětem strategického posouzení vlivů na životní prostředí** v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/42.

3.2.6.7 *Souhrnný závěr*

Pokud jde o procesy územního plánování, souhrnně lze pro účely zpracovávané studie uvést, že Nařízení má pouze omezený aplikační efekt. Důvodem je jeho omezená časová platnost v porovnání mimo jiné s časovou náročností procesů územního plánování v ČR.

Nařízení nestanovuje členským státům povinnost vymezit oblasti nezbytné pro obnovitelné zdroje nebo jiné oblasti.

Obecná teze, že členské státy mohou zvážit uplatňování této domněnky ve svých relevantních vnitrostátních právních předpisech v oblasti územního plánování, resp. požadavků čl. 3 Nařízení (zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů a jejich připojení k soustavě a související soustava samotná a skladovací zařízení jsou předpokládány jako projekty v převažujícím veřejném zájmu, které slouží veřejnému zdraví a bezpečnosti též pro účely plánování), nicméně vede k tomu, aby projekty OZE byly již v současných probíhajících procesech hodnoceny s důrazem na prosazení OZE v území. Není dále řešeno, zda má jít o plochy výslovně určené pro OZE, přípustné využití jiných ploch nebo jiné řešení.

Nařízení je dále inspiračním zdrojem pro případné úpravy legislativy na úseku stavebního zákona, popř. jiných předpisů.

Členské státy mají možnost omezit použití ustanovení o převažujícím veřejném zájmu jen na určité části území, na určité typy technologií nebo na projekty určitých technických vlastností, v souladu s prioritami stanovenými v jejich integrovaných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu. V Česku takové omezující opatření zatím nebylo přijato, dočasné nařízení EU tedy platí v plném rozsahu.

3.3 Analyzované právní úpravy

3.3.1 *Německo*

Německo má zvláštní úpravu k podpoře OZE již ve stavebním zákoníku.

Konkrétně je upraveno vymezení ploch v rámci plánu pro využití území (Flaechennutzungsplan), které budou určeny pro zařízení působící proti změně klimatu - zejména decentralizovaná a centralizovaná výroba, zásobování a ukládání elektřiny, tepla nebo chladu z obnovitelných zdrojů energie. Tento plán je někdy překládán jako územní plán – nejedná se ovšem o stejný dokument jako v případě územního plánu dle českého práva (vykazují ovšem mnohé podobnosti).

Dále pak mohou být v rámci zastavovacího plánu (Bebauungsplan); ten vychází z plánu pro využití území, který ovšem nemusí být vždy přijat; jde o podrobnější plán obce, kde jsou stanovena právně závazná ustanovení sloužící k naplnění cílů stavebního zákoníku) vymezeny tzv. zásobovací plochy, na kterých mohou být mimo jiné umístována zařízení pro výrobu či ukládání energie z obnovitelných zdrojů. Dle tohoto ustanovení navíc mohou být vymezeny i oblasti, kde je umístění takových zařízení

podmíněno dalšími podmínkami (např. vzdáleností či odstraněním stávajících zařízení). Tento plán je někdy překládán jako regulační plán – nejedná se ovšem o stejný dokument jako v případě regulačního plánu dle českého práva (vykazují ovšem mnohé podobnosti).

Stavební zákoník se věnuje ochraně nezastavěného území, nicméně mimo zastavěnou plochu umožňuje umístění solárních zařízení, pokud je na střeše nebo zdech řádně umístěných budov nebo pokud se jedná o dálnice nebo železnice a je to do vzdálenosti 200 m od nich.

Zvláštní podpora či úprava je věnována

- zařízením pro výrobu bioplynu, a to v návaznosti na využití regionálních zdrojů biomasy (jsou to povolená zařízení před 1.9.2022 a jsou přípustná i když jinak nesplňují podmínky podle § 35 odst. 6 stavebního zákoníku);
- výrobě a ukládání vodíku z obnovitelných zdrojů (se stanovením podmínek) – samostatný § 249a stavebního zákoníku pro povolování těchto záměrů;
- větrným elektrárnám; na jedné straně se při využití větrné energie nepoužije ustanovení vymezující, kdy dochází k porušení veřejného zájmu, na druhé straně, pokud dojde k naplnění cílů podle zákona o rozvoji ploch větrné energie, tak zvláštní ustanovení a usnadňující postupy pro větrné elektrárny přestávají platit (naopak, pokud nedojde k dosažení cílů rozvoje ploch, tak přestávají platit zákony jednotlivých zemí, které omezují umístování větrných elektráren); výstavba větrníků je limitována vůči zónám pro bydlení, nicméně toto neplatí, pokud jde o plochy pro využití větrné energie.

Ve vztahu k využití území se uplatní nařízení o využívání plochy/pozemků, které umožňuje vymezovat

- tzv. jiné zvláštní oblasti, které jsou mimo jiné určeny pro vývoj a využívání obnovitelné energie, jako je solární a větrná energie;
- nebo umísťovat na ploše tzv. vedlejší zařízení, které může být na dané ploše také umístěno, pokud slouží umísťovaným budovám a zároveň svým charakterem není v rozporu s využitím území;
- pokud územní plán neobsahuje speciálně vymezené plochy, tak může být výjimečně připuštěna i výstavba zařízení pro obnovitelnou energii; zařízení pro využití solární energie nebo tepelná čerpadla na střeše, zdech nebo v budovách se v případě, že jejich umístění není přípustné podle jiných způsobů využití plochy, považují za vedlejší zařízení, pokud vyrobená elektřina je úplně nebo převážně dodávána do veřejné sítě;
- v jiných zvláštních oblastech, které slouží využití solární energie, jsou přípustná zařízení pro výrobu a ukládání vodíku.

V roce 2023 byl přijat zvláštní zákon pro podporu OZE (Erneuerbare-Energien-Gesetz - EEG 2023), který upravuje konkrétní cíle, pokud jde o instalovaný výkon větrných, solárních elektráren a elektráren na biomasu. Základní cíl je navýšit výrobu z OZE (nikoliv jádro) do roku 2030 na minimálně 80 % hrubé spotřeby v německé hospodářské zóně (Bundesgebiet). Zákon mimo jiné upravuje pravidla pro získávání odměn za dodanou energii, což potenciálně ekonomicky ovlivňuje ambice realizovat nové zdroje OZE.

Speciálně k větrným elektrárnám byl přijat zákon o požadavcích na území pro větrné elektrárny (Gesetz zur Festlegung von Flächenbedarfen für Windenergieanlagen an Land; Windenergieflächenbedarfsgesetz – WindBG).

Zákon navazuje na vymezené cíle v EEG 2023. Určuje, kolik musí jednotlivé spolkové země vymezit plochy pro větrnou energii v rámci svého územního plánování (LandRaumordnungs-oder Bauleitplänen). Přímou v § 1 říká, že jsou to pro země závazné cíle.

Země povinnost vymezení ploch splní tím, že tyto plochy vymezí v zemských nebo regionálních územních plánech a zároveň zajistí, že se od toho nebudou odchylovat místní územní plány a určení využití území. Toto musí země učinit závazně skrze zemský zákon či jako cíl územního plánování.

Takto vymezené oblasti mají zjednodušený režim povolování (v zásadě dopadá na situace, kdy plochy prošly posuzováním vlivů na ŽP v rámci přípravy plánů/ploch).

Zde lze upozornit na propojení mezi WindBG a stavebním zákoníkem. V případě, že nebudou splněny cíle podle WindBG, tak v podstatě odpadají všechna zmírňovací opatření dle zemských zákonů (např. vyšší vzdálenost od obytných budov). Pro účely naplnění zemských cílů upravuje WindBG monitorovací a kontrolní proces, který může vyvolat další zákonná opatření na úrovni vlády – zákon v podstatě říká, že pokud nedojde k naplnění cílů, tak musí vláda přijmout další zákonná opatření.

Zvláštní požadavky se váží na budovy (zákon o energetické účinnosti budov) – povinné využití energie z OZE.

Zvláštní limity a omezení, která však pouze zprostředkovaně souvisí s územně plánovacími procesy jsou z oblasti daní a financí (nevýhodné zdanění pozemků s OZE) a zásobování plynem a elektřinou.

Zvláštní úpravu má (za splnění stanovených podmínek) podpora solárních zařízení, což vyplývá z rozhodnutí Spolkové síťové agentury z 1.10.2021, sp. zn. Az: 8175-07-00-21/1:

- umístění solárních zařízení na vodách,
- na zemědělské půdě,
- na veřejných a neveřejných parkovištích.

Sasko

Sächsische Bauordnung – saský stavební řád umožňuje realizaci přesně vymezených solárních zařízení a větrných elektráren bez stavebního řízení.

Na druhé straně se uplatní regulace k ochraně památkově chráněných objektů.

Bavorsko

Bayerische Bauordnung (BayBO) – bavorský stavební řád požaduje na vhodných střechách budov ve vlastnictví státu Bavorska umístit solární zařízení. Totéž platí pro žadatele o nová stavební povolení u nebytových budov (od roku 2023; dále jsou upraveny výjimky).

Dále jsou např. vymezeny odstupy budov a větrných elektráren, nicméně s výjimkou ploch vymezených podle zákona o rozvoji větrné energie.

Závěr:

V Německu je podporováno vymezení ploch pro umístění větrných elektráren, umístování solárních zařízení na budovy a jejich preference jako vedlejších zařízení i na plochách jiného určení.

Upraveny jsou povinnosti stanovené zemím při vymezení ploch.

Základ vychází z územně-plánovací dokumentace, a to až na úroveň zemí a samosprávných celků.

Cíle výroby energie z konkrétních typů OZE jsou vymezeny přímo v zákoně.

3.3.2 Rakousko

Rakouský zákon o rozvoji energie z obnovitelných zdrojů - Bundesgesetz über den Ausbau von Energie aus erneuerbaren Quellen (Erneuerbaren-Ausbau-Gesetz – EAG) se zabývá zejména stanovením energetických cílů a dále podporou zdrojů OZE (prodejní prémie, dotace aj.).

Finanční úlevy obsahuje také zákon o poplatcích za elektřinu (Gesamte Rechtsvorschrift für Elektrizität-sabgabegesetz) - Od poplatku za elektřinu je dle 2 odst. 1 osvobozena elektřina od výrobců z obnovitelných zdrojů (včetně energetických společností), pokud není pouštěna do sítě, ale je výrobcem nebo dalšími oprávněnými spotřebována.

Podle federálního zákona o hospodaření s elektřinou (Gesamte Rechtsvorschrift für Elektrizitätswirtschafts- und -organisationsgesetz 2010) mohou prováděcí zákony vymežit, která OZE a do jakého výkonu podléhají zjednodušenému povolovacímu řízení či pouze oznámení (konkrétní zjednodušení pak obsahují zákony jednotlivých zemí, viz níže).

Na úseku EIA je stanoven určitý prioritní zájem na záměrech energetické transformace. Takové záměry nelze zamítnout pouze na základě poškození krajiny, pokud bylo v rámci územního plánování v oblasti energetiky provedeno strategické posouzení vlivů na životní prostředí. Pro větrné elektrárny se uplatní zjednodušené postupy.

Oberosterreich, Niederosterreich

Na úrovni zemí jsou zvláštní pravidla – úlevy/výluky při povolování staveb OZE (viz Oberosterreich Gesamte Rechtsvorschrift für Oö. Bauordnung 1994 – stavební řád nebo Niederosterreich Gesamte Rechtsvorschrift für NÖ Bauordnung 2014 – stavební řád), popř. povinnosti výstavby solárních zařízení u nových objektů (viz stavební řád Niederosterreich) v podobě minimální plochy pokrývající zastavěnou plochu.

Zemské zákony územního plánování odlišují OZE na zastavěném a nezastavěném území. Kritéria pro odlišení možnosti instalace jsou dána zabíranou plochou, výkonem nebo účelem zařízení.

V právní úpravě územního plánování Niederosterreich (Gesamte Rechtsvorschrift für NÖ Raumordnungsgesetz 2014) platí požadavek na vydávání územního programu zón (Raumordnungsprogramm Zonen) v nezastavěném území, kde mají být přípustné větrné elektrárny (kromě omezení jinými chráněnými zájmy mohou být v programu stanovena další omezení, např. přípustný počet elektráren v dané zóně).

V nezastavěném území mohou být také vymezeny plochy pro solární zařízení (pokud nejsou umístěny na stavebách) a pokud se jedná o solární zařízení s výkonem vyšším než 50 kW. Zemská vláda má vydat územní program ploch v nezastavěném území. Další ulevující pravidla se uplatní pro možnost výstavby solárních zařízení v nezastavěném území za zákonem stanovených podmínek.

Zajímavé je také opatření v stavebním řádě Dolních Rakous, podle kterého mohou být rozšířeny plochy pro další větší solární záměry až tehdy, pokud jsou naplněny kapacity na střeších domů v oblasti.

Závěr:

V rakouské právní úpravě platí, že země má stanoveny konkrétní závazné cíle, kterých chce dosáhnout.

Jednotlivé země pak vytvářejí administrativně vstřícné prostřední prioritně pro využití větrné a solární energie. Nevylučují jiné chráněné zájmy, ale kladou důraz na využití OZE. Využito je územní plánování a vymezení zvláštních ploch pro OZE (které optimálně prochází posouzením vlivů na ŽP).

3.3.3 Francie

Zákon č. 2023-175 ze dne 10. března 2023 o urychlení výroby energie z obnovitelných zdrojů

Právní úprava ve Francii v aktuální podobě obsahuje specifická opatření k urychlení zavádění OZE. Jedná se o zvláštní zákon č. 2023-175 ze dne 10. března 2023 o urychlení výroby energie z obnovitelných zdrojů (Loi n° 2023-175 du 10 mars 2023 relative à l'accélération de la production d'énergies renouvelables).

Hlavní opatření, která zákon přináší (ve spojení s energetickým zákoníkem), jsou

- Podpora zavádění obnovitelných zdrojů, povinnost některých společností zavádět je (vytvořit do dvou let od plán rozvoje svých pozemků za účelem výroby energie z obnovitelných zdrojů)
- Nově zřízené zvláštní středisko pro sledování OZE a biologické rozmanitosti bude mít za úkol posoudit dopad OZE na biologickou rozmanitost, půdu a krajinu
- Vytvoření zón urychlení pro instalaci pozemních zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů (zones d'accélération pour l'implantation d'installations terrestres de production d'énergies renouvelables), které má mít potenciál urychlit výrobu energie z obnovitelných zdrojů a přispět k solidaritě mezi územími. Cílem je definovat zóny pro každou kategorii OZE a typů zařízení s ohledem na nezbytnou diverzifikaci OZE podle potenciálu příslušného území a již instalované kapacity OZE. Obce mají v zásadě povinnost zóny vymezit, a to po veřejném projednání. Pokud stanovené zóny nepostačují k dosažení regionálních cílů, mohou být obce vyzvány k určení nových lokalit. S výjimkou pokrytí střech jsou vyloučeny např. oblasti národních

parků a přírodních rezervací nebo, pokud se týkají zařízení využívajících mechanickou větrnou energii, zvláště chráněná území v rámci soustavy Natura 2000 (podrobněji viz samostatná příloha k řešení ve Francii).

- Zrychlení procesu povolování: Při projednání projektů zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů podle energetického zákoníku by v rámci zón urychlení nemělo vyjadřování překročit patnáct dní, maximální doba trvání fáze posuzování by neměla přesáhnout tři měsíce od data potvrzení přijetí žádosti (s možností prodloužení).
- Zjednodušený pozměňovací postup pro řízení, jejichž účelem je podpora rozvoje výroby energie z obnovitelných zdrojů, výroby obnovitelného nebo nízkouhlíkového vodíku nebo skladování elektřiny nebo určení zón urychlení pro instalaci pozemních zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů.
- Projekty zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů nebo zařízení na skladování energie v elektrizační soustavě se považují za projekty, které splňují naléhavý důvod převažujícího veřejného zájmu (s odkazem na zákoník o životním prostředí).
- Usnadnění umístění procesu výroby energie z obnovitelných zdrojů integrované do dráhy nebo instalované v blízkosti dráhy, pokud tyto procesy neohrožují bezpečnost železničního provozu, řádný provoz staveb, systémů a dopravních zařízení a jejich udržitelnost.
- Venkovní parkoviště s plochou větší než 1 500 metrů čtverečních musí být nejméně na polovině této plochy vybavena stínícími systémy, které zahrnují proces výroby energie z obnovitelných zdrojů pro celou horní část stínícího systému.

K vymezení akceleračních zón nicméně zřejmě nedojde dříve než v roce 2024. Při rozhodování o zónách bude mít rovněž každý starosta konečné právo veta.

Obecný režim z hlediska územního plánování (L. 141-10 Code de l'urbanisme) a povolování staveb (Code de la construction et de l'habitation)

Zákoník územního plánování je navázán na energetický zákoník. V rámci hlavního směřování odkazuje na vyhrazené (zrychlené) zóny pro instalaci zařízení OZE.

Poukazuje také na možnost vymežit sektory, v nichž je instalace zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů vyloučena (to však s výjimkou instalací na střeších budov nebo na procesy výroby tepla pro individuální použití), pokud jsou neslučitelné s obydleným zástavbami nebo s využitím pozemků nacházejících se v blízkosti, nebo pokud jsou na újmu ochraně přírodních prostor a krajiny, architektonické, urbanistické a krajinné kvality, či hrozí-li znehodnocení kulturního dědictví.

S výjimkou případů v obvodu výjimečné památkové lokality, v blízkosti historických památek nebo v klasifikované lokalitě platí, že větrné turbíny na pevnině (pokud je výška stožáru a otočné gondoly²¹ nad úrovní terénu menší než dvanáct metrů), jakož i stavby pro výrobu elektřiny ze sluneční energie instalované na zemi (jejichž špičkový výkon je menší než 3 kW a jejichž maximální výška nad úrovní terénu nesmí překročit 1,80m) jsou vyňaty ze všech formalit podle stavebního zákoníku.

Z hlediska povolování výroben elektřiny platí, že vybraná zařízení jsou vyňata z povinnosti získat povolení, resp. autorizaci, tato úleva je spojena s limitní kapacitou zařízení.

Vybraná zařízení se za dodržení zákonných podmínek považují za povolená:

- Zařízení využívající sluneční energii: 50 MW;
- Zařízení využívající mechanickou energii větru: 50 MW;
- Zařízení využívající v zásadě energii uvolněnou spalováním nebo výbuchem nefosilních materiálů živočišného nebo rostlinného původu: 50 MW;
- Zařízení využívající především energii uvolněnou spalováním nebo výbuchem bioplynu: 50 MW;
- Zařízení využívající energii z vodonosných vrstev nebo podzemních hornin: 50 MW;

²¹ Část větrné turbíny, kde se nachází strojovna.

- Zařízení, která využívají domovní nebo podobný odpad, s výjimkou zařízení využívajících bioplyn: 50 MW

Z hlediska územního plánování platí ochrana nezastavěného území. Není-li zpracován místní územní plán, výstavba je možná v zásadě v urbanizovaných lokalitách. Výjimkou jsou stavby nebo zařízení pro zemědělskou činnost.

- Do tohoto vymezení (staveb nezbytných pro zemědělství) spadají zařízení pro výrobu a případně uvádění na trh bioplynu, elektřiny a tepla prostřednictvím metanizace jedním nebo více zemědělci (za splnění podmínek zákona o zemědělství a námořním rybolovu) a dále agrolvoltaická zařízení (ve smyslu energetického zákoníku).
- U zařízení na výrobu solární energie jako stavby/zařízení pro zemědělství se musí posoudit slučitelnost se zemědělskou, pasteveckou nebo lesnickou činností, a to na základě všech pozemků v jednom bloku.
- Stavby a zařízení určené jako nezbytné pro zemědělství nesmí mít trvalý dopad na ekologické funkce půdy, zejména na její biologické, hydrické a klimatické funkce, jakož i na její agronomický potenciál.

Požadavky stavebního zákoníku na budovy

V souladu s obecnými cíli pro energetickou a environmentální náročnost musí vybrané budovy nebo části budov obsahovat buď proces výroby energie z obnovitelných zdrojů, nebo systém ekologizace založený na metodě pěstování, který využívá pitnou vodu pouze jako doplněk k regenerované vodě, zaručuje vysoký stupeň tepelné účinnosti a izolace a podporuje zachování a obnovu biologické rozmanitosti. Uvedené požadavky se vztahují na:

- výstavbu budov nebo jejich částí pro obchodní, průmyslové nebo řemeslné využití, na výstavbu budov pro skladové využití, na výstavbu veřejnosti nepřístupných hangárů využívaných ke komerčním účelům a na výstavbu krytých parkovišť přístupných veřejnosti, pokud vytvářejí více než 500 m² podlahové plochy;
- výstavbu budov nebo jejich částí pro kancelářské účely, pokud vytvářejí více než 1 000 metrů čtverečních podlahové plochy.

Tyto povinnosti se vztahují také na přístavby a větší rekonstrukce budov nebo jejich částí, pokud tyto přístavby nebo rekonstrukce mají rozlohu větší než 500 m² u budov uvedených.

Energetické požadavky

Z hlediska energetiky platí povinnost distribučních společností uzavřít na žádost dotčených výrobců smlouvu o výkupu elektřiny vyrobené na území státu vybranými zařízeními. Povinný výkup elektřiny se uplatní např. pro (opět různě limitováno kapacitou a konkrétními materiály či dalšími podmínkami)

- zařízení využívající vodní energii z jezer, řek a gravitačně zachycené vody,
- zařízení využívající fotovoltaickou solární energii instalovanou na budovách,
- zařízení využívající bioplyn vyrobený metanizací odpadu či jiných materiálů,
- zařízení využívající mechanickou energii větru.

Zvláštní opatření pro větrné elektrárny

Pro větrné elektrárny platí omezení v chráněných oblastech z hlediska ochrany přírody.

Dále jsou stanoveny limity vzdálenosti mezi obydlími a turbínami (500 m, s výj. el. do 12m výšky), přitom místní orgány/místní územní plány mohou zcela zakázat menší „zahradní větrné elektrárny“.

Sledována je také celková vizuální podoba oblastí dotčené využitím větrné energie.

Zakotven je požadavek na vytvoření regionálních plánů pro větrnou energii, ve vymezených zónách poté platí povinný výkup elektřiny.

Brownfieldy

Zvláštní pozornost je věnována umístování FVE a využití solárního tepla na opuštěných pozemcích (zřejmě lze označit jako brownfieldy), resp. na nasycených průmyslových solných nádržích. Při jejich využití musí být prokázáno, že:

- záměr nemůže poškodit životní prostředí, zejména biologickou rozmanitost nebo krajinu, ani veřejné zdraví nebo bezpečnost, a to jak při běžném provozu, tak v případě havárie nebo nehody.
- Kromě toho je třeba, aby žadatel prokázal, že projekt fotovoltaické nebo tepelné instalace je z důvodů veřejného zájmu výhodnější než projekt obnovy těchto pozemků, pokud je tento projekt technicky proveditelný.

Za stanovených podmínek mohou být na opuštěných územích (resp. na nasycených průmyslových solných nádržích) umístěna také zařízení na skladování energie z baterií nebo zařízení na výrobu vodíku z obnovitelných nebo nízkouhlíkových zdrojů spojená za účelem zásobování energií s fotovoltaickými nebo tepelnými zařízeními na výrobu solární energie

V takovém případě musí žadatel také prokázat, že umístění těchto zařízení na opuštěném pozemku v blízkosti fotovoltaických nebo tepelných energetických zařízení je odůvodněno neodkladnými omezeními, zejména z hlediska životního prostředí, technických nebo ekonomických důvodů.

FVE, solární energie

Podle zákoníku o životním prostředí stát vypracovává a provádí plány prevence předvídatelných přírodních rizik (povodně, sesuvy půdy, laviny, lesní požáry, zemětřesení, sopečné erupce, vichřice nebo cyklony). V těchto zónách je omezená nebo zakázaná stavba a jiná činnost. Nicméně se mají vymezit výjimky ze zákazů nebo požadavků, aby se nebránilo instalaci zařízení na výrobu solární energie, pokud to nepovede ke zvýšení rizika.

Zjednodušený režim (není třeba stavební povolení): Pozemní fotovoltaické panely s výkonem menším než 3 kWp a výškou menší nebo rovnou 1,80 m (s výj. zařízení na pozemcích v chráněné lokalitě nebo v blízkosti historických památek).

Závěr:

Francie se aktivně snaží o dosažení energetických cílů. V rámci politické strategie usiluje mimo jiné o zvýšení podílu agrovoltaiky a omezení podílu jaderných elektráren. V rámci OZE usiluje o energetický mix různých zdrojů.

Zvláštní pozornost je věnována větrné energii, podpoře FVE a solární energie, velký prostor má zejm. umístění FVE na střechách budov.

Podporu má také vymezování oblastí (zón) pro urychlené instalace OZE. Zvláštní zjednodušené postupy se váží k malým zdrojům. Limity, které brání urychlení, jsou v oblastech jako jsou chráněná území z hlediska biodiverzity nebo lesy, případně ochrana kulturních památek a dále blízkost bytové výstavby. Tyto prvky na druhé straně nutně neomezují zejm. střešní fotovoltaiku.

Pro využití OZE jsou upraveny povinnosti připojení do sítě a povinné odběry.

Konkrétní limity jsou např. v ochraně půdního fondu: V oblasti, na kterou se nevztahuje místní územní plán nebo dokument rovný územnímu plánu, může obecní rada rozhodnutím přijatým po veřejném průzkumu určit a lokalizovat jeden nebo více prvků památkového, krajinného nebo ekologického zájmu a případně stanovit požadavky na zajištění jejich ochrany.

Zvláště je chráněná půda potřebná pro zachování a rozvoj zemědělské, pastevecké a lesnické činnosti, zejména půda v údolních nivách, přírodních části břehů přírodních nebo umělých vodních ploch; výjimky lze upravit místními územními plány.

Zvláštní podmínky jsou dány pro pobřeží (mořských a jezerních ploch). V oblastech, které nejsou propojeny s pevninskou metropolitní elektrickou sítí a nejsou širší než deset kilometrů, mohou být zařízení potřebná k výrobě elektřiny z obnovitelných zdrojů energie povolena se souhlasem zástupce státu v daném regionu.

Ochranný režim se vztahuje např. také na pásma podél silnic a dálnic, ale jako výjimka z ochrana tohoto území se uplatní umístění infrastruktury pro výrobu solární, fotovoltaické nebo tepelné energie.

Z uvedených příkladů je patrné, že důležitým nástrojem jsou místní územní plány a rozhodování obcí. Místní územní plány mohou pomoci OZE akcelarovat, ale zároveň mohou omezovat z důvodu ochrany jiných zájmů na lokální úrovni. Z hlediska zajištění urychlení procesů na lokální úrovni je důležitá role regionálních úřadů, které mohou vést k širšímu uplatnění vyhrazených zón.

3.3.4 Slovensko

Z hlediska územního plánování přebírá hlavní roli zákon č. 200/2022 Z. z., o územnom plánovaní, který je účinný 1. 4. 2024.

Z pohledu realizace záměrů OZE v území jsou podstatné územní plány, resp. hierarchicky uspořádaná územně plánovací dokumentace (ÚPD), která má mimo jiné reagovat na přízpusobením se nepříznivým účinkům změny klimatu, a má stanovit podmínky a regulativy prostorového uspořádání území a funkčního využití území.

Současně je ÚPD závazným podkladem pro rozhodování o stavebním záměru podle stavebního zákona a pro povolování činností podle zvláštních předpisů a pro projektovou činnost.

Závazným podkladem pro zpracování ÚPD jsou také odvětvové koncepce a další příslušné dokumenty, pokud jejich závaznost vyplývá ze zvláštních předpisů.

Z hlediska realizace v OZE v území nabývá na významu pojem technická infrastruktura (kterou tvoří technická vybavenost území zahrnující např. elektroenergetické rozvody a zařízení, zařízení pro výrobu elektrické energie aj.) a dále veřejný zájem vyjádřený územně plánovací dokumentací, který je definován jako *zájem pro veřejnost přínosný zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území, zajištění územní soudržnosti, sociální soudržnosti a nediskriminace, zájmy dětí a sociálně vyloučených nebo ohrožených komunit, územní systém ekologické stability, ekologickou propojenost, zelenou infrastrukturu, ochranu krajinných hodnot a kulturního dědictví, ochrany a účinného využívání přírodních zdrojů a dalších územních prvků, ochrany přírody, ochrany vod a zachování biologické rozmanitosti, ochrany životního prostředí, ochrany veřejného zdraví, obrany státu, bezpečnosti státu, civilní ochrany, požární ochrany a zohlednění podmínek měnícího se klimatu a adaptační schopnosti.*

Stavbou ve veřejném zájmu je mimo jiné stavba dopravní a technické infrastruktury, stavba určená pro zařízení v oblasti výchovy a vzdělávání, sociálních služeb, zdravotnictví a veřejné správy, stavba určená pro výrobu, ochranu kulturního dědictví, historického dědictví, přírodního dědictví a ochranu a tvorbu krajiny a stavba určená pro rozvoj nebo ochranu území státu, kraje, obce nebo zóny vymezené v územně plánovací dokumentaci.

Územní plány určují mimo jiné

- technickou infrastrukturu
- vymezení ploch pro umístění zeleně ve veřejném zájmu a ploch a koridorů pro umístění staveb ve veřejném zájmu.

Na zákon o územním plánování bezprostředně navazuje zákon č. 201/2022 Z. z., o výstavbe. Podle všeobecných požadavků a výstavbu musí být stavba navržena a zhotovena ze stavebních výrobků vhodných pro zamýšlený účel užívání, musí splňovat základní požadavky na stavby, včetně požadavků na bezbariérové užívání, a v případě budovy také požadavky na energetickou náročnost budov, požadavky na ochranu vnitřního prostředí před hlukem z vnějšího prostředí při zachování ostatních nezbytných vlastností vnitřního prostředí budov a požadavky na ochranu před působením přírodního ionizujícího záření. Požadavky podle věty první se nevztahují na použití tradičních materiálů a technik při obnově národní kulturní památky.

Z hlediska povolování odlišuje drobné, jednoduché, vyhrazené stavby. Např. mezi drobné stavby patří nabíjecí stanice pro elektrická vozidla s výkonem do 25 kW, včetně odběrného elektrického zařízení pro nabíjecí stanici její vnitřní instalace, nicméně za drobné stavby se nepovažují nabíjecí stanice umístěné ve stavbě budově, pokud je celková kapacita nabíjecích stanic vyšší než 25 kW nebo pokud by umístění další nabíjecí stanice překročilo celkovou kapacitu umístěných nabíjecích stanic o více než 25 kW.

Vybrané činnosti v energetice jsou vyjmuty z definice podnikatelské činnosti (viz § 4 z. o energetice), což usnadňuje aktivity v této oblasti. Na Slovensku není licence vyžadována až do 1 MW instalovaného výkonu, pokud se jedná o výrobu aktivního zákazníka nebo energetického společenství.

Pokud jde o limity pro umístění OZE, ty se dále promítají skrze závazná stanoviska dotčených orgánů, které se vyjadřují v rámci územního plánování.

Dotčené orgány standardně vstupují do povolenacích procesů a hájí ochranu té které složky životního prostředí, památkový fond apod.

Pro účely umístění OZE v území jsou výrazné limity zejm. pokud jde o ochranu přírody a krajiny a dále pokud jde o ochranu půdy.

V procesu plánování v území může hrát zvláštní roli případné přijetí rámcového klimatického zákona, který byl v první polovině roku 2023 projednáván v meziresortním připomínkovém řízení. Kraje, resp. obce by byly podle něj povinny přijmout strategii pro nízkouhlíkový rozvoj a také pro adaptaci na změnu klimatu, a dále zahrnout mitigační a adaptační opatření do územně plánovací dokumentace.

Ze strategických nástrojů předpokládaných rámcovým klimatickým zákonem by mohly vyplynout závazné cíle pro územní plánování, nicméně je otázkou, zda takové cíle budou přenositelné pro konkrétní území, tj. pro konkrétní územní plány.

3.3.5 Česká republika

3.3.5.1 Východiska v ČR

Podle studie Rozvoj obnovitelné energie v Česku do roku 2030 pro posílení bezpečnosti a plnění klimatických cílů EU²² je česká energetika založena na velkých zdrojích a silné centralizaci.²³ Tomu odpovídá právní úprava, která stále není plně připravena na flexibilní postupy, které jsou nezbytné pro energetickou transformaci. Uvedená studie reflektuje již provedené změny provedené na úseku sdílení elektřiny, zohledňuje Lex OZE I, Lex OZE II, jakož i potřebu řešit podmínky pro akumulaci, agregaci spotřeby a poskytování flexibility. Uvedené procesy se týkají spíše technického řešení, nicméně do procesu územního plánování zasahuje prioritizace veřejného zájmu na OZE, spojení s terminologií technické infrastruktury a další prvky.

Citovaná studie dále předpokládá pro dosažení cílů ČR a zajištění energetické bezpečnosti větší míru diverzifikace zdrojů, pokud jde o energetický mix. Současný podíl obnovitelné energie na konečné spotřebě uvádí asi 17 %, přičemž většina této energie pochází z různých forem biomasy.

Předpokládá cíl podílu obnovitelné energie pro ČR do roku 2030 mezi 32 % a 35 %, což vyžaduje další zdroje vedle nedostačující biomasy.

Za klíčové nástroje pro zvýšení podílu OZE studie považuje:

- slunce a vítr, tj. oblast solární a větrné energetiky, která má v ČR zásadně nevyužitý potenciál,
- zvýšení energetické účinnosti, energetické úspory (formou zateplování a elektrifikace),
- rozvoj domácích čerpadel a rozvoj velkých tepelných čerpadel v rámci centrálních teplárenských soustav a v průmyslu,
- další rozvoj biomasy; zejm. v teplárenství, jako částečná náhrada končících uhelných tepláren; musí být energeticky racionální,
- výroba biometanu a pokročilých biopaliv; předpokládá energeticky využít biologické odpady a vedlejší produkty, meziplodiny, krycí plodiny apod., závisí však na dostupnosti využitelné zemědělské půdy,
- z dlouhodobého hlediska dovoz zeleného vodíku.²⁴

²² Zpracoval Frank Bold a Fakta o klimatu, březen 2023, dostupné z: <https://frankbold.org/sites/default/files/zpravodaj/2023-rozvoj-obnovitelne-energie-v-cesku-do-2030.pdf>

²³ K rozložení zdrojů a budoucím výhledům též Rozvoj obnovitelných zdrojů v Česku do roku 2030 – přínosy a příležitosti Zpracováno pro Svaz moderní energetiky, Deloitte Advisory s.r.o., květen 2023, dostupné z: <https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/energy-and-resources/articles/rozvoj-obnovitelnych-zdroju-do-roku-2030.html>.

²⁴ K rozložení zdrojů viz citovaná studie. str. 12, dostupné z <https://frankbold.org/sites/default/files/zpravodaj/2023-rozvoj-obnovitelne-energie-v-cesku-do-2030.pdf>.

Studie současně požaduje integrovaný a komplexní rozvoj, který zvládne zohlednit a využít proměnlivou výrobu ze slunce a větru, což vyžaduje kombinaci s říditelnými výrobními zdroji (biomasa, bioplyn) a flexibilní spotřebu.

3.3.5.2 *Limity z hlediska právní úpravy*

Mezi limity pro akceleraci OZE v ČR lze řadit (zde vybíráme převážně limity vázané na provedenou analýzu s důrazem na procesy územního plánování, další limity vyplývají ze studie RES simplify; prakticky se limity v různé míře prolínají a ovlivňují)²⁵:

- limity dané požadavky na ochranu jednotlivých veřejných, popř. soukromých zájmů (ochrana přírody, vody, zemědělské půdy, památková ochrana aj.),
- limity dané neaktuální koncepcí rozvoje energetiky,
- limity dané omezující územně plánovací dokumentací (ve vazbě na nedostatečné promítnutí aktuálních energetických cílů a potřeb),
- limity dané ochranou nezastavěného území a charakterem území,
- limity dané složitostí a časovou náročností povolovacích (plánovacích) procesů.

3.3.5.3 *Střet různých veřejných a soukromých zájmů*

Limity pro umístění a výstavbu OZE v řadě případů stanoví složkové předpisy v ochraně životního prostředí a v jiných oblastech. Plošně je limitována výroba OZE na území zvláště chráněných oblastí, také mimo ně je třeba respektovat obecnou ochranu druhů, dřevin, krajinného rázu apod. Na úseku ochrany vody jsou limitující např. ochranná pásma vodních zdrojů nebo záplavová území.

Podobné limity jsou také v dalších oblastech veřejné správy. Žádoucí je tedy dohádovací proces mezi příslušnými dotčenými orgány a hledání míry využití konkrétního území, resp. možností využití konkrétního druhu OZE ve vztahu k chráněnému zájmu.

Z pohledu územního plánování jsou veřejné zájmy součástí procesu pořizování, např. § 53 stavebního zákona uvádí, s čím musí být v souladu územní plán.²⁶ Standardně jsou zde zahrnuty požadavky dotčených orgánů státní správy zohledňující chráněné veřejné zájmy.

Potenciální konflikty by tedy měly být vyřešeny již v územním plánování. Územní plánování umožňuje směřovat výstavbu OZE do nejméně konfliktních zón. Současně však územní plán nepřináší přímou povinnost projekty OZE realizovat a docílit tak praktické přeměny energetického mixu v regionu.

V rámci pořizování ÚPD je třeba zohlednit mimo jiné:

- ochranná pásma leteckých staveb, jakož i jiná vyhlášená ochranná pásma,
- limity z hlediska památkové ochrany,
- upřednostnění záboru ZPF v místech málo bonitní - nekvalitní půdy,
- zvláště chráněná území (zejm. mimo zastavěné území),
- výběr lokalit, kde se nepředpokládá výrazný vliv na krajinný ráz, popř. vliv na krajinný ráz je vyvážen potřebou řešení dopadu klimatické změny a veřejným zájmem na OZE.

Prakticky se řada požadavků řeší až ve fázi povolování stavby, kdy jsou známy konkrétní parametry stavby/zařízení či jiné činnosti, v této fázi je také možné posouzení EIA. Nicméně lokality předem vytipované v územním plánu představují základ pro budoucí činnosti.

3.3.5.4 *Koncepční základ*

Koncepční základ pro činnosti v území představuje nejen územně plánovací dokumentace, ale také další strategické dokumenty.

²⁵ Přitom je třeba vzít v úvahu, že se zpravidla jedná o limity, resp. požadavky, které směřují k ochraně určitého konkrétního zájmu (primárně jiného, než je zájem na OZE). Konflikt mezi zájmy může být daný spíše historickým pohledem na řešení věcí, náhled pod zorným úhlem klimatické změny může být odlišný. V některých případech jde o limity nepřekročitelné, v jiných případech je možné mezi různými zájmy najít symbiózu, popř. realizovat kompenzační opatření. Zohlednění různých zájmů musí být zaručeno ze strany dotčených orgánů státní správy.

²⁶ Viz § 53 (4) Pořizovatel přezkoumá soulad návrhu územního plánu zejména

a) s politikou územního rozvoje, územním rozvojovým plánem a územně plánovací dokumentací vydanou krajem,
b) s cíli a úkoly územního plánování, zejména s požadavky na ochranu architektonických a urbanistických hodnot v území a požadavky na ochranu nezastavěného území,
c) s požadavky tohoto zákona a jeho prováděcích právních předpisů,
d) s požadavky zvláštních právních předpisů a se stanovisky dotčených orgánů podle zvláštních právních předpisů, popřípadě s výsledkem řešení rozporů.

Pro další rozvoj OZE je žádoucí existence aktuální energetické koncepce pro celé území ČR, ale i dílčí řešené území. Právní úprava hovoří o územní energetické koncepci, která stanoví cíle a zásady nakládání s energií na území kraje, hlavního města Prahy, jeho městských částí nebo obce. Současně upravuje propojení na úkoly územního plánování, podle ust. § 19/ 1 písm. j) stavebního zákona je úkolem územního plánování s ohledem na charakter území a kvalitu vystavěného prostředí vyhodnocovat a, je-li to účelné vymezovat vhodné plochy pro výrobu. Plochy pro výrobu elektřiny, plynu a tepla včetně ploch pro jejich výrobu z obnovitelných zdrojů mají být řešeny s ohledem na cíle politik, strategií a koncepcí veřejné správy v oblasti energetiky a klimatu.

Územní energetická koncepce přitom vychází ze Státní energetické koncepce ČR. Pro její aktualizaci jsou v současné době zpracovávána pouze východiska.²⁷ Mělo by dojít k vytvoření ad hoc Komise pro strategii v oblasti energetiky a klimatu, která má řešit samotnou aktualizaci energetické koncepce. Základem aktualizace mají být zejména cíle vyplývající z balíčku Fit for 55, mimo jiné se však spoléhá na rozvoj kapacity jaderných zdrojů energie (rozšiřování elektráren v Dukovanech či Temelíně, popř. výstavba malých modulárních reaktorů), které nejsou součástí konceptu rozvoje OZE (do tohoto konceptu je neřadí ani RES simplifikace studie).

Zásadní bude také aktualizace vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu.

Na tomto místě lze připomenout, že kromě limitů je třeba vzít v úvahu také podpůrná schémata, a to zejména dotační tituly, popř. daňová opatření podporující rozvoj OZE (osvobození od daně z elektřiny pro elektřinu z obnovitelných zdrojů, osvobození od daně z nemovitých věcí).

3.3.5.5 Limity územně plánovací dokumentace

Limity využití území pro účely OZE jsou z hlediska územního plánování dány již v samotné územně plánovací dokumentaci, která může OZE podpořit nebo naopak vyloučit. Prakticky je problematická restriktivní územně plánovací dokumentace na úrovni krajů (zásady územního rozvoje), popř. plošná omezení v historických a krajinně cenných oblastech.

Několik studií²⁸ poukazuje na to, že zásady územního rozvoje krajů v řadě případů stanoví natolik přísné podmínky pro umístování větrných elektráren, že to v praxi znamená totéž, co jejich plošný zákaz. Soudní přezkum v řadě případů označil nepřiměřené limity za nezákonné.

Pokud je o fotovoltaické projekty, tyto jsou spojené s negativní publicitou, která se následně promítá do restriktivního přístupu v územně plánovací dokumentaci. Tento přístup je výrazný zejména v nezastavěném území.²⁹

U větrných elektráren jsou zvláštní překážkou ochranná pásma leteckých staveb (letišť, radarů a jiných staveb), která ale mohou být pro účely ochrany leteckého prostoru nadbytečná, resp. lze je koordinovat s rozvojem větrné energie, což je třeba promítnout do zákonné úpravy a metodické činnosti.

Přitom stavební zákon v platné podobě požaduje mimo jiné, aby územní plán mimo jiné řešil koncepci veřejné infrastruktury. Kromě toho musí být do územně plánovací dokumentace promítnuty cíle a úkoly územního plánování, mezi nimiž je požadavek na řešení OZE.

Prakticky však může být (bývá) umístění záměrů OZE limitováno již v územně plánovací dokumentaci (územním plánem), změna limitů vyžaduje změnu územního plánu.

Kontrola naplnění požadavků na územní plán je poměrně zdoluhavý proces vyžadující kromě jiného zvláštní odbornou kvalifikaci a komplexní náhled na řešené území (celé ČR, regionů, obcí, a to s ohledem na rozdílné podmínky pro různé druhy OZE).

²⁷ Viz <https://www.mpo.cz/cz/energetika/strategicke-a-koncepcni-dokumenty/vychodiska-aktualizace-statni-energeticke-koncepcie-cr-a-souvisejicich-strategickych-dokumentu--273672/>.

²⁸ Viz citovaná studie Frank Bold a Fakta o klimatu, březen 2023, a Deloitte Advisory s.r.o., květen 2023.

²⁹ Tamtéž.

Zároveň platí, že hierarchická struktura územně plánovací dokumentace umožňuje přenášet konkrétní požadavky do nižších úrovní plánování. Tento přenos je závislý na existenci funkčního územního rozvojového plánu a navazujících zásad územního rozvoje. Problematická však zůstává délka procesu pořízení změny územně plánovací dokumentace a složitý administrativní proces pořizování.

Pro umístění tepelných čerpadel se lze setkat s problémem, kdy samotné zařízení je umístěno v území (ploše) zastavitelném (zastavěném) v bezprostřední návaznosti na stavbu rodinného domu, nicméně související části je třeba umístit do nezastavěného území, což příslušné úřady doposud odmítaly.

U zařízení jako jsou malé modulární reaktory nebo systémy pro ukládání energie chybí dostatečná zkušenost s promítnutím nároků do území, resp. s posuzováním dopadu takových zařízení (ve spojení s přijetím veřejností).

Např. u spalování biopaliv je třeba zvažovat také vstupní nároky na suroviny užívané pro energetické účely, tj. nároky spojené s využitím zemědělského půdního fondu.

3.3.5.6 *Ochrana nezastavěného území*

Ochrana nezastavěného je jednou z klíčových chráněných hodnot a zároveň limitem pro rozvoj OZE, na níž je třeba i nadále trvat, a to s ohledem na zásadní přesah do dalších oblastí veřejných zájmů (ochrany složek životního prostředí). Prolomení tohoto ochranného mechanismu je dáno pouze pro vybrané stavby, zařízení a činnosti, a to za přísných podmínek. Mezi vybranými stavbami je také veřejná technická infrastruktura. Obsah pojmu technická infrastruktura byl doplněn novelizací stavebního zákona účinnou od 24. ledna 2023, kdy byl rozšířen o výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů.

Tím došlo k určitému prolomení ochrany nezastavěného území. Nadále je však v každém případě třeba vzít v úvahu to,

- zda se jedná o veřejnou technickou infrastrukturu,
- zda záměr není územním plánem vyloučen,
- záměr musí být v souladu s cíli a úkoly územního plánování,
- záměr musí být v souladu s charakterem území,
- uplatní se ochrana jiných veřejných zájmů (např. krajinný ráz z hlediska ochrany přírody).

3.3.5.7 *Zjednodušené postupy*

Jedním z limitů širšího využití OZE, který se týká primárně povolování, je délka, složitost a nákladnost povolovacího procesu, jakož i nejednotný výklad ve vztahu k povolovacím řízením.³⁰

Ke zjednodušení povolování staveb pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů přispěla již provedená novelizace stavebního zákona. Stavby pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů s celkovým instalovaným výkonem do 50 kW, pokud jsou v souladu s územně plánovací dokumentací, s výjimkou stavby vodního díla, kulturní památky a stavby ve zvláště chráněném území, památkové rezervaci nebo památkové zóně, jsou nově zahrnuty do § 79 odst. 2 stavebního zákona, tedy nevyžadují rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas. Stavební úpravy nezbytné pro instalaci využívající obnovitelný zdroj energie s celkovým instalovaným výkonem do 50 kW, pokud se jimi nezasahuje do nosných konstrukcí stavby, nemění se způsob užívání stavby, nevyžadují posouzení vlivů na životní prostředí, jsou splněny podmínky zejména požární bezpečnosti podle právního předpisu upravujícího požadavky na bezpečnou instalaci výroben elektřiny, a nejde o stavební úpravy stavby, která je kulturní památkou, jsou zařazeny do § 103 odst. 1 stavebního zákona, nevyžadují tedy stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu.³¹

³⁰ Viz citovaná studie Frank Bold a Fakta o klimatu, březen 2023, a Deloitte Advisory s.r.o., květen 2023.

³¹ Nicméně studie Deloitte poukazuje na další bariéry: přístup veřejnosti do řízení, možnost odvolání, povaha vstupních aktů jako závazných stanovisek, soudní přezkum rozhodnutí, dlouhé lhůty pro rozhodování stavebního úřadu, neexistence jednotného kontaktního místa pro OZE.

3.4 Souhrnný závěr

Na základě provedené analýzy lze uvést, že v evropských zemích je zřejmá snaha o urychlení prosazení OZE.

Postupy členských států ve směru zjednodušení povolovacích postupů a vymezování zvl. akceleračních zón odpovídají tezí pro revizi směrnice REDII a částečně reagují na vymezení bariér vyplývajících ze studie RES simplify.

Západní země (Francie, Rakousko, Německo) již přijaly zvláštní právní předpisy určené přímo k posílení a urychlení výstavby OZE.

V těchto předpisech upravují zejména:

- podporu využití solární a větrné energie se zvláštním důrazem na využití větrné energie,
- vymezování ploch pro umístění OZE, vytvoření zón urychlení pro instalaci pozemních zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů,
- podporu a povinnost umísťovat solární zařízení na budovy, a to při povolování ve zjednodušeném režimu,
- zvláštní zjednodušené postupy, pokud jde o menší zdroje OZE,
- podporu využití brownfieldu pro OZE,
- konkrétní cíle výroby energie z konkrétních typů OZE, jejichž dosažení je nastaveno jako zákonná povinnost.

Výše uvedené procesy reflektují chráněné zájmy jako je ochrana biodiverzity nebo lesa, ochrana kulturních památek nebo blízkost bytové výstavby. Právní úprava stanovuje nepřekročitelné limity, popř. povinnost se určitým lokalitám zcela vyhnout. Konkrétní limity dané např. ochranou složek životního prostředí (různé zákazy apod.) jsou tedy obecně zohledněny ve zvláštní legislativě. Jednotlivé země vytvářejí administrativně vstřícné prostředí zaměřené na prioritní využití zejm. větrné a solární energie. Nevylučují jiné chráněné zájmy, ale kladou důraz na využití OZE. Současně se zabývají ochranou nezastavěného území.

Pro naplnění stanovených cílů jsou využity procesy územního plánování a vymezení zvláštních ploch pro OZE, a to ve spojení s posouzením vlivů koncepcí na životní prostředí.

Mimo územní plánování a povolovací schémata hraje roli vyjmutí vybraných energetických činností z povinnosti získat energetickou licenci či jiné úlevy a opatření jako jsou podpůrné daňové systémy.

Opatření členských států v oblasti OZE se nedotýkají zařízení pro jadernou energetiku. Ta je řešena separátně, někde též zákazem výstavby nových zařízení.

4 Výzkumná otázka č. 3

4.1 Zadání

V návaznosti na řešení výzkumných otázek navrhnete teze právních či legislativních opatření směřujících k podpoře využití OZE v území při současném zachování standardů ochrany životního prostředí a urbanistických a krajinných hodnot primárně v rovině územního plánování. V úvahu bude vzata možnost snížení administrativní zátěže, nicméně s ohledem na zaměření na územní plánování nejde o prioritní otázku. Předpokládá se navržení rámcových řešení se zohledněním konceptu ochrany veřejných zájmů v procesech územního plánování. Předmětem zkoumání nejsou technické požadavky na výstavbu.

4.2 Souhrnný závěr - podpora dle zdrojů

Z hlediska provedené analýzy lze uvést, že prioritní podporu na úrovni EU mají nyní mezi OZE zejm. vítr, slunce a tepelná čerpadla.

V ČR je poměrně tradičně politická debata směřována k vyššímu využití jaderné energetiky včetně SMR.³² To se promítlo např. do zvl. zákona o podpoře jádra (nízkouhlíkové energetiky), také do tezí k podpoře jádra, viz teze pro změnu liniového zákona za účelem podpory klimatu a energetické bezpečnosti ČR (pro podporu výstavby nízkouhlíkových výroben energie a dalších záměrů podporujících dekarbonizaci hospodářství) a teze klimatického zákona (zákon o podpoře výstavby výroben energie z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových výroben energie a podpoře dalších záměrů podporujících dekarbonizaci hospodářství).

Volba strategie je věcí politickou (současně je třeba vzít v úvahu unijní závazky k OZE a připravovanou unijní legislativu), v této studii se dále zabýváme obecně limity v území pro umístění záměrů OZE, počtažmo nízkouhlíkových zdrojů. Přitom limity v právní úpravě uvedené zdroje zpravidla typově dále neodlišují, tj. obecně zakazují v určitých oblastech výstavbu, nicméně umožňují výjimky z těchto zakazů. Např. v aktivní zóně záplavových území se obecně nesmí umísťovat, povolovat ani provádět stavby. Výjimkou jsou vybraná vodní díla, stavby pro odvádění odpadních vod a odvádění srážkových vod, nezbytné stavby dopravní a technické infrastruktury nebo zřizování konstrukcí chmelnic.

Konkrétní limity zvláštních předpisů jsou stále relevantní. Oblasti – zóny chráněné z důvodu např. ochrany přírody, vodních zdrojů nebo památkové péče je vhodné ponechat v chráněném režimu, lze však zvážit, do jaké míry OZE ovlivňují chráněné hodnoty. Mimo tyto zóny je vhodné vymezit oblasti, kde jsou střety s jinými veřejnými zájmy minimální. Konkrétní limity musí být vypořádány ze strany dotčených orgánů státní správy, jejichž roli je třeba zachovat, vytvořit metodiky, posílit dohazovací systém ve fázi územního plánování (a to v návaznosti na cíle ČR v oblasti energetiky, které budou závazné a promítnou se do různých úrovní územního plánování), posílit odbornou kvalifikaci úředníků.

Typy oblastí

Z hlediska územního plánování je možné zvažovat vymezení v zásadě tří typů oblastí:

- 1) zóny s možností výstavby OZE bez nějakého většího omezení, tyto oblasti budou v rámci územního plánování podrobně zkoumány v rámci SEA, tj. většina konfliktů bude vyřešena již v této fázi,
- 2) zóny s možností výstavby OZE s určitými podmínkami (např. určitá vzdálenost od obytných budov, možnost vymezit pouze určité typy OZE či stanovit jejich množství),
- 3) zóny bez možnosti výstavby OZE (typicky chráněné oblasti – památkově nebo přírodně).

Limitem jsou v současné době platné zásady územního rozvoje nebo územní plány, a to v případě, že plošně omezují výstavbu OZE. Závazné cíle stanovené na úrovni státu (v zákonné formě, viz dále) posílí nutnost promítnutí těchto cílů do nástrojů územního plánování. Vzhledem k tomu, že určité záměry (větrná energie, ložiska klíčových nerostů) jsou vázána na předem dané území, je třeba zvažovat spravedlivé nastavení povinností obcí věnovat část území OZE či jaderné energetice (jde na jedné straně o

³² Viz např. <https://www.cez.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/cez-po-predbeznem-posouzeni-vytipoval-dalsi-dve-preferovane-lokality-pro-male-modularni-reaktory-vedle-pilotniho-temelina-by-mohly-vzniknout-v-detmarovicich-a-t-173388>.

Také viz např. stanovisko v článku 11. 7. 2023 Jak se dopracovat nízkemisní energetiky? Francouzskou cestou, ne německou, Průmyslová energie, dostupné z: <https://www.prumyslovaekologie.cz/info/jak-se-dopracovat-nizkoemisni-energetiky-francouzskou-cestou-ne-nemeckou>; „Pokud chce Česko opravdu přejít k nízkemisní energetice, musí razantně postoupit v budování nízkemisních zdrojů. Je třeba realizovat čtyři velké jaderné bloky, dva v Temelíně a dva v Dukovanech, a připravit možnost využití malých modulárních reaktorů, až budou komerčně k dispozici. Dále by se měly zajistit podmínky pro efektivní budování obnovitelných zdrojů v decentralizované podobě. Nejlépe v takové kombinaci, aby se v daném místě doplňovaly a s akumulací, aby byly schopné zapojení do regulace a nezatěžovaly nadměrně síť. Nemá cenu stavět velké solární a větrné parky a velké výkony. Ve větrných dnech s intenzivním slunečním svitem je lépe využít přebytky vznikající hlavně v Německu, kde se instalované kapacity solárních a větrných elektráren neustále zvyšují a už nyní překračují okamžité potřeby ve dnech s ideálním počasím.“ Oproti tomu ale např. studie Deloitte považuje výstavbu velkých větrných a solárních parků za nezbytnou, viz např. manažerské shrnutí: „Střešní fotovoltaiky u domácností však nebudou pro rozvoj obnovitelných zdrojů v ČR dostatečné. Bez velkých fotovoltaických parků a bez větrných elektráren se neobejdeme.“

Velký důraz na jádro kladou i Východiska aktualizace Strategie energetické koncepce (usnesení vlády č. 257/2023), která počítají s rozšiřováním jaderných elektráren v Dukovanech a Temelíně a zároveň s výstavbou SMR již v průběhu 30.let.

společný problém, ale možnost regionů, jak přispět k jeho řešení, jsou značně diferencované; v podmínkách ČR se také zásadně liší velikost území jednotlivých obcí a počet jejich obyvatel, tj. liší se také možnost příspěvku té které obce či naopak spotřeby energie).³³

4.1 Souhrnný závěr - doporučení z hlediska územního plánování

4.1.1 Nastavení povinností

Pro promítnutí závazných cílů státu v energetické politice do procesu územního plánování je žádoucí aktualizovaná strategie. Ta se dle právní úpravy (cíle a úkoly územního plánování) promítne do procesu územního plánování, a to již do národní úrovně tohoto procesu.

S ohledem na hierarchii v územním plánování se tyto požadavky přenesou i na nižší úroveň územně-plánovací dokumentace. Cíle OZE promítnuté do politiky územního rozvoje a dále do územního rozvojového plánu se tak přenesou i do krajských zásad územního rozvoje a dále do územních plánů.

Optimálně by se do územních plánů měly promítnout již konkrétní typy zón pro OZE včetně stanovení případných podmínek. Závazek obcí naplnit určité cílové hodnoty OZE v území by měl být stanoven zvláštním zákonem. Dále by měla být stanovena povinnost v určitém časovém rámci přijmout změnu územního plánu nebo schválit nový územní plán, aby byl v souladu s vymezením ploch pro OZE na vyšších úrovních plánování. Pro tyto účely by měl být použitelný i institut vyhodnocování územního plánu, který bude reflektovat nezbytnost změny územního plánu.

Nejvhodnější se jeví vytvořit speciální zákon, který by obsahoval pevně stanovené cíle výroby energie z OZE, a to ať už v podobě určitého výkonu či procentuálního objemu, a to se zohledněním podmínek v ČR, tj. zavedení přímé povinnosti dosáhnout určitý podíl OZE v území (zde je nutno vyjasnit problém s rozdílnými geografickými podmínkami, a tedy rozdílnou možností podílu na celostátních cílech).

Konkrétní cíle vztáhnout na jednotlivé obce (kraje), doplnit povinnost promítnutí do územních plánů (zvláštní zákon by měl zajistit, že řešení bude akceptované z hlediska výkonu samosprávy).

Speciálním zákonem by rovněž došlo k závaznému stanovení postupů jinak obsažených ve strategických dokumentech; zákonná úprava zajišťuje možnost lepší přezkoumatelnosti a vynucování plnění stanovených cílů.

Podpůrně lze zvážit zavedení povinnosti pro kraje a obce zpracovat adaptační a mitigační strategii a její promítnutí do územního plánu v určitém závazném časovém rámci.

4.1.2 Teze – principy pro podporu OZE v územním plánování

K dosažení zvýšení podílu OZE v územním plánování je vhodné implementovat následující pravidla.

- 1) V rámci územního plánování vymežit zóny, kde je umístění OZE možné, tj. kde je minimální střet veřejných zájmů;³⁴
- 2) V rámci ploch vhodných pro OZE vymežit oblasti pro urychlení OZE v nichž bude zaveden zjednodušený/urychlený povolovací postup; pro toto vymezení zohlednit limity dané jinými veřejnými zájmy (role dotčených orgánů veřejné správy);³⁵
- 3) Pro vymezení oblastí (zón) stanovit lhůty, v případě požádání změny územně plánovací dokumentace v souvislosti se změnami v území pro OZE zvážit zkrácení lhůt pro uplatnění stanovisek dotčených orgánů, zpřesnění rozsahu uplatňovaných stanovisek – metodicky vyjasnit (není-li to nutné učinit zákonem), že hmotněprávní požadavky vyplývající z dotčených právních předpisů ve vztahu k požadavkům na vymezení území nebo umístování staveb reflektují chráněný veřejný zájem a priori nevylučují OZE.

³³ Z podkladů viz např. Aktualizace potenciálu větrné energie v České republice z perspektivy roku 2020 (vědecká výzkumná zpráva), David Hanslian, Ústav fyziky atmosféry AV ČR, v.v.i. Praha, 2020, dostupné z https://www.ufa.cas.cz/DATA/vetрна-energie/Potencial_vetrne_energie_2020.pdf.

³⁴ Viz též mapování oblastí v čl. státu podle čl.15b připravované revize směrnice REDII.

³⁵ Viz též oblasti pro urychlení OZE podle čl.15c připravované revize směrnice REDII a navrhované limity pro vymezení oblastí.

- 4) Zajistit posouzení vlivů koncepce na životní prostředí, které bude ve vysoké míře podrobnosti.³⁶
- 5) Umístění vybraných výroben z OZE v určitých případech bez nutnosti změny územního plánu, jako tzv. veřejné technické infrastruktury při splnění stanovených podmínek a zajištění ochrany jiných veřejných zájmů.
- 6) Zachována ochrana nezastavěného území, jehož vymezení je aktualizováno ve vazbě na vymezené oblasti (zóny) pro podle bodu 1) a 2). Vyloučení OZE v nezastavěném území (i když jinak splňuje kritéria pro umístění) musí být řádně odůvodněno.³⁷
- 7) V rámci plánování zohlednit, že realizace OZE je vyloučena na nejkvalitnější půdě, je možná na půdě horší bonity; respektuje limity jako je např. vzdálenost od obytné výstavby (je-li relevantní z hlediska rušivých vlivů).
- 8) V rámci vymezení ploch pro výrobu energie podle bodu 1) a 2) počítat s automatickou možností umístit i zařízení pro skladování energie (např. výrobu zeleného vodíku), aby nedocházelo k problémům při jeho případném dodatečném umístění.
- 9) Zavést mechanismus pro přednostní využití (vůči využití nedotčeného zemědělského půdního fondu) již zatížených ploch (např. prostory po těžbě či areály zatížené starou ekologickou zátěží) pro OZE (při zvážení dalšího potenciálu zanedbaného území pro jiné možné účely, jeho umístění a dalších souvislostí řešeného regionu).
- 10) Dodržovat hierarchii využití území a upřednostňovat pro OZE již zastavěné území (např. průmyslové a skladové areály; může se jednat o doplňkovou či podmiňující činnost pro další využití území), a to při zvážení dalšího potenciálu řešeného území, jeho umístění a dalších souvislostí řešeného regionu.
- 11) Pro výrobní plochy zavést povinnost zajistit provoz z OZE.
- 12) V rámci vymezení plochy pro výrobu, ale i u obytných ploch vymežit, že určitá střešní plocha musí být využita pro OZE. (Toto řešení existuje např. u stavebního řádu Dolních Rakous v Rakousku.) Jedná se o určitou hraniční možnost – jedná se spíše o technické požadavky na výstavbu, kromě toho se uplatní unijní požadavky na vybrané budovy. Nutno zvážit, zda je zajištěna proporcionalita z hlediska zásahu do vlastnického práva.
- 13) Vázat možnost výstavby OZE (zejm. solárních záměrů) na zemědělském půdním fondu např. až na naplnění kapacit střech v dané oblasti; tj. možnost rozšíření ploch pro solární záměry (určité kapacity) vázat na to, že budou naplněny kapacity na střechách domů; Využít princip, že primárně je třeba využít OZE na budovách, teprve poté je možné vstoupit do volné krajiny.
- 14) Nové limity v území by nedopadaly na modernizaci stávajících zařízení, pokud by tato vedla ke snížení zátěže (např. hlukové) území oproti původnímu povolenému záměru.
- 15) Vymežit speciální typ plánovací smlouvy pro výstavbu OZE, který by obsahoval i výpočet pro platbu investora obci.
- 16) Povinné (automatické) určení pásů okolo významných liniových staveb (např. dálnic a železničních koridorů), které je možné využít pro umístění OZE (zvláště FVE); již při plánování investice řešit střet s jinými - dotčenými veřejnými zájmy.
- 17) Požadavek na přednostní napojení OZE do sítě – předpokladem je ovšem i rozvoj energetické infrastruktury, a tedy při vymezení nových ploch pro OZE vymežit i plochy pro výstavbu jejich infrastruktury.
- 18) V úzké návaznosti na urychlení povolovacích procesů, které naváže na změny v územně plánovací dokumentaci a vymezení zvláštních zón, je třeba zajistit jednotné postupy stavebních úřadů, pokud jde o povolování záměrů OZE. Žadoucí je připravit na základě jednotné koncepce

³⁶ Srov. teze klimatického zákona ve vztahu k nízkouhlíkovým výrobnám: Vymezení v (dílčím) ÚRP se provádí v již dostatečně míře podrobnosti (měřítku 1:100.000 až 1:10.000), aby mohlo dojít v procesu SEA k dostatečně kvalitnímu vyhodnocení potenciálních vlivů realizace uvažovaných záměrů. Tento postup bude na projektové úrovni eliminovat situace, kdy by byl identifikován významný nepředpokládaný vliv na životní prostředí, který by mohl prodloužit nebo znemožnit realizaci uvažovaných záměrů.

³⁷ Srov. teze klimatického zákona: Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, stanovuje, že systémy a sítě technické infrastruktury a s nimi související stavby pro energetiku jsou technickou infrastrukturou. Pokud budou sloužit veřejné potřebě, pak se jedná o veřejnou technickou infrastrukturu, kterou lze v souladu s § 122 umísťovat v nezastavěném území. Klimatický zákon bude řešit podmínky využití tohoto institutu pro výrobu energie (v souladu s důvodovou zprávou k zákonu) a zároveň zamezí nebo upraví možnosti nedůvodného explicitního vylučování záměrů výroben z nezastavěného území v územně plánovací dokumentaci.

jasně stanovená pravidla pro postup v řízení, aby nedocházelo k průtahům v řízení a rozdílům v jednotlivých správních obvodech.

- 19) Ve vztahu k podpoře OZE je možné zvažovat výslovné zakotvení, že jde o veřejný zájem. Nicméně veřejný zájem na určitých záměrech může být dán jak v situaci, kdy jej takto (obecně) vymezí zvláštní zákon, tak v situaci, kdy bude veřejný zájem dovozen v konkrétním správním řízení.³⁸ Posouzení veřejných zájmů v konkrétním řízení umožňuje vhodně reflektovat všechny chráněné hodnoty a vyvažovat dopady, což má význam např. v ochraně nezastavěného území, ale také v širších (nepřímých) souvislostech (např. ochrana zdrojů pitné vody). Při postupech podle bodu 1) a 2) je žádoucí klást důraz na koncepční fázi, v níž by měly být minimalizovány budoucí střety mezi veřejnými zájmy, a to přesto, že nelze vyloučit pozdější střety spojené s další fází procesu povolování konkrétního záměru a s podrobnější znalostí konkrétních podmínek.

Pozn. Podpora OZE je dále předpokládána stanovením převažujícího veřejného zájmu pro povolování záměrů OZE. Revize směrnice REDII řeší otázku převažujícího veřejného zájmu, a to obdobně jako přechodná přímo účinná unijní úprava pro akceleraci OZE (v návaznosti na požadavky unijního práva v územích NATURA 2000 a ptačích oblastech, při konfliktu s druhovou ochranou, ochranou ptáků a ochranou povrchových vod) pro účely procesu udělování povolení pro záměry OZE.³⁹ Podle navrhovaného ustanovení mohou členské státy mohou za řádně odůvodněných a zvláštních okolností omezit uplatňování tohoto ustanovení na určité části svého území, jakož i na určité druhy technologií nebo na projekty s určitými technickými vlastnostmi.

- 20) Územně plánovací procesy jako základ pro rozhodovací činnost, jakož i navazující rozhodovací procesy by měly být doprovázeny určitým jednotným standardem, který zajistí účinnou účast veřejnosti a podpoří sounáležitost se zvoleným řešením.

Účast veřejnosti při procesech akcelerace OZE: Nad rámec zvažovaných limitů pro OZE v územním plánování lze v rámci případných změn legislativy zvažovat určité změny v postupech, pokud jde o účast veřejnosti, ovšem s respektováním dále uvedených principů.⁴⁰

Nicméně současně lze v tomto směru připomenout preambuli a další ustanovení revize směrnice REDII. Z hlediska účasti veřejnosti mají členské státy zajistit účast veřejnosti na plánech vymezujících oblasti urychlení obnovitelných zdrojů energie v souladu s článkem 6 směrnice 2001/42/ES. Členské státy mají také podpořit přijetí projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie veřejností prostřednictvím přímé a nepřímé účasti místních komunit na těchto projektech. Tj. primárně má být účast veřejnosti podpořena (min. v limitech platné unijní úpravy), nikoliv eliminována. Lze také připomenout požadavky Aarhuské úmluvy, která vychází z toho, že občané musí mít přístup k informacím o životním prostředí, musí být oprávněni podílet se na rozhodování týkajícím se životního prostředí a musí mít přístup k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. Přitom lepší přístup k informacím o životním prostředí a účast veřejnosti:

- zvyšuje kvalitu rozhodnutí a jejich prosazování,
- přispívá ke zvyšování povědomí veřejnosti o otázkách životního prostředí,
- poskytuje veřejnosti příležitost vyjádřit své obavy a zájmy,
- umožňuje orgánům veřejné správy brát tyto obavy a zájmy náležitě v úvahu.

³⁸ Viz např. rozhodnutí NSS ze dne 13. 1. 2017, sp. zn. 2 As 207/2016 nebo rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 11. 2022, sp. zn. 57 A 7/2022. K tomu též Lex OZE I, který v zásadě legislativně potvrdil veřejný zájem na OZE, pouze však pro výrobní od instalovaného výkonu 1 MWp a výše. To nevyklučuje veřejný zájem na veškerých OZE bez ohledu na instalovaný výkon, který se uplatní ve správním řízení.

³⁹ Viz čl.16e připravované revize směrnice REDII.

⁴⁰ Omezení účasti veřejnosti předpokládají teze pro změnu liniového zákona a teze tzv. klimatického zákona.

Pozn.

Pro jaderná zařízení, zejm. SMR platí obdobně jako výše, nicméně je zde vyšší míra nejistoty a závislosti na politickém rozhodování a vývoji technologií.⁴¹

Postupy uvedené výše se orientují primárně na energii z větru a slunce, nicméně u všech zdrojů (platí s ohledem na okolnosti zvláště též u biomasy nebo geotermální energie) je třeba zvažovat vhodnost konkrétního umístění nejen z hlediska limitů – různých veřejných zájmů, ale také z hlediska funkčnosti a existence vhodných podmínek.

5 Závěrečné prohlášení

Toto stanovisko je právním názorem výzkumného pracovníka, resp. výzkumných pracovníků ústavu, kteří jej zpracovali. Toto vyjádření nepředstavuje autoritativní ani závazný výklad práva a má pouze doktrinární povahu. Jde o literární autorské dílo, které se vydává na základě žádosti a podkladů toho, kdo se na ÚSP AV ČR, v. v. i., obrátil, a to v souladu s posláním vyplývajícím z ustanovení § 13 písm. d) zákona č. 283/1992 Sb., o Akademii věd, v platném znění. Toto vyjádření není poskytnutím právní služby či pomoci ve smyslu právních předpisů upravujících výkon advokacie, není odborným vyjádřením ve smyslu § 105 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, v platném znění ani není radou či informací ve smyslu § 2950 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v platném znění, ani jiným obdobným vyjádřením. Objednatel tohoto vyjádření bere na vědomí, že orgány veřejné moci mohou k výkladu práva zaujmout jiný, případně i opačný právní názor, než ten, který je uveden v tomto vyjádření.

* * * * *

---

⁴¹ Viz též teze ke změně liniového zákona: Navrhuje se vymezit vhodné (strategické – na úrovni státu) oblasti pomocí Státní energetické koncepce ze strany MPO, která bude zahrnuta do politiky územního rozvoje (pro nízkouhlíkové zdroje energie, vč. malých modulárních reaktorů – SMR).

Vhodné oblasti pro výrobu budou vymezeny v rozsahu, kterým se zabezpečí naplnění národních cílů v energetice. Při určování oblastí se tak zohlední dostupnost a potenciál zdrojů energie, předpokládaná poptávka po energiích a dostupnost příslušné síťové infrastruktury a skladování.

Teze klimatického zákona: Vymezit v PÚR/ÚRP lokality pro realizaci jaderných zdrojů vč. SMR (obdoba *go-to areas*). Rovněž v tomto případě musí platit obecný předpoklad, že na vymezení v ÚRP je dostatečným podkladem pro posouzení souladu s ÚPD.

6 Příloha: Zadání objednávky

Popis aktivity a její cíle

Objednáváme: Zpracování materiálu Analýza a návrh řešení právního ukotvení a podpory obnovitelných zdrojů energie v oblasti územního plánování.

Předmět objednávky

Předmětem objednávky je zpracování Analýzy a návrhu řešení právního ukotvení a podpory obnovitelných zdrojů energie v oblasti územního plánování. Materiál zahrne níže uvedené obnovitelné zdroje energie a systémy pro ukládání energie (dále též „typ zdroje“) a odpoví na níže uvedené výzkumné otázky. Materiál bude mít podobu odborné studie. Zpracování grafických příloh je možné, nikoliv nutné (neočekává se).

Typy zdrojů k zahrnutí do analýzy a do návrhu řešení (seznam lze upravit za předpokladu, že upravený seznam věcně pokryje níže uvedené typy zdrojů; seznam je možno dále rozšířit dle uvážení dodavatele):

- Spalování pevných biopaliv (např. dříví, dřevěné pelety a brikety)
- Spalování plyných biopaliv (např. vodík, biometan, bioplynové stanice)
- Fotovoltaické elektrárny – solární parky
- Fotovoltaické elektrárny – agrovoltaika
- Fotovoltaické instalace na střechách budov
- Větrné elektrárny
- Geotermální elektrárny
- Tepelná čerpadla
- Jaderné elektrárny – klasické s tlakovodním popř. varným reaktorem
- Jaderné elektrárny – malé modulární reaktory (SMR)
- Systémy pro ukládání energie – bateriové
- Systémy pro ukládání energie – vodíkové

Do řešení výzkumných otázek budou zahrnuty národní právní předpisy alespoň těchto států:

- Česká republika
- Slovensko
- Německo (minimálně v rozsahu úpravy ve spolkových zemích Sasko a Bavorsko)
- Rakousko (minimálně v rozsahu úpravy ve spolkových zemích Dolní Rakousy a Horní Rakousy)
- Francie
- In eventum: Nizozemí; pozn. u Nizozemí bude analýza provedena pouze za splnění podmínky existence relevantních podkladů; dodání či nedodání této části nemá vliv na celkovou výši ceny zakázky

Výzkumná otázka č. 1 – dodavatel uveď svůj expertní odhad pro OZE obecně a dále samostatně pro každý typ zdroje:

Existuje v současných právních předpisech ČR, Evropské unie a vybraných zemí EU definice daného zdroje? (Pokud ano, uveďte právní předpis a obsah jeho příslušného ustanovení. Zaměřte se na všechny relevantní předpisy, v odůvodněných případech včetně připravovaných).

Výzkumná otázka č. 2 – odpověď na otázku není nutné rozlišovat pro každý typ zdroje zvlášť, ale musí být zřejmé, ke kterým typům zdroje se daná část odpovědi vztahuje:

Které nejdůležitější povinnosti či omezení existují v současných právních předpisech ČR, Evropské unie a vybraných zemí EU pro plánování a umístování OZE a systémů pro ukládání energie? (Uveďte právní předpis a obsah jeho příslušného ustanovení; příklad omezení: § 67 vodního zákona; příklad povinnosti: například povinnost vymezit v určitém území kapacity pro výrobu elektřiny z OZE alespoň v určitém stanoveném rozsahu, pokud v některém analyzovaném státě taková povinnost existuje; zaměřte se na všechny relevantní předpisy, v odůvodněných případech včetně připravovaných; zaměřte se především na povinnosti).

Závěrečná/souhrnná otázka:

V návaznosti na řešení výzkumných otázek navrhněte teze právních či legislativních opatření směřujících k podpoře využití OZE v území při současném zachování standardů ochrany životního prostředí a urbanistických a krajinných hodnot primárně v rovině územního plánování. V úvahu bude vzata možnost snížení administrativní zátěže, nicméně s ohledem na zaměření na územní plánování nejde o prioritní otázku. Předpokládá se navržení rámcových řešení se zohledněním konceptu ochrany veřejných zájmů v procesech územního plánování. Předmětem zkoumání nejsou technické požadavky na výstavbu.

Důvod objednávky

Důvodem objednávky je potřeba MMR získat koncepční podklad přehledně shrnující definice, povinnosti a omezení vztahující se k plánování a umístování OZE a systémů pro ukládání energie, a navrhuující případné legislativní kroky na podporu OZE v územním plánování. Očekává se využití výstupu pro následné koncepční úpravy stavebního zákona, popř. dalších právních předpisů, a to zejména v souvislosti s očekávaným přijetím *směrnice EP a Rady, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti*. Rovněž je možné využití výstupu jako podkladu pro argumentaci, proč naopak některé úpravy právních předpisů provedeny být nemají. Výstupy lze využít i při další průběžné metodické činnosti MMR na úseku územního plánování, např. při přípravě metodik.

Podklady

Podkladem budou zejména aktuálně platné právní předpisy (viz kapitola *Právní rámec*) a dále tyto dokumenty, jejichž poslední verzi nebo poslední veřejně známou verzi poskytne dodavateli objednatel na začátku plnění úkolu:

- návrh věcné novely nového stavebního zákona – sněmovní tisk 330;
- pracovní návrh novely zákona č. 334/1992 Sb., kterou se mj. zavádí pojem „agrovoltaika“;
- pracovní návrh směrnice EP a Rady, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti;
- teze tzv. „klimatického zákona“ zpracované krajem Vysočina.

Právní rámec

Dodavatel vezme při řešení úkolu v úvahu mj. tyto právní předpisy:

V oblasti výstavby a nakládání s pozemky:

- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů;

- Zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění zákona č. 195/2022 Sb.;
- Zákon č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona;
- Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláška č. 357/2013, o katastru nemovitostí (katastrální vyhláška), ve znění pozdějších předpisů.

V oblasti energetiky:

- Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 367/2021 Sb., o opatřeních k přechodu České republiky k nízkouhlíkové energetice a o změně zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláška č. 72/2022 Sb., o zajištění přiměřenosti poskytované provozní podpory zdrojů energie;
- Vyhláška č. 110/2022 Sb., o stanovení druhů a parametrů podporovaných obnovitelných zdrojů a kritérií udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů pro biokapaliny a paliva z biomasy.

V oblasti ochrany životního prostředí:

- Zákon 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 224/2015 sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů.

V dalších oblastech:

- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 47/1997 Sb., o civilním letectví.

Dodavatel vezme v úvahu též další výše neuvedené relevantní právní předpisy české, EU a vybraných zemí EU, které bude pokládat za vhodné pro řešení závěrečné otázky a otázek 1 a 2.

Pokyny pro dodavatele, konzultace díla:

Dodavatel zpracuje dílo v souladu s výše uvedenými právními předpisy, na základě výše uvedených podkladů a dalších podkladů, včetně svých vlastních zkušeností.

Legislativní návrhy v oblasti výstavby budou přednostně cílit na nový stavební zákon (zákon č. 283/2021 Sb.) a jeho prováděcí právní předpisy.

Dodavatel nebude navrhovat úpravy národních předpisů, které by byly v rozporu s právem EU.

Při řešení výzkumné otázky č. 3 dodavatel zvaží rovněž legislativní návrhy uvedené v materiálech specifikovaných v kapitole *Podklady* a dle svého odborného názoru je stručně okomentuje.

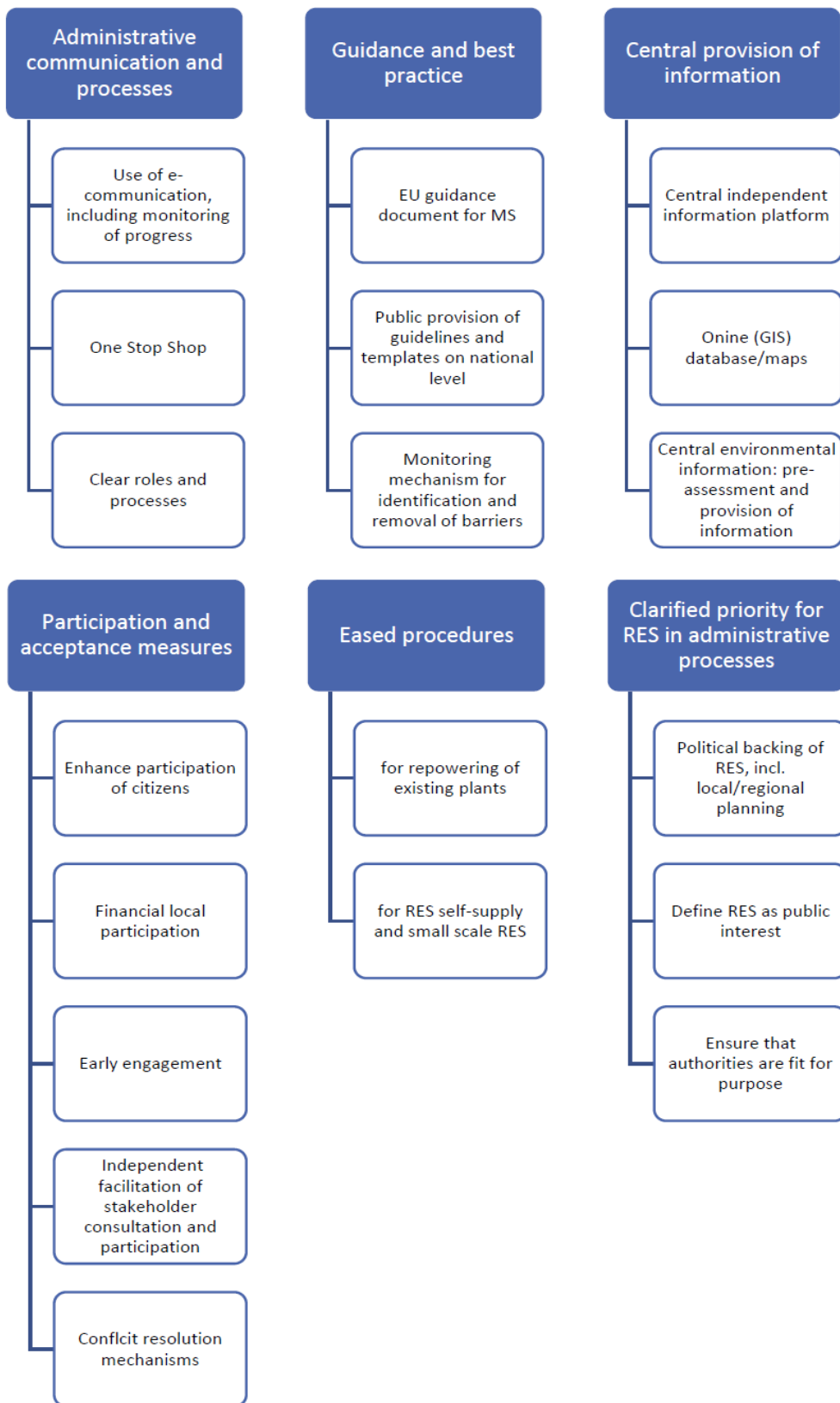
Zpracování materiálu bude konzultováno s objednatelem. Objednatel si vyhrazuje právo svolat prezentační kontrolní dny na pracovišti objednatele, tj. Ministerstva pro místní rozvoj, odboru územního plánování, Letenská 3, Praha 1, pokud nebude dohodnuto jinak. Dodavatel je oprávněn objednateli navrhnout svolání kontrolního dne v případě, že tak uzná za vhodné.

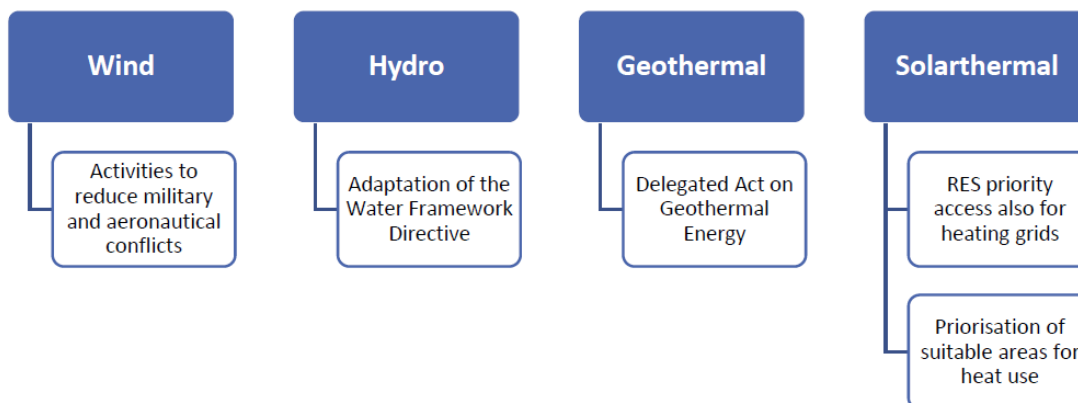
Objednatel si vyhrazuje právo přizvat ke kontrolnímu dni další osoby, např. pracovníky ústředních správních orgánů na úseku energetiky, nakládání s pozemky a ochrany životního prostředí.

Objednatel si vyhrazuje právo trvat na zapracování jím určených výstupů z konzultací, případně dalších požadovaných změn.

7 Příloha: Přehled opatření podle studie RES simplify

Zdroj: RES simplify, str. 18-19

8 Příloha: Navrhovaný čl. 15b-16e revize směrnice REDII

Article 15b

Mapping of areas necessary for national contributions towards the 2030 renewable energy target

1. By 18 months after the entry into force, Member States shall perform an coordinated mapping for the deployment of renewable energy in their territory to identify the domestic potential and the available land surface, subsurface, sea or inland water as necessary for the installation of plants for the production of energy from renewable sources, and their related infrastructure, such as grid and storage facilities, including thermal storage, that are required in order to meet at least their national contributions towards the 2030 renewable energy target in accordance with Article 3 of this Directive. Member States may build upon their existing spatial planning documents or plans for this purpose, including maritime spatial plans carried out in accordance with Directive 2014/89/EU. Such areas, including the existing plants and cooperation mechanisms, shall be commensurate with the estimated trajectories and total planned installed capacity by renewable energy technology set in the national energy and climate plans submitted pursuant to Articles 3 and 14 of Regulation (EU) 2018/1999. Member States shall ensure coordination among all the relevant national, regional and local authorities and entities, including network operators, in the mapping of the necessary areas, where appropriate.

2. When identifying the areas referred to in paragraph 1, Member States shall take into account in particular:

(a) the availability of the renewable energy resources and the potential for renewable energy production of the different technologies in the land and sea areas;

(b) *the projected energy demand, taking into account the potential flexibility of the active demand response and expected efficiency gains and energy system integration;*

(c) *the availability of relevant energy infrastructure, including grids, storage and other flexibility tools or the potential to create or upgrade such grid infrastructure and storage.*

3. *Member States shall favour multiple uses of the areas identified as a result of the obligation in paragraph 1. The installation of renewable energy projects shall be compatible with pre-existing uses of those areas.*

4. *Member States shall periodically review and update, where necessary, the areas referred to in paragraph 1 of this Article, in particular in the context of the update of the national climate and energy plans pursuant to Article 14 of Regulation (EU) 2018/1999.*

Article 15c

Renewables acceleration areas

1. *By 27 months after the entry into force, Member States shall ensure that competent authorities adopt a plan or plans designating, as a sub-set of the areas referred to in Article 15b(1), renewables acceleration areas for one or more types of renewable energy sources. For that purpose, Member States may exclude biomass combustion and hydropower plants. In those plans, Member States shall:*

(a) *Designate sufficiently homogeneous land, inland water, and sea areas where the deployment of a specific type or types of renewable energy is not expected to have significant environmental effects, in view of the particularities of the selected territory. In doing so, Member States shall:*

(i) *give priority to artificial and built surfaces, such as rooftops and facades of buildings, transport infrastructure and their direct surroundings, parking areas, farms, waste sites, industrial sites, mines, artificial inland water bodies, lakes or reservoirs, and, where appropriate, urban waste water treatment sites, as well as degraded land not usable for agriculture;*

(ii) *exclude Natura 2000 sites and areas designated under national protection schemes for nature and biodiversity conservation, major bird and marine mammal migratory routes as well as other areas identified based on sensitivity maps and the tools referred to in the next point, except for artificial and built surfaces located in those areas such as rooftops, parking areas or transport infrastructure;*

(iii) *use all appropriate and proportionate tools and datasets to identify the areas where the renewable energy plants would not have a significant environmental impact, including wildlife sensitivity mapping, while taking into account the data available in the context of the development of a coherent Natura 2000 network, both as regards habitat types and species under the Council Directive 92/43/EEC¹, as well as birds and sites under Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council;*

(b) establish appropriate rules for the designated renewable acceleration areas, including on effective mitigation measures to be adopted for the installation of renewable energy plants, co-located energy storage facilities, as well as assets necessary for their connection to the grid, in order to avoid or, if not possible, to significantly reduce the negative environmental impacts that may arise. Where appropriate, Member States shall ensure that appropriate mitigation measures are applied in a proportionate and timely manner to ensure compliance with the obligations laid down in Articles 6(2) and 12(1) of Directive 92/43/EEC, Article 5 of Directive 2009/147/EEC and Article 4(1)(a)(i) of Directive 2000/60/EC and to avoid deterioration and achieve good status or ecological potential in accordance with Article 4(1)(a)(ii) of Directive 2000/60/EC. Such rules shall be targeted to the specificities of each identified renewables acceleration area, the renewable energy technology or technologies to be deployed in each area and the identified environmental impacts. Compliance with such rules and the implementation of the appropriate mitigation measures by the individual projects shall result in the presumption that projects are not in breach of those provisions without prejudice to paragraphs 4 and 5 of Article 16a. Where novel mitigation measures to prevent as much as possible the killing or disturbance of species protected under Council Directive 92/43/EEC and Directive 2009/147/EEC, or any other environmental impact, have not been widely tested as regards their effectiveness, Member States may allow their use for one or several pilot projects for a limited time period, provided that the effectiveness of such measures is closely monitored and appropriate steps are taken immediately if they do not prove to be effective.

Member States shall explain in the plan the assessment made to identify each designated acceleration area on the basis of the criteria set out in point (a) and to identify appropriate mitigation measures.

2. Before its adoption, the plan or plans designating renewables acceleration areas shall be subject to an environmental assessment carried out in accordance with the conditions set out in Directive 2001/42/EC, and, if likely to have significant impacts on Natura 2000 sites, to the appropriate assessment in accordance to Article 6(3) of Directive 92/43/EEC.

3. Member States shall decide the size of such renewables acceleration areas, in view of the specificities and requirements of the technology or technologies for which they set up renewables acceleration areas. While retaining the discretion to decide on the size of these areas, Member States shall aim that the combined size of these areas is significant and that they contribute to the achievement of the objectives set out in this Directive. The plan or plans designating renewables acceleration areas shall be made public and shall be reviewed periodically, as appropriate, in particular in the context of the update of the national energy and climate plans pursuant to Article 14 of Regulation (EU) 2018/1999.

4. Within ... [6 months from the entry into force of this amending Directive], Member States may declare as renewables acceleration areas specific areas which have been already designated as areas suitable for an accelerated deployment of one or more renewable energy technologies, provided that the following conditions are met:

(a) such areas are outside Natura 2000 sites, areas designated under national protection schemes for nature and biodiversity conservation and identified bird migratory routes,

(b) the plans identifying such areas have been subject to strategic environmental assessment in accordance with the conditions set out in Directive 2001/42/EC and, where appropriate, to an assessment in accordance with Article 6(3) of the Habitats Directive; and

(c) the projects located in those areas implement appropriate and proportionate rules and measures to address the negative environmental impacts that may arise.

5. In the permit granting process, the competent authorities shall apply the procedures and deadlines referred to in Article 16a to individual projects in those areas.

Article 15d

Public participation

(1) Member States shall ensure public participation regarding the plans designating renewables acceleration areas, in accordance with Article 6 of Directive 2001/42/EC, including identifying the public affected likely to be affected.

(2) *Member States shall promote public acceptance of renewable energy projects by means of direct and indirect participation in the projects by local communities.*’;

(6a) *the following article is inserted:*

‘Article 15e

Areas for grid and storage infrastructure necessary to integrate renewable energy into the electricity system

(1) *Member States may adopt a plan or plans to designate dedicated infrastructure areas for the development of grid and storage projects that are necessary to integrate renewable energy into the electricity system, where such development is not expected to have significant environmental impacts or such impacts can be duly mitigated or, where not possible, compensated. The aim of such areas shall be to support and complement the renewables acceleration areas. Those plans shall:*

(a) *for grid projects, avoid Natura 2000 sites and areas designated under national protection schemes for nature and biodiversity conservation, unless there are no proportionate alternatives for their deployment, taking into account the objectives of the site;*

(b) *for storage projects, exclude Natura 2000 sites and areas designated under national protection schemes;*

(c) *ensure synergies with the designation of renewables acceleration areas pursuant to Article 15c;*

(d) *be subject to an environmental assessment in accordance with Directive 2001/42/EC and, where applicable, to an assessment in accordance with Article 6(3) of Directive 92/43/EEC:*

(e) *establish appropriate and proportionate rules, including on proportionate mitigation measures to be adopted for the development of grid and storage projects in order to avoid, or if not possible, to significantly reduce the negative effects on the environment that may arise;*

In the preparation of such plans, Member States shall consult the relevant infrastructure system operators.

(2) *By way of derogation from Articles 2(1) and 4(2) of Directive 2011/92/EU, and Annex I, point 20 and Annex II point 3(b) and Article 6(3) of Directive 92/43/EEC, Member States may, under justified circumstances, including where this is needed to accelerate renewables deployment to achieve the climate and renewable energy targets, exempt grid and storage projects which are necessary to integrate renewable energy into the electricity system from the environmental impact assessment under Article 2(1) of Directive 2011/92/EU, and from an assessment of their implications for Natura 2000 sites under Article 6(3) of Directive 92/43/EEC and the assessment of their implications on species protection according to Article 12(1) of Directive 92/43/EEC and under Article 5 of Directive 2009/147/EC, provided that the project is located in a dedicated infrastructure area designated in accordance with paragraph 2 and that it complies with the rules and measures established in accordance with paragraph 2), point d). These exemptions may also apply to infrastructure areas already designated before the entry into force of this Directive if they were subject to an environmental assessment in accordance with Directive 2001/42/EC. This exemption shall not apply to projects that are likely to have significant effects on the environment in another Member State or where a Member State likely to be significantly affected so requests, as provided for in Article 7 of the Directive 2011/92/EU.*

(3) *Where Member States exempt such projects from those assessments pursuant to paragraph 2, the competent authorities of Member States shall carry out a screening of the projects located in dedicated infrastructure areas. Such screening shall be based on existing data from the environmental assessment in accordance with Directive 2001/42/EC. The competent authority may request the applicant to provide additional available information. Such screening shall and be finalised within 30 days. It shall aim to identify if any of such projects is highly likely to give rise to significant unforeseen adverse effects, in view of the environmental sensitivity of the geographical areas where they are located, that were not identified during the environmental assessment of the plan or plans designating dedicated infrastructure areas carried out in accordance with Directive 2001/42/EC and, if relevant, with Directive 92/43/EEC.*

(4) *Where the screening process identifies that a project is highly likely to give rise to those effects, the competent authority shall ensure, on the basis of existing data, that appropriate and proportionate mitigation measures are applied to address them. Where those measures are not available, the competent authority shall ensure that the operator adopts appropriate compensation measures to address those effects, which may take the form of a monetary compensation for species protection programmes in order to ensure or improve the conservation status of the species affected if other proportionate compensation measures are not available.*

(5) *Where the integration of renewable energy into the electricity system requires the reinforcement of the grid infrastructure in dedicated infrastructure areas or outside, and is subject to a screening carried out pursuant to this Article or to a determination whether the project requires an environmental impact assessment or to an environmental impact assessment pursuant to Article 4 of Directive 2011/92/EU, such screening, determination or environmental assessment shall be limited to the potential impacts stemming from the change or extension compared to the original grid infrastructure.’;*

‘Article 16

Organisation and main principles of the permit-granting process

1. *The permit-granting process shall cover all relevant administrative permits to build, repower and operate plants for the production of energy from renewable sources, including those combining different renewable energy sources; heat pumps; co-located energy storage, including power and thermal facilities; as well as assets necessary for their connection to the grid and to integrate renewables into heating and cooling networks including grid connection permits and environmental assessments where these are required. The permit-granting process shall comprise all administrative stages from the acknowledgment of the completeness of the application in accordance with paragraph 2 to the notification of the final decision on the outcome of the procedure by the relevant authority or authorities.*

2. *No later than 30 days for plants located in acceleration areas and 45 days for plants located outside of acceleration areas, following the receipt of the application, the competent authority shall acknowledge the completeness of the application or, if the developer has not sent all the information required to process an application, request the developer to submit a complete application without undue delay. The date of the acknowledgement of the completeness of the application by the competent authority shall serve as the start of the permit-granting process.*

3. *Member States shall set up or designate one or more contact points. Those contact points shall, upon request by the applicant, guide through and facilitate the entire administrative permit application and granting process. The applicant shall not be required to contact more than one contact point for the entire process. The contact point shall guide the applicant through the administrative permit application process, including the environmental related steps, in a transparent manner up to the delivery of one or several decisions by the responsible authorities at the end of the process, provide the applicant with all necessary information and involve, where appropriate, other administrative authorities. The contact point shall ensure fulfilment of the deadlines for the permit-granting procedures set out in this Directive. Applicants shall be allowed to submit relevant documents in digital form. By 2 years from entry into force Member States shall ensure that all procedures are carried out in electronic format.*

4. *The contact point shall make available a manual of procedures for developers of renewable energy production plants and shall provide that information also online, addressing distinctly also small-scale projects, renewables self-consumers projects and renewable energy communities. The online information shall indicate the contact point relevant to the applicant's application. If a Member State has more than one contact point, the online information shall indicate the contact point relevant to the applicant's application.*

5. *Member States shall ensure that applicants and general public have easy access to simple procedures for the settlement of disputes concerning the permit-granting process and the issuance of permits to build and operate renewable energy plants, including, where applicable, alternative dispute resolution mechanisms.*

6. *The deadlines laid down in Articles 16a, 16b and 16c shall apply without prejudice to judicial appeals, remedies and other proceedings before a court or tribunal, and to alternative dispute resolution*

mechanisms, including complaints procedures, non-judicial appeals and remedies, and may be extended for the duration of such procedures.

7. *Member States shall ensure that administrative and judicial appeals in the context of a project for the development of renewable energy production plant, its related grid connection and those assets necessary for the development of the energy infrastructure networks required to integrate renewable sources into the system, including those related to environmental aspects shall be subject to the most expeditious administrative and judicial procedure that is available at the relevant national, regional and local level.*

8. *Member States shall provide adequate resources to ensure qualified staff, upskilling, and reskilling of their competent authorities in line with the planned installed renewable energy generation capacity foreseen in their national energy and climate plans. Member States shall assist regional and local authorities in order to facilitate the permit granting process.*

9. *Except when it coincides with other administrative stages of the permit-granting process, the duration of the permit-granting process shall not include:*

(a) *the time during which the plants, their grid connections and, with a view of ensuring grid stability, grid reliability and grid safety, the related necessary grid infrastructure are being built or repowered;*

(b) *the time for the administrative stages necessary for significant upgrades of the grid required to ensuring grid stability, grid reliability and grid safety.*

10. *Decisions resulting from the above permit-granting processes shall be made publicly available in accordance with the existing obligations.’;*

‘Article 16a

Permit-granting process in renewables acceleration areas

1. *Member States shall ensure that the permit-granting process referred to in Article 16(1) shall not exceed two years for projects outside renewables acceleration areas, except for offshore renewable energy projects, for which it shall not exceed three years. Where duly justified on the grounds of extraordinary circumstances, including where these require extended periods for assessments under applicable Union environmental law, that two-year period may be extended by up to six months. In such a case, Member States shall clearly inform the developer about the extraordinary circumstances that justified the extension.*

2. *The permit-granting process for the repowering of plants and for new installations with an electrical capacity of less than 150 kW, co-located energy storage, including power and thermal facilities, as well as their grid connection, where located in renewables acceleration areas, shall not exceed six months, except for offshore wind energy projects, for which shall not exceed 1 year. Where duly justified on the ground of extraordinary circumstances, such as on grounds of overriding safety reasons where the repowering project impacts substantially on the grid or the original capacity, size or performance of the installation, that six months period may be extended by up to three months and six months in case of offshore wind energy projects. Member States shall clearly inform the project developer about the extraordinary circumstances that justify the extension.*

3. *Without prejudice to paragraphs 4 and 5, by derogation from Article 4(2) of Directive 2011/92/EU, and Annex II, points 3(a), (b), (d), (h), (i), and 6(c) alone or in conjunction with point 13(a) of that Directive as far as this concerns renewable energy projects, new applications for renewable energy plants, including those combining different renewable energy sources, including the repowering of plants, in already designated renewables acceleration areas for the respective technology, co-located storage facilities as well as their connection to the grid, shall be exempted from the requirement to carry out a dedicated environmental impact assessment under Article 2(1) of Directive 2011/92/EU, provided that these projects comply with the rules and measures set out in accordance with Article 15c(1), point (b) of this Directive. The exemption from the application of Directive 2011/92/EU above shall not apply to projects which are likely to have significant effects on the environment in another Member State or where a Member State likely to be significantly affected so requests, as provided for in Article 7 of the said Directive.*

By derogation from Article 6(3) of Directive 92/43/EEC, the plants referred to in the first subparagraph, shall not be subject to an assessment of their implications for Natura 2000 sites provided that those renewable energy projects comply with the rules and measures established in accordance with Article 15c(1), point (b) of this Directive.

4. The competent authorities of Member States shall carry out a screening of the applications referred to in paragraph 3. Such screening shall aim to identify if any of such projects is highly likely to give rise to significant unforeseen adverse effects in view of the environmental sensitivity of the geographical areas where they are located, that were not identified during the environmental assessment of the plan or plans designating renewables acceleration areas carried out in accordance with Directive 2001/42/EC and, if relevant, with Directive 92/43/EEC. Such screening shall also aim to identify if any of such projects is subject to transboundary assessment according to Article 7 of the Directive 2011/92/EU due to its likelihood of significant effects on the environment in another Member State or due to the request of a Member State which is likely to be significantly affected.

For the purpose of such screening, the project developer shall provide information on the characteristics of the project, on its compliance with the rules and measures identified according to Article 15c (1), point (b), for the specific renewables acceleration area, on any additional measures adopted by the project and how these measures address environmental impacts. The competent authority may request the applicant to provide additional available information. Such screening shall be finalised within 45 days from the date of submission of sufficient information necessary for this purpose for new renewable energy plants, with the exception of applications for installations with an electrical capacity of less than 150 kW. For such installations and for new applications for the repowering of plants, the screening phase shall be finalized within 30 days.

5. Following the screening process, the applications referred to in paragraph 3 shall be authorised from an environmental perspective without requiring any express decision from the competent authority, unless the competent authority adopts an administrative decision, duly motivated and based on clear evidence, that a specific project is highly likely to give rise to significant unforeseen adverse effects in view of the environmental sensitivity of the geographic area where they are located that cannot be mitigated by the measures identified in the plan or plans designating acceleration areas or proposed by the developer for the project. Such decision shall be made available to the public. Such projects shall be subject to an assessment in accordance with Directive 2011/92/EC and, if applicable, to an assessment under Directive 92/43/EEC, which shall be carried out within six months. Where duly justified on the ground of extraordinary circumstances that six months period may be extended by up to six months.

Under justified circumstances, including where this is needed to accelerate renewables deployment to achieve the climate and renewable energy targets, Member States may exempt wind and solar photovoltaic projects from such assessments.

Where Member States exempt wind and solar photovoltaics projects from those assessments, the operator has to adopt proportionate mitigation measures or, if not available, compensation measures, which may take the form of monetary compensation if other proportionate compensation measures are not available, in order to address those adverse effects. Where those effects impact species protection, the operator shall pay a monetary compensation for species protection programmes for the duration of the operation of the renewable power plant in order to ensure or improve the conservation status of the species affected.

6. In the permit-granting process of the applications referred to in paragraphs 1 and 2, Member States shall ensure that the lack of reply of the relevant administrative bodies within the established deadline results in the specific intermediary administrative steps to be considered as approved, except where the specific project is subject to an environmental impact assessment in accordance with paragraph 5 or where the principle of administrative tacit approval does not exist in the national legal system. This provision shall not apply to final decisions on the outcome of the process, which are to be explicit. All resulting decisions shall be made publicly available.;

'Article
Permit-granting process outside renewables acceleration areas

16b

1. Member States shall ensure that the permit-granting process referred to in Article 16(1) shall not exceed two years for projects outside renewables acceleration areas, except for offshore renewable energy projects, for which it shall not exceed three years. Where duly justified on the grounds of extraordinary circumstances including where these require extended periods needed for assessments under applicable Union environmental law, that two-year period may be extended by up to six months. In such a case, Member States shall clearly inform the developer about the extraordinary circumstances that justified the extension.

2. Where an environmental assessment is required under Directive 2011/92/EU or Directive 92/43/EEC, it shall be carried out in a single procedure that combines all relevant assessments for a given project. When any such environmental impact assessment is required, the competent authority, taking into account the information provided by the developer, shall issue an opinion on the scope and level of detail of the information to be included by the developer in the environmental impact assessment report, of which the scope shall not be extended subsequently. Where the specific projects have adopted necessary mitigation measures, any killing or disturbance of the species protected under Article 12(1) of Directive 92/43/EEC and Article 5 of Directive 2009/147/EC shall not be considered deliberate. Where novel mitigation measures to prevent as much as possible the killing or disturbance of species protected under Council Directive 92/43/EEC and Directive 2009/147/EEC, or any other environmental impact, have not been widely tested as regards their effectiveness, Member States may allow their use for one or several pilot projects for a limited time period, provided that the effectiveness of such measures is closely monitored and appropriate steps are taken immediately if they do not prove to be effective.

The permit-granting process for the repowering of projects and for new installations with an electrical capacity of less than 150 kW, co-located storage facilities as well as their grid connection, located outside renewables acceleration areas shall not exceed one year, including environmental assessments where required by relevant legislation, except for offshore renewable energy projects, for which it shall not exceed two years. Where duly justified on the ground of extraordinary circumstances, this one-year period may be extended by up to three months. Member States shall clearly inform the developers about the extraordinary circumstances that justified the extension.’;

‘Article

16ba

Accelerating the permit-granting process of repowering of renewable projects

1. Where the repowering of a renewable energy plant does not result in an increase in the capacity of the renewable energy power plant beyond 15%, and without affecting the need to assess any potential environmental impacts pursuant to paragraph 2 of this Article, grid connections to the transmission or distribution grid shall be permitted within three months following application to the relevant entity unless there are justified safety concerns or there is technical incompatibility of the system components.

2. Where the repowering of a renewable energy power plant or of a related grid infrastructure that is necessary to integrate renewables into the electricity system, is subject to the screening procedure described in article 16a, or to a determination whether the project requires an environmental impact assessment procedure or an environmental impact assessment pursuant to Article 4 of Directive 2011/92/EU, such prior determination and/or environmental assessment shall be limited to the potential impacts stemming from the change or extension compared to the original project.

3. Where the repowering of solar installations does not entail the use of additional space and complies with the applicable environmental mitigation measures established for the original installation, the project shall be exempted from the requirement, if applicable, to be subject to the screening procedure described in Article 16a or to a determination whether the project requires an environmental impact assessment pursuant to Article 4 of Directive 2011/92/EU.’;

‘Article 16c

Permit-granting process for the installation of solar energy equipment

1. Member States shall ensure that the permit-granting process referred to in Article 16(1) for the installation of solar energy equipment and co-located energy storage assets, including building-integrated solar installations, in existing or future artificial structures, with the exclusion of artificial water surfaces, shall not exceed three months, provided that the primary aim of such structures is not solar energy

production or energy storage. By derogation from Article 4(2) of Directive 2011/92/EU and Annex II, points 3(a) and (b), alone or in conjunction with point 13(a) to that Directive, such installation of solar equipment shall be exempted from the requirement, if applicable, to carry out a dedicated environmental impact assessment under Article 2(1) of Directive 2011/92/EU.

Member States may exclude certain areas or structures from the provisions of paragraph 1, due to reasons of cultural or historical heritage protection, or for reasons related to national defence interests or safety reasons.

2. Member states shall ensure that the permit-granting process for the installation of solar energy equipment with a capacity of 100 kW or less, including for renewables self-consumers and renewable energy communities, shall not exceed one month. The absence of a reply by the relevant authorities or entities within the deadline following the submission of a complete application shall result in the permit being considered as granted, provided that the capacity of the solar energy equipment does not exceed the existing capacity of the connection to the distribution grid.

Where the application of the capacity threshold referred to in paragraph 1a of this Article leads to a significant administrative burden or constraints to the operation of the electricity grid, Member States may apply a lower threshold provided that it remains above 10,8 kW.;

'Article

16d

Acceleration of the deployment of heat pumps

1. Member states shall ensure that the permit-granting process for the installation of heat pumps below 50 MW shall not exceed one month, except for ground source heat pumps, for which it shall not exceed three months.

2. Unless there are justified safety concerns, further works are needed for grid connections or there is technical incompatibility of the system components, Member states shall ensure that connections to the transmission or distribution grid shall be permitted within two weeks after notification to the relevant entity for:

(a) heat pumps of up to 12 kW electrical capacity; and

(b) heat pumps of up to 50 kW electrical capacity installed by renewables self-consumers, provided that the capacity of the renewables self-consumer's renewable electricity generation installation amounts to at least 60% of the capacity of the heat pump.

3. Member States may not apply the provisions of this Article to the installation of heat pumps in certain areas or structures, due to reasons of cultural or historical heritage protection, or for reasons related to national defence interests or safety reasons.

4. All decisions resulting from the permit-granting processes referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article shall be made public in accordance with existing obligations.

5. Member States may not apply the provisions of this Article to the installation of heat pumps in certain areas or structures, due to reasons of cultural or historical heritage protection, or for reasons related to national defence interests or safety reasons.;

'Article 16e

Overriding public interest

By three months from entry into force, until climate neutrality is achieved, Member States shall ensure that, in the permit-granting process, the planning, construction and operation of plants for the production of energy from renewable sources, their connection to the grid and the related grid itself and storage assets are presumed as being in the overriding public interest and serving public health and safety when balancing legal interests in the individual cases for the purposes of Articles 6(4) and 16(1)(c) of Directive 92/43/EEC, Article 4(7) of Directive 2000/60/EC and Article 9(1)(a) of Directive 2009/147/EC. Member States may restrict in duly justified and specific circumstances the application of this provision to certain parts of their territory as well as to certain types of technologies or to projects with certain technical

characteristics in accordance with the priorities set in their national integrated energy and climate plans. Member States shall inform the Commission about applied restrictions and justify them.;

9 Příloha: Přehled k výzkumné otázce č. 1

Definice zdrojů v právních předpisech

Pozn.: Příloha tvoří samostatný soubor.

10 Příloha: Přehled k výzkumné otázce č. 2

Povinnosti či omezení pro plánování a umístování OZE a systémů pro ukládání energie

Pozn.: Příloha tvoří samostatný soubor.